

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXLVI. évfolyam • 2011. október



ALAPÍTVÁ



1862-BEN

50 éves jubileum Középrigócon



Az 1950-es évek végén az Országos Erdészeti Főigazgatóság kezdeményezésére indult meg az ifjúsági erdőgazdasági szakmunkásképzés. Az oktatás beindítását több érv is indokolta, pl. a modern gépek megjelenése az erdőgazdálkodásban, a falusi fiatalok otthon (helyben) tartása, valamint a mezőgazdaság átszervezése. Hogy miért az aranyospusztai (köztudatban középrigóci) Széchenyi kastély lett az iskola székhelye, arra valószínűleg, *dr. Balassa Gyula*, az OEF akkori vezetője tudna hitelt érdemlően válaszolni. Ő nyitotta meg 1961. szeptember 20-án Barcs–Középrigócon az első tanévet. A romos kastélyépület iskolává varázsolását az egykori Dél-Somogyi Erdőgazdaság szakemberei felügyelték *Zékány Tibor* erdőmérnök, a volt Középrigóci Erdészeti vezetőjének irányításával. A háromszintes épületből kialakítottak egy oktatási, kollégiumi, kiegészítő helyiségekkel ellátott, szolgálati lakásokat is magába foglaló iskolaépületet.

Ott György erdőmérnök-igazgató, *Ott Györgyné Mária néni* tanárnő, *Hajdú István* erdőmérnök-tanár és *Remete István* erdőmérnök-tanár alkotta a tantestületet.

A fiatalokat az ország egész területéről az erdőgazdaságok iskolázták be. Az első években három hónapos elméleti képzést kaptak a tanulók az iskolában, az év hátralévő részét pedig az erdőgazdaságoknál tő mellett töltötték. 1964-től az elméleti képzést egy tanéven belül öt hónapra hosszabbították. Az oktatás színvonalát tovább növelte az összevont gyakorlati képzési helyek kialakítása. Pl. Zalaerdő Zrt.: Istvándi, Vétyempusztá, Mecsek Zrt.: Árpádtető. Az igazi fejlődést az iskolai műhelyek felépítése, saját gépek beszerzése és üzemeltetése jelentette. 1969 szeptemberétől a két éves képzést három évre emelték, melyet teljes egészében már az iskola végzett.

Az 1970-es években a MÉM, az erdőgazdaságok és a Somogy Megyei Tanács segítségével kialakult a kor magyarországi színvonalának megfelelő gép- és eszközpark. Az önálló szakmunkásképzés ebben az időszakban érte el legmagasabb szintjét, iskolánk tanulói a szakmai versenyeken és a sport területén is kiváló eredményeket produkáltak.

1963 szeptemberétől az iskola igazgatója *Cseresnyés Géza* erdőmérnök-tanár lett. Vezetése alatt a szakmunkásképző iskola fénykorát élte. Középrigóc a nappali tagozatos oktatás mellett jelentős szerepet vállalt a betanítottmunkás-képzésben.

1978. június 31-ig iskolánk önálló intézményként működött és elsődlegesen erdőművelő, fakitermelő szakmunkás oklevél megszerzéséhez nyújtott lehetőséget a fiataloknak.

Ekkor egy új korszak kezdődött a középrigóci iskola életében, ugyanis összevonták a Barcsi Vízügyi Szakközépiskolával és Gimnáziummal. Közös igazgatással egy új intézmény alakult. A szakmunkás, erdész, vízügyi, gimnáziumi oktatás mellett rövid ideig erdész-gépész és vadász-vadtenyésztő osztályok is végeztek.

1989-ben megszűnt az erdőgazdasági szakmunkásképzés.

A jubileumi évfordulón Középrigócon az összegyűlt öregdiákok, volt és jelenlegi tanárok, diákok, dolgozók, hozzátartozók és vendégek emlékeztek az ötven évvel ezelőtti nehéz kezdetre.

Nagy örömeinkre ebben osztozott velünk az iskola első igazgatója, *Ott Gyuri bácsi* és kedves felesége, *Mária néni*, volt tanárnőnk (képünkön középen).

Jubileumi összejövetelünk első részében emléktáblát avatunk az ötvenéves évforduló alkalmából, majd elhunyt tanárainkra emlékeztünk a kastélyparkban álló kopjafánál.

Ünnepségünket megtisztelte jelenlétével:

Horváthné Madarász Zsuzsanna – a Dráva völgye középiskola igazgató asszonya,

Karvalics Ottó – országgyűlési képviselő, Barcs város polgármestere,

Pataki Tamás – a Magyar Agrárkamara főtanácsosa,

Merczel István – a SEFAG Zrt. osztályvezetője,

Puskás Zoltán – a SEFAG Zrt.

Barcsi Erdészeti erdőmérnök-igazgatója

Sas Rudolff esperes megálldotta emléktáblánkat és az emlékoszlopot. Az ő szavait idézném: „Az Úr áldjon meg mindenkiket, aki valamikor e falak között tanított, tanult, dolgozott a magyar erdőkért!”

Id. Tálosi György

az iskola első évfolyamának diákja, később tanára, nyugdíjas erdőszaktanár



A harmadik oldal

Mire e lapszám az olvasók kezébe kerül, vége a 2010-es Erdők Hetének, és vége felé jár az ENSZ Erdészeti Fóruma által meghirdetett Az Erdők Nemzetközi Éve is. Hogy ez utóbbi milyen eredménnyel zárul, nem tudhatjuk, csak reménykedhetünk abban, hogy az erdőket féltők bangja legalább olyan folyamatot indukál vagy erősít, mint a mindedig tabuként kezelt bankok megadóztatásával a részvételre szorítás a közös kockázat viselésében.

Mert hiszen az emberiség most kezd igazán eszmélni, hogy lassan globálisan is emberellenes méreteket ölt az erdők sző szerinti pusztítása, hogy nem túlzásokon alapuló előrejelzés az, amire a szakemberek, ökológusok már évtizedek óta hiába hívják fel a figyelmet. A vészharang kötelelt jó ideje rángatják az erdőféltők – többnyire kevés sikerrel –, mert a harang nyelvét a mindenáron nyereséget hajszolók jó vastagon bebugyolálták. Vajon meddig megy ez így tovább?

Európa országai – hazánkkal az élen – példát mutatnak évtizedek óta erdőterületük növelésével elfogadva a társadalom közjóléti igényeit. Igaz ehhez – úgy tűnik – először közjólét kell, amit azután az erdőnek, az erdő kezelőjének ki kell szolgálnia, miközben a társadalom egyéb, az erdő, a faanyag nyújtotta szolgáltatásokra is igényt tart.

Hogy a társadalom ez ügyben kialakult skizofréniáját tompítsuk, nagyszerű alkalom az Erdők Hete rendezvény évek óta tartó sorozata. Mert hiszen bányászor, de bányászor búttuk fel az utóbbi évtizedben a figyelmet szakmánk igazi feladatára minden arra alkalmas fórumon.

Úgy tűnik, a sok pusztába kiáltott szó végre kezd érő fülekre találni. Ez különösen most, az Erdők Nemzetközi Éve alkalmából és a magunk kreálta Erdők Hetén történt eseményeken – jószerevel az egész országot behálózó rendezvénysorozatokon – és azoknak a médiában visszaköszönő híreiben mutatkozott meg.

„Magyarország abban a szerencsés helyzetben van, hogy határainkon belül nem az erdők fogyására kell ráirányítani a figyelmet, hanem arra, hogy becsülje meg, tanulja meg értékelni és felelősen felhasználni ezt a gyarapodó nemzeti értéket. Mert az erdő, a fa nemzeti vagyón. Ennek a vagyonnak a használatáról a világ többi országához basonlóan nem mondhat le Magyarország sem.” – mondotta elnökünk az Erdők Hete ez évi megnyitóján.

Nos, ezeket a gondolatokat kell folyton-folyvást tudatosítani a társadalommal.

Abban a kedvező helyzetben vagyunk, hogy az állami erdők tulajdonosi jogát gyakorló Magyar Fejlesztési Bank a legmesszebbmenően támogatja ez irányú erőfeszítéseinket, noha egy pénzügyi alaptvékenysége nem feltétlenül a vagyonkezelés.

Pápai Gábor

Tartalom

50 éves jubileum KözéprigóconX./B2

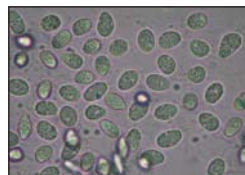
Pápai Gábor:
Beszélgetés dr. Seregi János ügyvezető igazgatóval294

Bartha Pál:
A gazdálkodás és a biológiai sokféleség.....296

Vereb István:
„Megtelt” a Sóstói erdő299

Lengyel Atilla, Papp Dorottya, Sente Réka, Szepesi András:
Az Európai Unió Tanácsa Magyar Elnökségének erdészeti feladatai – (I.).....300

Nablik András Bárány Gábor:
Az Országos Erdő Tanács 4. ülése303



Szabó Ilona:
A tisztafa kórokozói.....304



Pápai Gábor:
Ünnepélyes megemlékezések Rátóton306

XV. Erdők Hete rendezvénysorozat megnyitója.....308



Marozsán Zoltán:
X. Stihl fakitermelő verseny, Soponya310

Pápai Gábor:
Tanévnyitó totemoszlop- és emléktábla-avatással312

Somogyvári Vilmos: MEGOSZ rendezvények.....314

Lett Béla, Stark Magdolna, Horváth Sándor:
Az erdésztechnikusok foglalkoztatási helyzete és karrierlehetőségei317

Szy Ferenc: Soprontól Vancouverig318

Szabó Lajos: A VI. Nemzetközi Erdőpedagógiai Konferencia tanulságai320

Wagner Tibor:
Egy világbajnokság háttérében322

Czifra Szilvia, P. Kiss Zsuzsa:
Újságírók a tolnai erdőben327

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLVI. évfolyam 10. szám (október)

FŐSZERKESZTŐ: **PÁPAI GÁBOR** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **HARASZTI GYULA**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Lomniczi Gergely, Oroszi Sándor, Puskás Lajos, Sárvári János

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon: 201 62 93 • Mobil: 06 30 97 15 255 • e-mail: erdlap@oee.hu • www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • Levélcím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91. • FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER elnök**

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2011. október 8.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Erdők Hete megnyitó Katalinpusztán. Fotó: Pápai Gábor

Beszélgetés dr. Seregi János ügyvezető igazgatóval

Magyar Fejlesztési Bank Agrár- és Zöldbank Igazgatósága

Interjút készíteni mindig izgalmas dolog. Különösen olyan személlyel, akivel addig még nem találkozott az ember. Az a jó, ha a kérdező és a riportalany az első pillanattól kezdve érzi, hogy a rendelkezésre álló idő alatt tartalmas beszélgetés születik. Nos, belépve Seregi János irodájába éreztem, hogy minden simán fog menni. Az asztalon Overdose, a magyar csodaló szobra, a falon a Bedő-féle térkép. Olvasatomban az első a csúcsteljesítményekben való hitet szimbolizálja, míg a térkép jelezi, hogy az erdészekkel mára már igen jó kapcsolat alakult ki. (No meg egy kicsit többet is.)

– *Mindenekelőtt köszönöm, hogy bokros teendői mellett fogadta lapunkat. Kérem, nébány szóval mutatkozzon be olvasóinknak.*

– Vidéken születtem. Nem is akárhon, az erdőkben gazdag Vas megyében, közelebről Vasváron. Édesapám állatorvos, így a természet szeretete nem csak a Vasvár körüli erdei csatangelésben, a ma már védett hóvirág szedésekor ivódott belém. Édesapám állatgyógyító munkája mutatta, hogy az ember és a természet mennyire egymásra van utalva. Köztudott, hogy nem messze Vasvártól van a csodalátos Jeli arborétum, amelyben a tavaszi rodo-dronvirágzás csak erősíti a mon-dást, hogy természetszeretettel nélkül lehet élni, de minék.

– *Az új kormány átvilágította az állami cégeket. Milyen tanulság vonható le mindebből?*

– Köztudott, hogy mind a huszonek erdőgazdaságot átvilágítottuk. Én nem szeretném részletezni mindezt, mert Baranyay László vezérigazgató úr ezt már megtette, és tájékoztatta a közvéleményt. Annyit megjegyeznék, hogy átfogó képet kaptunk az erdőgazdaságok működéséről. Egy-két számadat hozott meglepetést azoknak a vezetőknek is, akik folytatják a munkájukat. Több témában képbe kerültek. A helyzetértékelést nem kritikaként, hanem segítségként fogadták.

Most egy a zászló, és megegyeztünk abban, hogy fontos kérdésekben erősít-



jük mind a 22 cég identitását, meghagyva – helyi adottságaikra tekintettel – szuverenitásukat. Mert azt az állapotot képtelenség fenntartani, amit hallottam, hogy „19 cég küzd válllvetve egymás ellen”.

– *Úgy gondolom, hogy ha ennek a mondanásnak volt is alapja, az a cégek eredményességének elérésére vezethető vissza, és ennek alapján mentették fel magukat az olykor „övn ahali” magatartásuk alól. Lehet, hogy így értelmezték a banki szemléletet.*

– Az lehet, de ez így nem mehetett tovább. Erre a legjobb példa, hogy valamennyi cég egységesen indult az energiapiacra, és ez a szemlélet nagy megtakarítást eredményezett az előző évekhez képest. Ez az igazi banki szemlélet.

Félreértés ne essék, esetünkben a banki szemlélet erdővagyon-kezelést, ennek irányítását segítő ténykedést jelent. Egységesítettük a tervezést. Azt mondtuk, mindenki olyan tervet készít, ami fenntartható, ne bázisév-szemléletű legyen. Véleményem szerint ahhoz, hogy az erdőkkel megfelelően gazdálkodjunk, nélkülözhetetlen az üzemterv szerinti gazdálkodás.

– *Itt kell megemlítenem a természetvédők szerepét.*

– Tudtommal a kitermelt fa túlnyomó része tűzifa, miközben a laikusok minden kivágott fában bútort látnak, ami lehet, hogy manufaktúris feldolgozással igaz is lehet, de ez a megközelítés olyan egyedi termékeket eredményez, aminek az előállítására megfizethe-

tetlen a piacon. Ha ezt megfelelően kommunikáljuk, akkor el tudjuk „adni” az erdész valódi, nem „fanyűvő” szerepét. Meg kell értetni a társadalommal, hogy az erdészek ténykedése nem aljas indokból elkövetett fáirtás.

Az is állami banki szemlélet, hogy az erdei iskolákra fordított összeg később megtérül, mert remélhetőleg nem kell évi 200 milliót fordítani szemétygyűjtésre. És akkor még nem beszéltünk az állampolgárok komfortérzetéről.

Ha kosz és szemét van az erdei utakon, akkor nehéz meggyőzni az arra járókat, hogy az erdész jó gazda, különösen, ha az út mentén tarvágot is lát. Pedig lehet, hogy a múlt héten éppen a bős kritikusk dobta el a szemetet.

De banki szemlélet a közjóléti beruházások támogatása is. Mert ne feledjük, állami bankról van szó. Ne keverjük a fogalmakat.

– *Való igaz, olykor bajlamosak vagyunk összemosni a dolgokat.*

– Fontos, hogy e kérdésben rend legyen. Erősen támaszkodunk e témában a helyi problémákat legjobban ismerő vezérigazgatók és a terepen dolgozó szakemberek véleményére. Mondok is rá példát. A Bakonyerdő Zrt. jelezte, hogy a Monostorapáti Erdészterületen van egy pálos kolostorrom, amit fel kellene tájni, állagmegóvást végezni. Farkas Attila erdészetiigazgató kérését akceptáltuk és jóváhagytuk a munkálatait. A kivitelezést saját pénzből kell megoldania, mert a központi költségvetésből – ismert okok miatt – jelenleg

nem számíthatunk forrásra. Ez is banki szemlélet.

És jobb, ha ezeket a beruházásokat mi kezeljük, mint ha egy külsős tenné, mert így nincs egymásra mutogatás, hogy ki mit csinált rosszul. A múlt megőrzése nagyon fontos, mert múlt nélkül nincs jövő. De ezt önöknek nem kell bizonygatnom, hiszen elég, ha csak az erdő vágásérettségi korára utalok, mert önök is a múltból élnek.

Mindezt csak azért mondom, hogy érzékeltessem: az MFB tudatában van az elmondottnak, és az erdő állami tulajdon lévén, ez a mi banki szemléletünk. Egyes politikuskok fennen hangoztatták, hogy az állam nem lehet jó gazda. Ez nem igaz. Az önök nagyra becsült egyesületének is köszönhetően az ország alaptörvényében, az Alkotmányban benne van az erdők védelme. Az MFB „törvényében” is benne van az, hogy az erdő nem eladó. A hosszú távú érdek fontosabb, mint a pillanatnyi haszonszerzés, és ez nagyon fontos, figyelembe véve a jövő generációk elemi léteérdekeit.

– *Úgy érzem, a mai generáció szemléletén is változtatnunk kell.*

– Valóban, az ifjúság el sem tudja képzelni, hogy az Írott-kőre is csak papírokkal lehetett felmenni, és nem tudja, hogy a soproni 1989-es páneurópai piknik helyén az emlékpark létesítését milyen történelmi esemény előzte meg. Javasoltam, hogy a Tanulmányi Erdőgazdaság építsen a parkban játszóteret, ahol a gyermekekben játszva tudatosodhat, hogy hol vannak. Elkészült és nagyon jól működik. De sorolhatnám a példákat a pilisiek Budakeszi Vadasparkjával és számtalan közjóléti beruházással, aminek a lényege az, hogy az erdészekhez kötődik. Ha annyit elértünk, hogy egyre kevesebb „itt járunk...” vagy ehhez hasonló feliratot látunk fába vésvé, elégedettek lehetünk.

– *Statisztikai felmérések igazolják, hogy az ágazatunkban dolgozók jövődelme méltatlanul alacsony. Van-e remény arra, hogy változás állhat be ezen a téren?*

– A munkaerő megbecsülését fontosnak tartjuk. Hozzávetőleg ötezer az állami alkalmazott és háromezer a foglalkoztatott közmunkások száma az ágazatban. Erre érzékenyek vagyunk. A bank csak a kereteket szabja meg, ezen belül „szabad a gazda”. Meg kell jegyezni, hogy a 20–30 év alatt akkumulálódott elmaradást nem tudjuk egyik napról a másikra felzárkóztatni. Az Érdekegyeztető Tanács instrukciója és a meg-

állapodás alapján létszámleépítést nem engedélyezünk. El kell tartani a jelenlegi létszámot.

Az erdőgazdaságoknál a közmunkára szükség van. Van, ahol nagyobb az igény, mint ahányat alkalmazni tudnak. Elképzelhető, hogy a Volánnal tárgyalunk az utaztatásról, ami az ilyen irányú kiegyenlítődést megoldaná. Mert például Sopronban nem találunk közmunkást. Az viszont semmiféleképpen nem megy, hogy erdészeket azért küldjünk el, mert közmunkásokat akarunk foglalkoztatni.

– *Egyesületünk több mint másfél évszázadon át és ma is meghatározó „költőanyaga” a hazánk erdeiben folyó szakmai tevékenységeknél. Lát-e lehetőséget arra, hogy szorosabb együttműködés alakuljon ki az MFB és az OEE között?*

– Példamutató az a megbecsülés, amit az erdészek egymás iránt éreznek, és ami felejtethetetlenül látványosan megjelent például a zalai vándorgyűlésen. Megható volt a zászló bevonulása a fiatalokkal, a klopacsós megemlékezés az elhunytakról, amit – úgy érzem – az egész országnak végig kellett volna hallgatnia, és elgondolkoznia azon, hogy mi az, amit elfelejtettünk eddigi

életünkben. Az állatorvosok is összetartók, de az önök egyesületi rendezvényén Zalaegerszezen sok újat láttam, tapasztaltam, ami nagyon megható volt. Az ön kérdése nyilván anyagi jellegű együttműködésre vonatkozik. Ha belegondolunk, el kell ismerni, hogy a részvénytársaságok igencsak kiveszik részüket a támogatásból. Ilyen a pártoló tagdíj, a vándorgyűlések rendezőinek a részvételi díjak feletti kiadása, vagy az október 6-án Rátóton megtartott rendezvény költsége, amit a Szombathelyi Erdészeti Zrt. vállalt. De tulajdonképpen MFB-vállalás a szakképzési támogatás, az ERTI működéséhez nyújtott anyagi segítség is. Példának említhetem „A Mi Erdőnk” című lap költségéhez való hozzájárulást is, mert nagyon fontos összerendészeti cél a laikus erdőjárók tájékoztatása.

– *Végezetül engedje meg, hogy szóba hozzam egyesületünk székházának helyzetét.*

– *Zambó Péter* elnök úr tájékoztatott székházuk történetéről, de nem szeretnék hamis illúziókat táplálni. Az ország mai helyzetében egy minisztérium „kiköltetése” nem reális elvárás.

– *Köszönöm a beszélgetést.*

Pápai Gábor

Megjelent a Tilia 16. kötete

A Nyugat-magyarországi Egyetem Növényzeti és Természetvédelmi Intézetének periodikája, a Tilia 16. kötete jelent meg a közelmúltban. A kötet egyetlen monográfiát tartalmaz, amelyet „A Soproni-hegység erdeinek történeti, növényföldrajzi és cönológiai vizsgálata” címmel *Szomorad Ferenc* erdőmérnök állított össze. Joggal fölmerülhet a kérdés, hogy a korábbi kutatók, elsősorban *Csapody István* munkássága után lehet-e valami újat nyújtani ezen a téren. A kötetet tanulmányozva a válasz egyértelműen igen, a szerző új megközelítésben, több szempontú elemzésekkel tárgyalja a hegység erdeit. Lényeges kiemelni azt is, hogy amíg a korábbi kutatók kényszerűen megálltak az országhatárnál, addig *Szomorad Ferenc* a Soproni-hegység teljes területét (az osztrák rész kétszer akkora, mint a magyar) elemezte, tehát a teljes természetföldrajzi egységet. Részletesen tárgyalja az erdőterület változását, a fafajösszetétel módosulását az okok feltárásával együtt, s állást foglal beható elemzések után néhány fafaj (lucfenyő, jegenyefenyő, vörösfenyő, erdeifenyő, feketefenyő, sze-

lídgesztenye) őshonosságát illetően is. *Csapody István* korábbi, állandósított mintaterületei lehetőséget adtak a gyepszintváltozások mértékének és okainak vizsgálatára is. A kötet java részét az erdőtársulások részletes bemutatása teszi ki, ahol a szerző a hagyományos cönológiai szemlélet mellett új megközelítésben is bemutatja azokat. A tanulmányt térkép- és CD-melléklet egészíti ki. A szerző a kötetet *Csapody István* emlékének ajánlotta.

Dr. Bartha Dénes

Honlapjaink:

www.oee.hu

www.erdesztetilapok.hu

www.forestpress.hu

www.erdo.hu

www.mgszh.gov.hu

A gazdálkodás és a biológiai sokféleség

Vitaindító

*Mottó:
az okszerű természetvédelemnek
nincs alternatívája!*

A biológiai sokféleségnek három színtere van: a genetikai, a faji és az élőhelyi sokféleség.

A gazdálkodás hatása az erdők genetikai sokféleségére

A földi klíma – mint az élet legfontosabb peremfeltétele – százmillió évek óta ingamozgás szerint változik; bonyolult visszacsatolási mechanizmusok gátolják azt, hogy a Föld fagyossá vagy forróvá váljon. Az élővilág ehhez a pulzáló változáshoz két módon alkalmazkodik: elvándorol, vagy – ha elegendő idő áll rendelkezésre – genetikailag alkalmazkodik hozzá. (A növény ugyan nem tud elvándorolni, de a populáció igen.) A földi élet alapvetően az ivaros szaporodásra rendezkedett be. Ennek következménye, hogy az utódnemzedék genetikailag csekély mértékben mindig heterogén, a környezet pedig generációnként ebből szelektálja ki a helyi feltételeknek leginkább megfelelő egyedeket. A genetikai sokféleség tehát a környezeti feltételek változásához való alkalmazkodás alapfeltétele. Ebből következően a nemesítés – aminek intenzitása a genetikai alapok szűkítésével arányos – szükségszerűen az alkalmazkodóképesség csökkenését eredményezi. Természetszerű erdeinkben folyó erdősítésekhez a magot gyakorlatilag állományból gyűjtik, itt szóba sem kerülhet a genetikai alapok szűkítése. Tölgyfélék esetében ugyan próbálkozások történetek magtermesztő plantázatok létesítésére, de ezek – költségvonzatuk, valamint a tölgyek szakaszos termőképessége miatt – széleskörűen nem terjedtek el. Megjegyzendő, hogy a szaporítóanyag-törvény a genetikai alapok változatossága érdekében meghatározza a plantázst alkotó klónok minimális számát. A plantázsmagnak a fenyőcsemete-termelésben van szerepe, de ez hazánkban már inkább az ültetvényyszerű erdőgazdálkodás körébe tartozik. A nemesítésben az igazi veszélyt a klónozás jelenti, ami a genetikai változatosság megszűnését jelenti, de klónozott szaporítóanyagot üzemszerűen kizárólag a rövid termesztési ciklusú ültetvényyszerű erdőgazdálkodásban alkal-

maznak. Az előbbieket összefoglalva megállapítható, hogy az erdészeti nemesítés a természetszerű erdők állományalkotó fafajainak genetikai sokféleségét – a genetikai alapok szűkítésével – nem veszélyezteti.

Ugyanakkor, az erdőgazdálkodási gyakorlatban mégiscsak van olyan különleges körülmény, ami a természetszerű erdők genetikai alapjait érinti, és ez a tájidegen gének bevitel. A tájidegen szaporítóanyag egyrészt a környezethez való hosszú adaptációs folyamat megzavarását jelenti, másfelől visszaporzás révén a környező őshonos fajok génkészletét is módosítja, ami által egy genetikailag köztes faj jön létre. Ez utóbbira példa, hogy a nemesített euramerikai nyárhibridek oly tömegben árasztották el Amerikából származó génekkel a hazai feketenyárat, hogy ma jőszerűen csak a hetven-nyolcvan évnél öregebb feketenyárok tekinthetők őshonosnak. Keménylombos fajaink esetében pedig az alapkérdés az, hogy milyen horizontális és vertikális földrajzi régiókn belül szabad mozgatni a szaporítóanyagot? E tekintetben a jelen helyzet nem megnyugtató, a szabályozás elméleti alapjai igencsak hézagosak. Sajnálatos módon az erdészeti génökológiai kutatás mintegy negyven éve az Erdészeti Tudományos Intézettől átkerült egy mezőgazdasági orientáltságú intézethez, mely a fajtanemesítésre (DUS-vizsgálatra) specializálódott. Ebben az intézetben a származásvizsgálat rendszeridegen elem! Ez az átszervezés egyúttal az ERTI „szellemi halálát” is jelentette, hiszen létének tudományos alapja került el tőle. Az erdők genetikai alapjainak megfelelő védelme megkívánja azt, hogy az erdészeti génökológiai kutatás – megfelelő anyagiakkal ellátva – visszakerüljön az Erdészeti Tudományos Intézetbe.

A gazdálkodás hatása az erdők faji és élőhelyi sokféleségére

Tekintettel arra, hogy a faji sokféleség alapvetően az élőhelyi sokféleségtől függ, a vizsgálódást arra kell kihegyezni, hogy a természetszerű erdők körében a gazdálkodás milyen hatással van az erdők élőhelyi sokféleségére? A mezőgazdaság a táblát a gépesítés érdekében elplanírozza, majd a homogenizált termőhelyen homogén – genetikailag

végletesen leszőkített – szaporítóanyagot alkalmaz. E labilis ökoszisztéma életképességét pedig intenzív növényvédelemmel biztosítja. Ezzel szemben az erdőfelújításokban a tuskók bennhagyása, valamint sok helyen a köves vagy meredek terep már technikailag is meggátolja a terep mikrodomborzatának megváltoztatását, és ezen a változatos élőhelyen az erdőgazdálkodó genetikailag heterogén szaporítóanyagot alkalmaz, az ökoszisztéma életképességét pedig alapvetően a természet erőire bízva. Ez a fő szemléletbeli különbség a mező- és erdőgazdálkodás között! Az erdőgazdálkodás tehát az élőhelyi sokféleség egyik elemének – a terepnek – a változatosságát nem csökkenti, ugyanakkor a vágásos üzemmód az élőhelyi sokféleség másik meghatározó elemét – a fényviszonyokat – nagymértékben homogenizálja. Ez annak a következménye, hogy az egykorú, és így azonos magasságú fákat a nevelővágások során – egy gyümölcsöshöz hasonlóan – szabályos hálózatba igyekszünk kényszeríteni. Az ún. ernyősállás következtében pedig kis koronájú fák nevelődnek, e koronák pedig a törzsön folyamatosan felfelé csúszva, vékony lombsátorra egyesülnek. A nagyjából azonos vastagságú lombsátor alatt pedig az erdőrétegben megszűnik a fényviszonyok változatossága. Ebből következően a vágásos üzemmódban kezelt erdőben nem alakulhat ki a fényigényes és árnyéktűrő fás és lágú szárú növényzet megfelelő változatossága sem. Ennek a vékony lombsátoznak van egy másik, igen káros következménye is: az erdő belül üressé válik, a napsugár és a szél behatol, a páratartalom pedig – ami az erdőklíma meghatározó eleme – csökken. A vágásos üzemmód alapproblémája tehát az, hogy megszünteti a természetes erdő csoportos szerkezetét.

A csoportos szerkezet azt jelenti, hogy jelentősen eltérő korú és méretű facsoportok állnak egymás mellett, aminek következtében a magasabb fák koronája – oldalfényhez jutva – a törzsön lejjebb csúszik. (A nagyobb korona vastagabb, de rövidebb göcsmentes törzset, több termést, azaz több újulatot eredményez.) A mellékelt kép bizonyítja, hogy téves az a feltevés, mely szerint a fák csak szabályos hálózatban képesek jól növekedni. Ez már csak azért



foto: Varga Béla

sem lehet helytálló, mert a cellulóz és lignin anyagát a fa lényegében véve a levegő szén-dioxidjából veszi föl, és nem a talajból.

Az erdő csoportos szerkezetének helyreállítása

A vegyeskorúság igényéből kiindulva az átalakítandó tömbbe évszázados időhorizontban rendszeresen bele kell vágni, mert ettől lesz többkorú. Az igazán kényes kérdés az, hogy az állomány mely fejlődési szakaszában mit és mennyit célszerű kívágni? E tekintetben tapasztalatom nincs, de az elvekből kiindulva az átalakításnak két fő csapásiránya lehetséges. Az Erdészeti Főosztály 2007-ben egy meglehetősen radikális kísérletet indított be: többnyire sematikus helykijelöléssel kútszerű lékek nyitását támogatva pénzügyileg. Ha eddig még nem történt meg, az eddigi tapasztalatokat jó lenne összefoglalni, és e nagyleptékű kísérletet az Erdőművelési Szakosztálynak a továbbiakban figyelemmel kellene kísérnie. De célszerű lenne bevezetni ennél sokkal kifinomultabb eljárást is. **Tübingiában** – lényegében véve bükk klímában – a természetszerű erdőgazdálkodást a következő egyszerű szabályozással ösztönzik: **állami tulajdonú erdőben tilos az állomány egyenletes bontása, és tilos vadkárrelhárító kerítés építése.** (A kerítés ugyanis egy jogellenes állapot legalizálását jelenti!) Az egyenlőtlen bontás eszköztárából kiemelve, az ún. készletgondozó eljárás alapelve *H. Krutzsch* szerint: „...a készletgondozás nem ismeri az elő- és véghasználatot. Fő ismertetőjele a mindenkori legrosszabbnak az eltávolítása... tekintet nélkül az egyenletes állomány-

szerkezet megtartására... A készletgondozás során előállott hézagok nem hasonlítanak egy zárt állományban mesterségesen belevágott lékhez, mely úgy működik, mint egy kút aknája.” Természetszerű erdeinkben az egyenlőtlen bontás elvének bevezetése az állománynevelési műszaki irányelvek revízióját feltételezi! Mivel a tölgyfélék koronája csak gyérítési korban alakítható megfelelő hatékonysággal, az egyenlőtlen bontás kiemelt célja ebben a fejlődési stádiumban a legígéretesebb fák/facsoportok részére a megfelelő növtér biztosítása kell, hogy legyen. A legjobb minőségű facsoportok kímélete pedig – e fákra vonatkozóan – a vágáskor jelentős megnövelését teszi lehetővé. (Vágásos üzemmódban a vágáskor jelentős növelésére tömeges pusztulás nélkül nincs mód.) A szóban forgó rendkívül kényes és kifinomult eljárást célszerű lenne Tübingiában tanulmányozni, lehetőleg tölgyesekben.

A tulajdonosi jogok korlátozásának szakmai értelmezése

A kor igényeihez igazítva – az 1935. évi erdőtvényhez hasonlóan – indokolt lenne bevezetni a feltétlen erdőtalaj fogalmát. E fogalomkörbe én beleérteném azokat a termőhelyeket, ahol a földhasználat legcélszerűbb módja az erdőgazdálkodás, továbbá azon – jelenleg erdőgazdálkodás alatt álló – területeket, melyeket ugyan lehetne mezőgazdaságilag is hasznosítani, de az erdőművelési ágban való tartásnak nyomós természet- vagy környezetvédelmi, illetve közjóléti indoka van.

A következőkben – csupán az alapelvekre koncentrálni, és a korábban

megjelent „Lejtmenet” című cikkemben felhozott érvekre támaszkodva – **kísérletet teszek a közérdek és a tulajdonosi jogok arányosítására, azaz a jogos közérdek értelmezésére.** Ez azért alapvető szakmai feladat, mert a jogos közérdek védelmének benne kell lennie az erdőtvényben, különben hiányzik a tulajdonosi jogok korlátozásának jogalapja. (Ez viszont okafogyottá teszi a kettős felügyeletet!) A következő rövid eszmefuttatásban természetesen nem vállalkozhatok a hatályos erdő- és természetvédelmi törvény tételei vizsgálatára, az egy szakértői munkabizottság feladata kell, hogy legyen.

- A „nem feltétlen erdőtalajon” folyó gazdálkodás szabadságfokát – mivel e körben az erdőgazdálkodáshoz fűződő közérdek jórészt csak a környezetvédelemre szűkül – a feltétlen erdőtalajon álló erdőkhöz képest jelentősen szélesíteni indokolt. Ez a könnyítés az ültetvényszerű erdőgazdálkodást érinti, melynek jellemzője a tájidegen fajok, valamint fajták alkalmazása.

Továbbá, a mező- és erdőgazdálkodás határtermőhelyein lehetővé kellene tenni az ún. „agroforestry” gazdálkodást is, ami egyidejűleg folytatott mező- és erdőgazdálkodást jelent. Tessék beütni a Google képkeresőbe az „agroforestry” kifejezést, és elénk tárul az, hogy ez a gazdálkodási forma a vidék eltartóképességének milyen széles tárháza. Végül a szóban forgó termőhelyeken lehetővé kell tenni a könnyű művelésiág-változtatást is, oda és vissza. Ez eszköze lehetne a mezőgazdaság hosszú távú konjunkturális ingadozásából fakadó feszültségek levezetésének. A gazda hol fát, hol mezőgazdasági terményt termelhetne. Mindezekből következően, az erdőössztyepp és az erdőklíma határán célszerű lenne megszüntetni a művelési ágak „éles késsel törtéző” elhatárolását.

Feltétlen erdőtalajon a közérdeknek – és ezen belül különösen a biológiai sokféleség szűkítésének – három nagy, az alkalmazott technológiától függő kategóriája van: tarvágás, fokozatos felújító vágás és az állandó erdőborítású üzemmód.

- Véleményem szerint az erdőgazdálkodás eszköztárából a tarvágást nem lehet száműzni, mint ahogy ez a környező országokban



is elfogadott üzemi gyakorlat. Egyrészt az ültetvényszerű erdők felújítása másként meg sem oldható, másrészt az erdőgazdálkodó technológiai választása – tarvágás vagy más felújítási mód – az erdőgazdálkodó pénzügyi döntésén alapuló választás, mely a tulajdonosi jogokból fakad. A tarvágás kategorikus megtiltása a természet szerű erdők körében a gazdálkodó zsebében való korlátlan turkálás fogalmát jelenti, ami egy polgári demokráciában elfogadhatatlan. Ugyanakkor, mivel a jogos – arányosítással megállapított – közérdeket leginkább ez az üzemmód sérti, itt van szükség a legszigorúbb szabályozásra. Tarvágással – bármennyire is elapórozunk a vágásterületet – az erdő csoportos szerkezete – mint szakmai optimum – nem állítható helyre. Ebből kiindulva, e kategóriában a szabályozás kiemelt célja az erdei mikroklíma és talaj hatékony védelme, valamint a tájésztétikai szempontok kellő súlyú figyelembevétel. Ez egyfelől domborzi viszonyoktól függő differenciált területi korlátot jelent, másfelől a vágásterületek gondos térbeli ütemezését, hogy azok később se érjenek össze. További szempontok: a szaporítóanyag megfelelő származása, elegyeségre való törekvés, valamint a vegyszerek alkalmazásának korlátozása. Hagyásfákra való szakszerű gondoskodás, források, kilátók, kultúrtörténeti helyek kör-

nyékének kímélete, vadgyümölcsök felkarolása régi erdészszakos, amelyet továbbra is fenn kell tartani. Amennyiben a természetvédelemnek különleges igényei vannak, azt vagy meggyőzéssel, vagy anyagi ösztönzéssel érje el, ha erre van fogadókészség az erdőgazdálkodónál, de a gazdálkodót kényszeríteni nem lehet!

- Meggyőződésem szerint a szakszerűen végrehajtott, tájésztétikai igényeket is kielégítő fokozatos felújító vágás – annak ellenére, hogy az erdő csoportos szerkezete ezzel az eljárással sem állítható helyre – a jogos közérdeket feltétlenül kielégíti. Ezen állításomat azal is alátámasztom, hogy a természetvédelem által nagy vehemenciával védett erdők jórészt így kerültek felújításra, de ez az eljárás tőlünk nyugatra, a régi polgári demokráciákban is széleskörűen elfogadott. Mindezekből következően, a természetvédelemnek a szakszerűen végrehajtott fokozatos felújító vágásokba nincs jogalapja beavatkozni, mert az az arányosság elvét sérti. A jogalkotói önkormánytolt jól példázza Tübingia, ahol az egyenletes bontás tilalma csak az állami tulajdonú erdőkre vonatkozik, a tulajdonos rendelkezése jogán! Ez közvetve a vágásos üzemmód létjogosultságának az elismerését is jelenti a magánszférában. Ugyanakkor, a szakszerűség fogalmkörében kulcskérdés a mikroklíma hatékony megőrzésére való törekvés, valamint a

tájésztétikai szempontokhoz való igazodás, azaz a végvágások területének érdemi korlátozása a térségben. Ezek a szempontok viszont csak gondos tervezéssel érvényesíthetők; már a bontóvágásokat is kellő „mozaikossággal” kell elvégezni. Véleményem szerint a fokozatos felújító vágás – a kor elvárásaihoz igazított módja – továbbra is meghatározó technológiája lesz a nagyüzemi erdőgazdálkodásnak. Ugyanis jelenleg tisztázatlan az, hogy állandó erdőborítású üzemmódra való átállás esetében a legjobb facsoportok kíméletéből fakadó árbevétel-kiesést fedezi-e az erdőfelújítási költségek csökkenése?

- Az állandó erdőborítású üzemmódra való átállás a természetvédelmi elvárások maximális – a jogos közérdeket meghaladó – kielégítését jelenti az erdőgazdálkodó részéről, Tübingiában ezért nem terjed ki az egyenletes bontás tilalma a magántulajdonú erdőkre. Ez az erdőfenntartási technológia természetkímélőbb eljárás, mint a vágásos üzemmód, így e kategóriában végképp nincs indoka a természetvédelmi beavatkozásnak. Ugyanakkor, véleményem szerint, csak néhány évtized alatt gyűlik össze annyi szakmai tapasztalat, hogy ezt az eljárást felelősségteljesen, széles körben be lehessen vezetni, de a vadlétszám apasztásához is idő kell. Úgy gondolom, hogy a legkisebb kockázatot az egyenlőtlen bontás elvének elterjesztésével vállalhatnánk nevelővágásokban. Ugyanis óvatosságra int az a körülmény, hogy természet szerű erdeink többsége alacsony tengerszint feletti zónában található, ahol az erdők vitalitása, önfenntartó képessége jóval kisebb, mint például a Kárpátokban vagy akár Tübingiában. A tapasztalatszerzésre elsősorban az ökonómiai küszöb alatti erdőket javaslom, mivel e kategóriában az erdőgazdálkodó és a természetvédő egy hajóban ül; az erdőgazdálkodó anyagilag érdekelt egy olcsóbb erdőfenntartás bevezetésében. Ez a természetkímélő üzemmód lehetővé tehetné az ökonómiai küszöb alatti erdők, valamint a városok körüli erdők legolcsóbb fenntartását, de szerepe lehet a magán-erdőgazdálkodásban is. Kieme-

lendő, hogy a természetkímélőbb eljárások elterjesztésének alapfeltétele az erdő természetes megújuló képességét lefojtó vadállomány létszámának érdemi rendezése. A megoldás nem az, hogy az erdőfelújításokat kerítések mögé koncentráljuk, hanem a vadlétszámot kell az erdők természetes vadeltartó képességéhez igazítani! A helyes élőhely-gazdálkodás megvalósulását segíthetné az extenzív vadgazdálkodás kutatásának visszahelyezése a szakmába, a gödöllői Szent István Egyetemtől a Nyugat-Magyarországi Egyetemhez, mivel a vad még a vadászati törvény értelmezése szerint is az erdei ökoszisztéma szerves része. Végül meg kell említeni azt a gyakorlati problémát is, hogy minél inkább természetkímélővé válik az erdőgazdálkodás, annál inkább megnehezül az erdőtervezés és -felügyelet munkája. A vágásos üzemmód könnyen mérhető etalonjai sok esetben elvesznek mint szakmai fogódzók. Nőni fog a szubjektív szerepe, ami viszont sok veszélyt hord magában. Például mit tehetne az erdőfelügyelő egy műszaki átvétel során Budán, a János-hegyen levő WWF tanösvény mentén? Egy igen öreg bükkös megbontása után a lékekben 2-3 méter magas, elegyetlen korai juhar-újulat van, alatta kevés hegyi juhar, hárs, mezei juhar, és itt-ott

egy-egy bükkcsemete? A sorozatosan felmerülő szakmai problémák megoldása minden érdekelt részéről jó szándékú együtt tanulást feltételez, a szabályzók folyamatos karbantartásával.

Hogyan tovább?

Véleményem szerint, a három „zöld törvénynek” a polgári demokrácia elvei alapján történő újragondolása nélkül nincs megoldás. Ezt vagy belátással kell elérni, vagy ki kell kényszeríteni, az Alkotmánybíróság által! A siker másik alapfeltétele személyes kvalitáshoz kötött. Jó erdőtervényt csakis erdőmérnök-jogász képes megalkotni, hiszen a szabályozás folyamatában a szakmai korlátokat jogi szemmel is meg kell ítélni, mert ez az arányosítás lelke. Mindezeket túl, teljes mélységében ismernie kell a gazdálkodás nehézségeit is, azaz a megfelelő szakmai előgyakorlat is nélkülözhetetlen műszaki vezetői, erdőtervezetői szinten.

A természetvédelem és vadgazdálkodás bátyái elleni harc viszont nem lehet egyszemélyes küzdelem! Ahhoz ugyanis nem férhet kétség, hogy az előjogaihoz ragaszkodó, nagy befolyással bíró vadásztársadalom, valamint az egzisztenciájukat féltő hivatásos természetvédők óriási politikai és jogi erőket fognak mozgósítani a status quo fenntartása érdekében. Ez az ellenállás csakis jogi eszközökkel törhető meg! A siker érdekében a szakmán belül két fronton kell megteremteni a magas színvonalú jogi

munka feltételeit: az államigazgatás felső szintjén, az erdészeti főhatóságnál, valamint a szakma legnagyobb érdekvédelmi szervezetében, az Országos Erdészeti Egyesületben. Elfogadhatatlan az a jogalkotási gyakorlat, hogy a szakmai egyeztetés keretében született törvényjavaslatot öletszerű képviselői módosító javaslatokkal szét lehet bombázni. Mivel a szakmai szempontokat a mindenkori kormánypárt könnyen leszavazhatja, a szakmai szempontok védelmét a tulajdonjog talaján állva kell megszervezni, mert azt a képviselők nem negligálhatják. A parlamenti munkában meg kell tanulni a tulajdonosi jogokért történő érvelést! Ennek érdekében, az erdészeti főhatóságnál meg kell teremteni a kvalifikált jogi munka személyi feltételét! Ugyanakkor az erdészeti főhatóság a mai minisztériumi szervezetben nincs olyan pozícióban, hogy a status quo megváltoztatását akár kezdeményezni tudná. Éppen ezért, az Országos Erdészeti Egyesület kebelén belül célszerű lenne létrehozni a Jogi Szakosztályt erdőmérnök-jogászok, valamint az ágazatban dolgozó jogászok részvételével, bármilyen kevesen is vannak. E kis csoportra várna az általam felvetett gondolatok megvitatása, a hatályos három zöld törvény szakmai-jogi kiértékelése a polgári demokrácia elveinek talaján állva oly módon, hogy azt indokolt esetben, akár az Alkotmánybíróság elé is lehessen terjeszteni.

Bartha Pál
ny. erdőmérnök

„Megtelt” a Sóstói erdő

A Nyíregyházi Erdészet és a Pál Miklós Erdészeti Iskola idén is NYÍRERDŐ-napot rendezett Nyíregyházán, a Sóstói erdőben. Akikkel egy ilyen rendezvényen találkozunk, ezután talán kicsit más szemmel néznek az erdészetre. Kérem, hogy segítsenek az erdők tisztántartásában, és vigyázzanak a közjóléti eszközökre is – mondta köszöntőjében *Jubás János* műszaki vezérigazgató-helyettes.

A nap folyamán egymást érték a programok: több mint kétszázan álltak rajtához a már hagyományos erdei futóversenyen, az óvodások a 400 méteres Süni-futáson, a nagyobbak pedig a 2011 méteres családi futáson próbálhatták ki magukat. A legtöbb induló a Zelk Zoltán Általános Iskolából és az Eszterlanc

Óvodából került ki. Mindkét intézmény 50 ezer forint értékű fásítási, illetve fajáték-vásárlási utalványt kap az erdőgazdaságtól. A távot teljesítők között pedig különféle ajándékokat sorsoltunk ki – ismertette *Tölgyfa Gábor*, a Nyíregyházi Erdészet igazgatója.

A gyerekek számára minden biztonnal emlékeztetések maradnak a kézműves programok: sípot faraghattak, rajzolhattak vagy bábukat készíthettek erdei termésekből. A nap folyamán mindenkinek alkalma nyílt arra, hogy alaposan megismerje az erdészeti munkáját, még „makkültetés-túrán” is részt lehetett venni. A többi között évgyűrűszámolás, trófeabemutató, fotókiállítás és lovas kocsizás is várta a kicsiket és a nagyokat.

A NYÍRERDŐ-napon kívül számos program volt az Erdők Hete alkalmából Nyíregyházán. A névadó *Pál Miklós* tiszteletére emléktáblát avattak az erdei iskolában. Itt egész héten foglalkozásokat szerveztek óvodások és iskolások számára. A Sóstói erdőben, az „Erdész szemmel” tanösvényen „Kiből lesz az erdész?” címmel erdőismereti akadályverseny volt. Emellett arra is volt lehetőség, hogy a kirándulók erdészeti vezetésével fedezzék fel az erdő természeti értékeit. Egyúttal az aktuális erdészeti tennivalókkal, az erdőkezelés felelősségteljes feladataival is megismertek a résztvevők.

Vereb István

**Hirdessen az
Erdészeti Lapokban!**

Az Európai Unió Tanácsa Magyar Elnökségének erdészeti feladatai – (I.)

1. Az Európai Unió Tanácsának Elnöksége

Az Európai Unió (EU) szuverén államok szerződéses együttműködése, amelyben azok bizonyos döntési hatásköröket átruháznak az általuk létrehozott intézményekre annak érdekében, hogy a közös ügyekben és közös érdekeket érintő kérdésekben közös döntések születessenek. Az együttműködés rendjét, az Unió intézményeinek működését az Alapszerződések – az Európai Unióról szóló szerződés (EUSz) és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSz), továbbá az ezek felhatalmazása alapján alkotott további szabályok – rendezik.

Az Európai Unió döntéshozatali folyamatában – főleg a Lisszaboni Szerződés 2009. évi ratifikációja óta – 3 intézmény vesz részt, jellemzően:

- az Európai Unió polgárai által közvetlenül megválasztott és őket képviselő Európai Parlament,
- az egyes tagállamok képviselőiben az Európai Unió Tanácsa,
- az Unió egészének érdekeit képviselő Európai Bizottság.

Ez az „intézményi háromszög” alkotja az EU tagországokban alkalmazandó közös politikákat, jogszabályokat, egyéb szabályokat.

1.1. Az Elnökség

Az Unió döntéshozási folyamatában és működési mechanizmusában a különböző tanácsi formációkban ülésező Tanácson keresztül tudják a tagállamok nemzeti érdekeiket érvényre juttatni, mivel a többi intézménytől eltérően az itt helyet kapó küldöttek az egyes államokat képviselik.¹ A tanácsi formációk elnökségét a Tanácsban részt vevő tagállamok képviselői látják el, egy egyenjogúságon alapuló rotációs rendszerben. Az elnöklő elnökségi ország hat hónatra változik és gyakorlatilag a Tanácsban való elnökséget és az azzal járó előkészítő munkát végzi, illetve képviseli az Uniót harmadik fél felé bizonyos esetekben. Röviden ez jelenti az EU, pontosabban az EU Tanácsának Elnökségét (továbbiakban *Elnökség*). A különböző tanácsi formációk listáját az Európai Ta-

nács minősített többséggel hozott döntéssel fogadja el. A Tanács eljárási rendjét az Alapszerződések fent idézett rendelkezéseiben túlmenően saját eljárási szabályzata részletezi, így pontosan rögzíti a tanácsi formációk döntés-előkészítési folyamatának eljárását és szerepeit. Az Elnökségnek meghatározó szerepe van abban a kérdésben, hogy az általa elnökolt félév során az egyes politikák területén mely kérdésekre helyez nagyobb hangsúlyt, melyeket tűz napirendre, ily módon közvetetten befolyásolhatja a közös döntéseket.

1.2. Tanácsi döntéshozatal

A Tanácsban a döntéshozó szerv a Miniszterek Tanácsa, amely szintén különböző formációkban ülésezik (pl. Mezőgazdasági és Halászati Tanács, Környezetvédelmi Tanács, Közlekedési Tanács). A döntés-előkészítés legfontosabb „politikai fóruma”, a tagállamok állandó brüsszeli képviselőiből álló Állandó Képviselők Bizottsága (COREPER – Comité des représentants permanents), ami akár további munkacsoportokat is létrehozhat. A COREPER köteles arra törekedni, hogy a saját szintjén megállapodást érjen el, amelyet a Tanács elé terjeszt. A COREPER munkája politikai, diplomáciai jellegű; a szakmai előkészítés az alatta álló ún. Tanácsi Munkacsoportok szintjén történik. Egy adott témához rendelt Tanácsi Munkacsoport tehát az első fórum, ahol az egyes szakmai részletkérdések szakértői szintű vitája lezajlik a Tanácsban a tagállamok képviselői között. A tagállamok képviselőiket ide, jellemzően, a közigazgatás megfelelő szakosított intézményeiből delegálják. A munkacsoportokban nyílik mód a legszélesebb körű viták lefolytatására, az álláspontok részletes ismertetésére és ütköztetésére. A munkacsoport (MCs) elnöke meghatározza az ülés napirendjét, a napirendi pontok sorrendjét, az egyes napirendi pontok tárgyalására és az egyes felszólalásokra fordítható időt, és felkérheti a tagállamok küldöttségeit, hogy a megvitatandó szöveghez írásos javaslataikat megadott határidőig nyújtsák be. Általában gondoskodik az eljárási szabályzat rendelkezéseinek betartá-

sáról, amelyben a Tanács Főtitkárság van legnagyobb segítségére. Ezek a látványosan pusztán eljárási jogosultságok azonban lehetővé teszik a tárgyalások irányának és intenzitásának kijelölését, hisz adott esetben szorosabb együttműködésre vagy álláspontjuk rövidebb időn belüli kialakítására sarkallja a tagállamokat. A munkacsoport hatékony működésének eredménye a jól előkészített, a COREPER elé vita nélküli napirendi pontként előterjesztett döntési javaslat. A tagállami véleménykülönbségek azonban ezt nem minden esetben teszik lehetővé, és ekkor az Állandó Képviselők – amely nagykövetségi diplomáciai szint – érdemi vitában döntenek az ügy további sorsáról.

Az ebben a cikkben részletesen tárgyalt Tanács Erdészeti Munkacsoportjának (CWPF) egyik – a soros elnökséget kihívások elé állító – különlegessége, hogy bár a Tanács és döntés-előkészítő szervei döntéseit főszabály szerint egyszerű vagy minősített többséggel hozza, az erdőgazdálkodás területén nem ez érvényesül. Az erdőgazdálkodás ugyanis nem szerepel nevesítve az Európai Unió közösségi vagy ún. megosztott hatáskörbe tartozó politikái között – ún. nemzeti hatáskörbe tartozó kérdés - és így szinte minden esetben a 27 tagállam konszenzusára van szükség egy döntés elfogadásához.

1.3. Jogalkotási aktusok és nem jogalkotási aktusok előkészítése, eljárásrendek

A Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépésével bevezette a jogalkotási és nem jogalkotási aktusok közötti különbségtételt. A döntés-előkészítés szempontjából a legfontosabb különbség, hogy ki lehet a javaslat előterjesztője. Jogalkotási eljárás keretében hozott jogi aktusokra – vagyis rendeletekre, direktívákra és határozatokra – kizárólag a Bizottság tehet javaslatot, míg a fenti körön kívül eső nem jogalkotási aktusokat (pl. tanácsi következtetések) – a Szerződésekben meghatározott kivételektől eltekintve – más, akár egyetlen tagállam is kezdeményezheti. A CWPF ebben a félévben jogalkotási aktust nem tárgyalt.

Kiemelendő, hogy a *Tanács Elnökségét* betöltő ország az elnökségi félévben

¹ EUSz 1. cikk (2) bekezdés: A Tanács a tagállamok egy-egy olyan, miniszteri szintű képviselőjéből áll, aki az általa képviselt tagállam kormánya nevében kötelezettséget vállalhat és szavazhat.

ben – ideálisan – a megszokottól eltérő módon kell, hogy végezze feladatát. Míg alapesetben a tagállamok a Tanács különböző formációinak ülésein nemzeti érdekeiket jelenítik meg és érvényesítik, addig az *Elnökség* idején a tárgyalások kérdések lehető leghatékonyabb előrevitele és lehetőség szerint a tagállamok közti konszenzus megteremtése a célja az *Elnökségi* országnak. Nemzeti érdekeit tehát ezekkel kell harmonizálnia, illetve ebben a szerepben akár alárendelnie közösségi vagy tagországi többségi céloknak. **Magyarország 2011. január 01-től június 30-ig először látta el ezt a feladatot.**

Az *Elnökségi* feladatok sikeres megvalósításának egyik kulcseleme a megfelelő belső koordináció mind a minisztériumban, azok háttérintézményeivel, illetve az ún. kormányzati szinten is. Esetünkben minden agrár- és erdészeti, környezetvédelmi ügyet a szakfőosztály mellett követett a Vidékfejlesztési Minisztérium EU Koordinációs Főosztálya és a tárcaközi koordináció fóruma, a Külügyminisztérium illetékes államtitkárának elnökletével működő Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottság (EKTB). Ez a modell működött más tárcák esetében is. A döntések pedig a szaktárca, a Külügyminisztérium és Magyarország EU-hoz Rendelt Brüsszeli Állandó Képviselőtének szoros együttműködéséből jöttek létre. Ezek a koordinációs szintek és szereplők az egyes ügyeket folyamatosan nyomon követték a szakértői szinttől a végső döntéshozatalig, folyamatosan biztosítva az ügyek előreviteléhez szükséges kölcsönös támogatást.

2. Az Elnökség erdészeti feladatai

Az egyes Tanács Munkacsoportok *Elnökségi* feladatait az ún. elnökségi stábok koordinálták; üléseiket vezetőjük elnökölte, általában Brüsszelben.

A klasszikus erdészeti *Elnökségi* feladatokat a Mezőgazdasági és Halászati Tanács (MHT) alá tartozó Tanács Erdészeti Munkacsoport látta el (Council Working Party on Forestry – CWPF). Ez a cikk a CWPF keretében ellátott felada-

tokról és eredményeiről ad áttekintést; a minisztériumi stábot, melyet e cikk szerzői alkottak² és a tanács munkacsoportot *dr. Lengyel Atilla/VM* vezette.

Speciális, erdészetileg fontos *Elnökségi* feladatot látott el a Környezetvédelmi Tanács keretében működő, a Nemzetközi Környezetvédelmi Ügyek Munkacsoportja keretében létrehozott, a nemzetközi klímátárgyalások előkészítését segítő „Földhasználat, Földhasználat-változás és Erdészet Munkacsoport” (Land Use, Land Use change and Forestry – LULUCF) – elnökségi feladatainak ellátása, melynek munkája a sorozat II. részében kerül bemutatásra. A munkacsoportot *dr. Somogyi Zoltán/ERT* vezette.³

További erdészeti kérdéseket érintő munka folyt a Mezőgazdasági, Kertészeti és Erdészeti Vetőmag és Szaporítóanyag Állandó Bizottság (SANCO) Erdészeti Munkacsoportjában, amelyen belül jogszabály-egyszerűsítési szakértői csoportokat szervezett a magyar Elnökség.⁴ Ezen túl a Mezőgazdasági Kérdésekkel foglalkozó és a Növényegészségügyi Munkacsoportban zajlott erdészeti vető- és szaporítóanyaggal kapcsolatban munka – de nem *Elnökségi* szerepkörben. Ezekről a feladatokról a cikksorozat III. részében lesz szó.

Az *Elnökségi* feladatok azok eredete szerint a következőképp csoportosíthatók – leginkább:

- a) Az előző *Elnökségtől* örökölt, eddig le nem zárt EU belső ügyek; illetve
- b) új EU belső ügyek,
- c) EU-n kívüli ügyek, amelyekben az EU partner, részes fél vagy tag (pl. nemzetközi szerződések, nemzetközi szervezetek – persze ezek lehetnek akár folyamatban lévő tárgyalási álláspont-kialakítók is, ami egyben az a) csoport-hoz is tartozik).
- d) Az elnökség által kiemelten fontosnak ítélte saját kezdeményezésű témák is napirendre kerülhetnek – ami egy más megközelítésben alkotott csoport.

A CWPF feladatai alapvetően az a), c) kategóriák körébe tartoztak.

2.1. A magyar elnökségi félévben tárgyalt legfontosabb erdészeti kérdések - CWPF⁵

2.1.1. ENSZ Erdészeti Fórum (UNFF) 9. ülésszak, New York, 2011. január 24 –február 04.

A UNFF az ENSZ erdő és erdőgazdálkodási szakosított tárgyalási fóruma, amely az ún. Riói folyamat része, és az ENSZ Szociális és Gazdasági Bizottsága a 2000/35. sz. határozatával hozott létre a korábbi ENSZ és kormányközi tárgyalási fórumok folytatásaként. Feladata, hogy globális szinten elősegítse az erdők gazdálkodásával, védelmével és fenntartható fejlesztésével kapcsolatos nemzetközi tárgyalásokat és erősítse az ehhez szükséges politikai elkötelezettséget. A nemzetközi erdészetpolitika legmagasabb tárgyalási fórumaként tartják számon. Üléseit 2007-ig évente, azóta két évente tartja az ENSZ valamelyik székhelyén, de jellemzően New Yorkban. Gyakorlatilag egy kéthetes, jellemzően szakértői szintű tárgyalássorozat, amelyen egy-egy alkalommal miniszteri szintű ülés is megrendezésre kerül (2002, 2005, 2011). A UNFF munkatervre 2015-ig szól.

A munkatervnek megfelelően a 9. ülésszak fő témája „Erdők az emberért, a megélhetésért és a szegénység visszaszorításáért” volt. A címadó téma mellett az ülésen kiemelt hangsúlyt kapott a fenntartható erdőgazdálkodás finanszírozásának kérdése, amely legfőképp a fejlődő országok jelentős részében még mindig számottevő erdőterület-csökkenés és erdődegradáció ütemének mérséklését segítő intézkedésekről és azok finanszírozásáról történő meg egyezésről szól.

A UNFF-nek az EU tagállamok és az EU saját jogon is tagja, ezért az EU álláspontok és tárgyalási mandátum kialakítása; a hozzászólások elkészítése, ill. az EU képviselőtének előkészítése és helyszínen való ellátása a magyar Elnökség kiemelt erdészeti feladata volt.

Az EU képviselőtének ellátását a magyar *Elnökségi* stáb és a New York-i EU Delegáció közösen biztosította, munkamegosztás keretében, amelyről azonban csak az ülést közvetlenül megelőző napokban sikerült megállapodni a helyszínen. Ennek alapján a magyar delegáció vezette és koordinálta az EU részvételét a 2. Munkacsoport munkájában, amely a szakmai határozatot tárgyalta. Külön jelentőséget adott az ülésnek az ún. miniszteri szegmens, amely Miniszteri Közös Nyilatkozat kiadásával zárult,

² A stáb a UNFF alatt, ill. az EU Erdészeti Főigazgatók Találkozója szervezési feladatainál *dr. Nagy Dániel, Ali Tamás* MGSZH Kp., illetve a UNFF alatt *dr. Schiberna Endre*, NYME EVGI részvételével egészült ki.

³ Az elnök munkáját *Jubász Péter* segítette az MGSZH Központból.

⁴ A Sanco Bizottságban *dr. Bordács Sándor*/MGSZHKp. és *dr. Bach István*/MGSZHKp. volt a magyar erdészeti szakértő.

⁵ Más, amúgy fontos erdészeti kérdések megvitatása – mint például az EU Erdészeti Stratégia vagy az EB ún. Zöld könyve az erdővédelemről és erdészeti információiról – vagy nem a Tanácsban zajlik, vagy mint a Vidékfejlesztési Rendelet ügye, még nem ért abba a fázisba, hogy a CWPF tárgyalta volna az Elnökségi félévben; így ezekről e cikkben nem írunk.



s amelynek tárgyalásait a New York-i EU Delegáció vezette az EU részéről. Az ülés végül, az EU „perdöntő” közreműködését igénylő⁶, nehezen elért, konszenzusos határozattal zárult. A UNFF 9. ülés határozatának részletes ismertetése nem célja ennek a cikknek, de legfontosabb kérdéskörei a következők:

- Erdők az emberért, a megélhetésért és a szegénység visszaszorításáért.
- Az ún. jogi kötőerővel nem rendelkező erdészeti eszköz (erdőgyezmény) megvalósításának előrehaladása a Négy Globális Erdőkre Vonatkozó Cél elérése érdekében.
- Regionális együttműködés.
- Az Erdők Nemzetközi Éve 2011.

- A nemzetközi együttműködés javítása.
- A megvalósítás eszközei (A fenntartható erdőgazdálkodás finanszírozása).
- A Fórum Közcélú Pénzügyi Alapjának működése.

A UNFF jelentősége és eredménye a magyar Elnökségi munkában
az, hogy a szakmai előkészítés és a diplomáciai megegyezést igénylő EU külső képviseleti eljárásrend sikeresen megvalósult, és így a tárgyalásokon az EU képviselete eredményes volt. Mind a magyar Elnökségi stáb és a New York-i EU Delegáció feladatmegosztása, mind a helyszíni EU koordináció jól működött. **A tárgyalásokon az EU fontos szerepet játszott és végül aktív közreműködésével elérte, hogy**

megszülethessen az ülés a) Záróhatározata és b) Miniszteri Közös Nyilatkozata. Különösen fontos volt a Záróhatározat „Megvalósítás eszközei (A fenntartható erdőgazdálkodás finanszírozása)” című alfejezetének – EU részről a magyar Elnökség által vezetett – sikeres tárgyalása és lezárása. Ez teszi lehetővé a következő, 2013-ban megrendezendő 10. ülésre való felkészülést, ahol a fenntartható erdőgazdálkodás pénzügyi kérdéseit tárgyalja a Fórum, és amelyekben jelentős érdekelletet feszül a fejlődő és fejlett országok között.

Az elfogadott Miniszteri Közös Nyilatkozat a 2012-ben megrendezésre kerülő Rio+20 Konferencia részére megfogalmazott üzenet, mely kihangsúlyozza a fenntartható erdőgazdálkodás szerepét és az abban rejlő lehetőségeket, mellyel az erdők és az erdőgazdálkodás hozzájárul az emberiség jólétéhez és a fenntartható fejlődéshez.

Összefoglalóan megállapítható, hogy az EU és tagországi tárgyalási pozíciói a UNFF9-en elért tárgyalási eredmények és a konszenzusra törekvő, de határozott tárgyalási stratégia miatt erősödtek. A tagországok ezért általános elismerésüket fejezték ki a magyar Elnökségnek az ülés előtt és alatt végzett szakmai és diplomáciai munkájáért. Megjegyzendő, hogy az *ülések sikeres lezárása figyelemre méltó eredmény más ENSZ tárgyalások, vagy a UNFF korábbi üléseinek figyelembevételével is, amikor is nem minden esetben volt, vagy lehetséges a megállapodás.*

További információ a részletes határozati szövegekkel, az írásbeli EU hozzászólásokkal, a UNFF hírlevéllel a következő honlapon érhető el: <http://www.un.org/esa/forests/index.html>.

(folytatjuk)

⁶ Az EU a Záróhatározat vitájában Mexikót támogatta Bolívia ellenében a 2010-es canuni klímacsúcs tekintetében és nem engedte annak szövegbeli jelentőségét csökkenteni. A kompromisszum – ami a konszenzushoz és a további bonyolult eljárásrendű szavazás elkerüléséhez vezetett – a három fél között csak a záróülés előtti szünetben született meg.

Vadászattörténeti kiállítás Pozsonyban

Az Andrásyak vadászterületeiről címmel nyílik kiállítás csütörtökön a pozsonyi Bramer-kúriában. A tárlat Szlovákia egyik leglátogatottabb műemlékét, a kelet-szlovákiai betleri kastélyt és annak parkját, a történelmi Magyarország közkedvelt vadászatainak helyszínét mutatja be. A 19. században a park területe 83 hektár volt, ideális feltételeket nyújtott a szűkebb és nagyobb családi kör, valamint a korabeli magyar főnemesség vadászatainak. A kastély *Andrássy Manó* által szorgalmazott átépítését követően jeles vendégeket fogadott, többek közt *Milán szerb királyt* és fiát, *Habsburg Ottó* főherceget, a politikus *gróf Andrássy Gyulát* feleségével és gyermekükkel. *Andrássy Manó* a park területén vadaskertet hozott létre, ahol az olyan őshonos állatok mellett, mint a vaddisznó, a róka és a vadmacska, szarvasok, dämvdak, őzek és muflonok találtak otthonra. A vadaskert bővítését *Andrássy Manó* fia, *gróf Andrássy Géza* is folytatta. A betleri vadászatok hagyományá és társasági eseménnyé váltak, ennek köszönhetően a hazai és külföldi vadászatok trófeái is a

betleri gyűjtemény természetes részévé váltak – nyilatkozta a most nyíló kiállítás kurátora, *Silvia Lőrinciková* a Bumm.sk révkomáromi hírportálnak. A 2012. január 8-án záruló pozsonyi kiállításon a korabeli vadászteríték mellett láthatók vadásztrófeák és fotódokumentáció is. A vadászgyománny őrzésére a Szlovák Nemzeti Múzeum – Betleri Múzeum és társintézményei minden év október második szombatján Szent Hubertusz Napot is szerveznek a betleri kastély kertjében.

(MTI)

Az Országos Erdő Tanács 4. ülése

Az Országos Erdő Tanács, az erdőgazdálkodásért felelős miniszter tanácsadó testülete, július 14-én tartotta meg soron következő ülését.

A testület ülésén meghallgatta a Vidékfejlesztési Minisztérium Erdészeti Osztályának beszámolóját, melynek során *Szepesi András* szakmai főtanácsadó, mint meghívott előadó adott tájékoztatást az uniós elnökségi feladatok ellátása folyamán elért, az erdészeti szektort érintő eredményekről. Ezek közül a magyar elnökség számára kiemelt jelentőségű volt az erdők védelmével páneurópai szinten foglalkozó Forest Europe folyamat oslói, 6. Miniszteri Konferenciája, amelyen határozatot fogadtak el egy joghatással rendelkező európai – a 46 aláíró országot érintő – erdőegyezmény tárgyalásainak elindításáról. Ez a folyamat összekapcsolódik a jövőben az Uniós Erdészeti Stratégia megújításával is. Az Országos Erdő Tanács elismerését fejezte ki a magas színvonalú és sikeres munkáért.

A Tanács áttekintette a hazai erdei iskolák helyzetét. *Lomniczi Gergely*, az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára meghívott előadóként beszámolt a tartott. Tájékoztatása során kiemelte, hogy az OEE véleménye szerint a jelenleg létező és az erdei iskolákat minősítő kétféle rendszer helyett egy egyszerű, praktikus és költségkímélő minősítési rendszert kell kidolgozni, amelynek koordinálását a Vidékfejlesztési Minisztérium megfelelő főosztályára kell bízni. Hangsúlyozta, hogy az erdei iskoláztatás fenntartásának és fejlesztésének alapvető feltétele egy, az erdei iskolát szolgáltatók számára biztosított normatív támogatási rendszer. Fontos továbbá az erdei iskolai infrastruktúra fejlesztésére pályázati források megteremtése és az infrastruktúra működtetésének nemzeti forrásból történő támogatása. Az oktatásért felelős minisztérium hatáskörében meg kell teremteni az erdei iskola szolgáltatását igénybe vevő iskolák pedagógusainak ösztönzését. A Tanács határozatot fogadott el, mely szerint javasolni fogja a szükséges támogatások figyelembevételét a 2012-es költségvetés összeállításakor.

Harmadik napirendi pontként a Tanács meghallgatta az erdészeti kutatás képviselőinek, *dr. Borovics Attilának*, az Erdészeti Tudományos Intézet főigazgatójának és *dr. Náblik András-*

nak, a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara dékánjának beszámolóját. Megállapította, hogy a hazai erdészeti kutatás finanszírozása veszélybe került, reálértéke elérte azt a szintet, amely már az intézményesített kutatás pusztá létét veszélyezteti. Különösen súlyos a helyzet a hagyományos erdészeti területeken történő kutatások tekintetében. A hosszú lejáratú tartamkísérletek fenntartása és az erdészeti génmegőrzés ügyében is sürgős beavatkozást tart szükségesnek. Határozatban emelte ki, hogy el kell ismertetni az erdészeti kutatás közcélú feladatainak túlsúlyát, és a pénzügyi hátteret ennek megfelelően lenne szükséges kialakítani, például kutatási alap létrehozásával a szakminisztériumban. A határozat kitért a kutatások finanszírozása során érvényesítendő prioritásokra is. Eszerint elsőbbséget kell adni az erdei ökoszisztémával, az erdők közjóléti funkciójával, a klímaváltozás erdei ökoszisztémákra gyakorolt hatásaival, az energiacélú fás biomassa előállításával és felhasználásával, valamint a természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodással kapcsolatos kutatásoknak.

Lapos Tamás, a minisztérium Erdészeti Osztályának vezetője bemutatta az osztály erdészeti igazgatási tevékenységét érintő jogalkotási, valamint az erdészeti ágazatra vonatkozó támogatási rendeleteket érintő tevékenységét. Be-

számolójában kitért az Erdőtörvény hatályba lépését követően az első erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló rendelet) megalkotására, amely munka 2010 őszén kezdődött, és amely rendelettervezet jelenleg miniszteri jóváhagyásra vár. A megyei kormányhivatalok erdészeti igazgatóságainak feladatkörében megkezdődött a 2012. évi körzeti erdőtervezéshez kapcsolódó rendeletek előkészítése. *Lapos Tamás* bemutatta az osztály második féléves munkatervét, valamint a nemzeti és uniós támogatások helyzetét. Ezek közül talán legfontosabb cél az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal erdők állományneveléséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló rendelet idejének megjelenése, illetve a Natura 2000 erdők támogatási hátterét megerősítő kodifikációs munkák folytatása volt.

A Tanács utolsó napirendi pontja keretében javaslattal élt a miniszter felé, miszerint a 2011. évi Erdők Hete október 3–9. között kerüljön megtartásra. A miniszter a rendezvény időpontját, a javaslatot is figyelembe véve, közleményben fogja meghatározni.

Dr. Náblik András
elnök

Dr. Bárány Gábor
titkár

VOCEM PRECO II.

Kiss Csaba okl. bányamérnök – alias nevén Balhész Charley – a 2007-ben megjelent Hármaskönyvben tett elhatározását megváltoztatva mégis megírta a folytatást. Az eltelt négy év alatt összegyűlt, közel ugyanakkora terjedelmű anyagot a jobb használhatóság végett ezúttal egy 445 és egy 495 oldalas kötetbe foglalva jeleníti meg. Az általa megfogalmazott cél is ugyanaz: „derűszerzés és emlékköltés közös dolgairól mindannyiunknak.” Az előzőhöz képest „Balhész” törvénypasszus-összeállítást, számos „történet-tárat”, szokásos „szikracsokrot”, selmeci szívíví és selmeci szellemű „betűvetést” és „vilantást” tartalmaznak. A két CD pedig 9-9 db élőszavas, eddig felvételre még nem került, „vidám pohár” szakest-hozzászólást jelenít meg úgy, hogy a szövegek közt 8-8 kevéssé ismert, ideillő sajátos nóta hallható kóruszerű intonálásban.

A csak együtt rendelhető két kötet, plusz két CD „szponzorcsomag” ára 14 500 Ft. Az

átutalások 2011. okt. 31-ig való rendezése esetén e névsor mindkét kötet végén szerepelni fog. Magánszemélyek részére a „csomagár” 2011. nov. végéig való kiegyenlítés esetén 8500 Ft, megjelenés után 10 000 Ft. A végleges példányszámot a 3K-hoz hasonlóan a rendezett előrendelések száma határozza meg. A nyomdai munkák november hónapban kezdődnek, úgyhogy a „csomagok” lehetőleg már 2011. dec. 10-től kezdődően eljuthassanak a megrendelőkhöz.

Rendelési és rendezési paraméterek és adatok: Kiss Csaba, 2837 Vértesszőlős, József A. u. 24. Tel/fax: 34/379 047, mobil: 30/3518 748. Bankszámlaszám: 11773401-00700755 (Kiss Csaba, OTP, Tébánya.) Az igénylő által közölt címre küldi a szerző az előírásoknak megfelelő számlát. Kapcsolat és információ: kiss.csaba@upcmail.hu

A szerző közlése szerint csak a mottó régi: „Sok van, mi csodálatos, de a józan bányásztól nincs rettenetesebb!”

A tiszafa kórokozói

A tiszafa (*Taxus baccata* L.) hazánkban őshonosan nagyobb egyedszámban a déli Bakonyban fordul elő, szórványgyedei a Bükk hegységben is megtalálhatók. Kertészeti változatait széles körben termesztik, parkokban, arborétumokban közkedvelt örökzöld díszfa.

A tiszafának kevés kórokozója ismert. Betegségek elsősorban a faiskolai szaporítás során, illetve városi környezetben, parkokban lépnek fel.

A tiszafa **levelein, hajtásain** sajátos kórokozók és többgazdás fajok egyaránt előfordulnak. A sajátos levélkórokozók közül a ***Cryptocline taxicola*** acervuluszos termőtestű konídiumos gombát említjük meg elsősorban. A fiatal, folyó évi és második éves hajtásokat, leveleket támadja, amelyeken barna foltok, elhalások keletkeznek, majd a hajtások teljesen megbarnulnak, elpusztulnak. Az acervuluszok a levelek, hajtások epidermiszét, kutikuláját felszakítva törnek elő. Nedves időben a termőtestekből a konídiumok krémszínű tömege tödul ki. A konídiumok hialinok, tojásdad-elliptikusak, 12-18 x 5-8 µm méretűek. E betegség fellépését a 2000-es évek során Európa több országában tapasztalták. Észak-Amerikában is előfordul az Európából bevitt *Taxus baccatán* és az ott őshonos *Taxus brevifolián* egyaránt.

A tiszafa leveleinek, hajtásainak további kórokozója a ***Phyllosticta con-***

centrica piknidiumos termőtestű konídiumos gomba, amelynek ritkán megfigyelhető ivaros alakja a *Guignardia philoprina* tomlősgomba. A fiatal hajtások elhalását, barnulását okozza (1. ábra). Az elpusztult tűkben és hajtások kérgében gömbölyded, sötét színű, szabályos, kerek osztiolummal nyíló piknidiumok fejlődnek (2. és 3. ábra). A konídiumok tojásdadok, hialinok, egyik végükön nyálkás függelékkel, méretük 8-20 x 4-14 µm (4. ábra). A tiszafahajtások e kórokozó általi pusztulását 1995-ben tapasztaltuk. Az elhalt hajtások később letöredeztek, és a fák a következő évben normálisan kihajtottak. Általában csapadékos éveket követően vagy esős tavaszi időjárás esetén a tiszafák koronájának belső, árnyékolt részein az idősebb tűk tömeges sárgulása, majd hullása figyelhető meg. E pusztuló tűkben is megtalálható a *Phyllosticta concentrica*, amely ebben az esetben gyengültségi kórokozóként lép fel az előregedett levelek természetes cseréjével összefüggésben. E kórokozó a tiszafán kívül *Rhododendron* és *Ilex* fajokon is előfordul.

A tiszafa leveleit, hajtásait elpusztíthatja a karantén ***Phytophthora ramorum***. Nem valódi gomba, a moszatokkal rokonságban álló Oomycota szervezet. A betegség tünete a levélzet májusban kezdődő, vízhiány hatására is

emlékeztető általános bronzos elszíneződése, majd a hajtások nekrotikus foltosodása, elhalása. E sokgazdás *Phytophthora* fajt 2001-ben Németországban írták le faiskolai *Rhododendron*-ról, *Viburnum*-ról és más dísznövényekről. Észak-Amerikába behurcolva az ottani tölgyek tömeges, hirtelen pusztulását okozza. Tiszafán való fellépését 2003-ban írták le Angliában. Hazánkban e kórokozó előfordulása még nem ismert. Míg a fás növényeket megtámadó egyéb *Phytophthora* fajok főleg a talajból fertőznek, a gyökerek és a gyökfő szöveteit pusztítják, a *Phytophthora ramorum* elsősorban a növények föld feletti részeit támadja. Járványos fellépéséhez csapadékos időjárás, nagy légnedvesség, magas páratartalom szükséges.

A tiszafa hajtásainak és ágainak kérgében számos további kórokozó gombafajt azonosítottak. A *Taxus* fajok sajátos kérgében élő kórokozói a ***Cytospora taxi*** és a ***Diplodia taxi***. A ***Phomopsis juniperivora***, ***Sclerophoma pityophila*** és ***Zythiostroma pinastri*** különböző fenyőféléken és ciprusféléken gyakoriak, de a tiszafán is előfordulnak. A ***Pestalotiopsis guenipii***, ***Phoma exigua***, ***Phoma pomorum***, ***Fusarium avenaceum***, ***Colletotrichum gloeosporioides*** sokgazdás fajok, különböző fás és lágyszárú

LEGELŐERDŐK EGYKOR ÉS MA

Erdészettörténeti közlemények LXXIX.

Saláta Dénes: *Legelőerdők egykor és ma - A fás legelők és legelőerdők kialakulásának és basznosításának emlékei egy öreg-bakonyi (Pénzesgyőr-bárskúti) fás legelő tájtörténeti feltárássának példáján keresztül.* 2009., 80 oldal.

A szerző a Szent István Egyetem hallgatójaként, az Országos Tudományos Diákköri pályázaton első díjat nyert e témában beadott munkájával. Saláta Dénes a pályázati anyagát átdolgozta, bővítette és jegyzetekkel, mellékletekkel látta el.

A hajdani erdő- és mezőgazdálkodásban jelentős szerepe volt a legelőerdőknek. A legelőerdőket emberi használattal, mesterségesen alakították ki, életközösségükben átmenetet képeznek a zárt erdőtársulások és a fátlan gyepek között. Ha a ha-

gyományos legeltetés megfogyatkozik az ilyen tájon, akkor idővel újra zárt erdővé válnak.

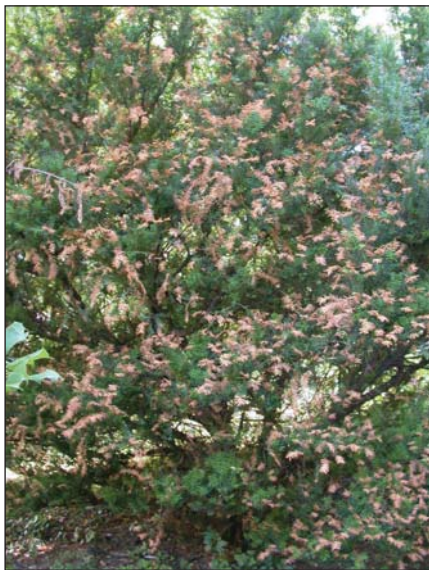
Az elmúlt évtizedekben az állatállomány fokozatos csökkenésével egyre fogyatkoznak a legelőerdők. Az ember terület- és tájatalakító munkája során létrejött legelőerdőket ma már egy kiveszőfélben lévő régi gazdálkodási, természetformálási, tájképi formának tekinthetjük, melynek megóvását a természetvédelem is felkarolja.

E rendhagyó tanulmány egy kevésbé kutatott témát dolgoz fel. A kötet végén található az Erdészettörténeti Közlemények LXXI-LXXX. számában megjelent tanulmányok bibliográfiája.

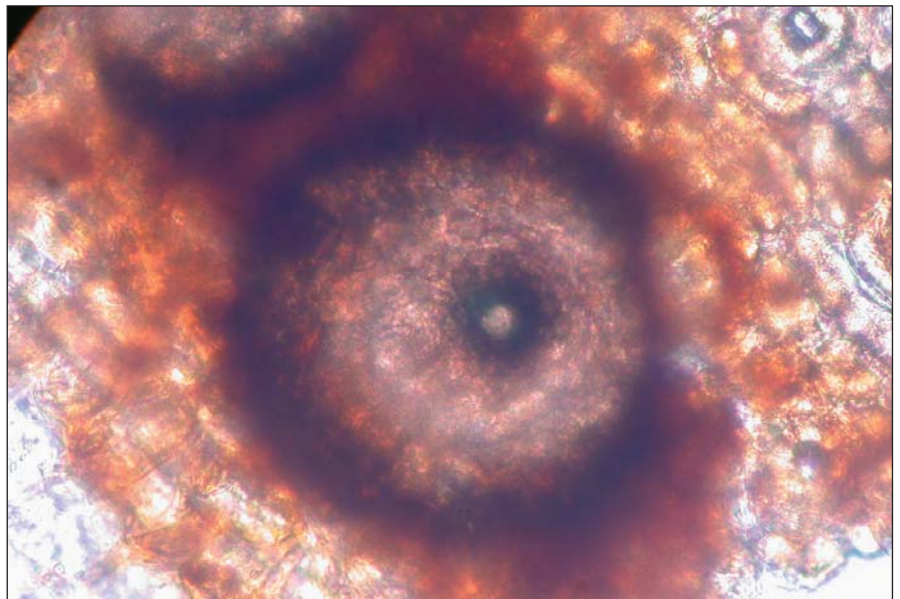
A kötet megrendelhető a szerkesztő címén: dr. Oroszi Sándor, 1367. Budapest, Pf.129

Szakács László





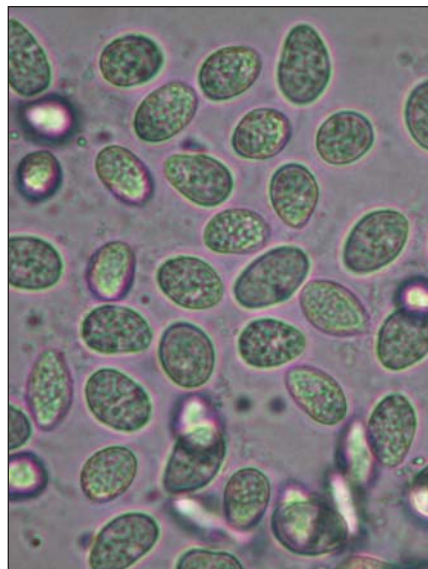
1. ábra. A tiszafa hajtásainak tömeges pusztulása



3. ábra. *Phyllosticta concentrica* piknídium mikroszkópi képe



2. ábra. *Phyllosticta concentrica* piknídiumok az elhalt levelekben



4. ábra. *Phyllosticta concentrica* konídiumai

rú növények hajtásain, ágain vagy szárán foltosodást, szöveti elhalást okoznak, tiszafán való előfordulásukról külföldi adatok vannak. Mindezek a kéregben élő kórokozók általában az egyéb okok miatt legyengült, pusztuló faegyedeken jelennek meg.

Gyökérbetegségek a tiszafán főleg díszfaiskolákban fordulnak elő. Csemetéken általános, talajból fertőző kórokozók a tiszafacsemetéket is megtámadhatják. Ilyenek például a gyökér- és töbetegséget okozó különböző **Phytophthora** fajok. A betegség fő tünete a gyökerek barnulása, elhalása, a törre is felhúzódo feketedése, ami a föld feletti részek száradását vonja maga után. Különösen konténeres csemetéken fordul elő. A kórokozók a fertőzött földkeverékkel, vízzel terjednek. Szabadföldön általában a tú-

löntözött vagy lefolyástalan, nedves, kötött talajokon, illetve magas talajvízszint esetén lépnek fel.

Csemetekorban a gyökerek és a tö pusztulását más kórokozók is okozhatják, pl. **Fusarium** fajok, **Rhizoctonia solani**, **Nectria radicularis** stb. Általános kórokozók, amelyek a talajban,

elhalt növényi maradványokon szaprotróf módon élnek, és alkalmi parazita-ként megtámadják a csemeték gyökereit, különösen akkor, ha azok valamilyen oknál fogva legyengülnek, nem eléggé életerősek.

A tiszafáról közismert, hogy **fateste** a korhasztó gombákkal szemben ellenálló. Néhány taplógomba előfordulása és korhasztása mégis ismert e fafajon is. Élő tiszafák tövi részén az **Amylostereum laevigatum** tapló okozhat tövi megvastagodást, rákosodást. Termőstete a **Stereum** fajokéhoz hasonlít, sima termőrétegű, barnás színű. A tiszafán kívül a borókák és a ciprusok elhalt faanyagán is előfordul. Élő és elpusztult tiszafák tövi részén ritkán megjelenhet a lucfenyőn és a vörösfenyőn is ismert **Postia balsamea** vöröskorhadást okozó taplófaj. A tőnél és a törzsen a sokgazdás **sárga gévagomba (Laetiporus sulphureus)** korhaszthat élő és elhalt fákon egyaránt. Az elhalt ágakon, törzseken előfordulhat a **vörös kéreggomba (Gloeoporus taxicola)**, amely a tiszafán kívül az erdei- és feketefenyő elhalt faanyagát is korhasztja.

A fotókat dr. Szabó Ilona készítette

Új belépők

Balassagyarmati Helyi Csoport: Ebeczné Balla Judit egyéb középfok, Erősné Dobson Zsófia egyéb felsőfok; **Sopron Hallgatói Helyi Csoport:** György Boglárka erdőmérnök, Robonczy Adorján erdőmérnök; **Bp. ÁESZ Helyi Csoport:** Szabó Dóra; **Visegrádi Helyi Csoport:** dr. Seregi János egyéb felsőfok; **Pápai Helyi Csoport:** Mozdény Viktória egyéb felsőfok; **Kecskeméti Helyi Csoport:** Csikós András erdőszaktanár; **Bp. HM Helyi Csoport:** Horváth Dániel erdőmérnök; **Debreceni Helyi Csoport:** Goda Richárd tanuló

Ünnepélyes megemlékezések Rátóton

Az 1849. október 6-án kivégzett 13 aradi vértanú emlékére rendezett ünnepségre invitált Rátót község önkormányzata, Polgárőr Egyesülete a községben lévő Széll Kálmán kastély tulajdonosai, a Széll Kálmán Alapítvány, az Országos Erdészeti Egyesület, a Magyar Fejlesztési Bank Zrt., valamint a Szombathelyi Erdészeti Zrt.

A Vidékfejlesztési Minisztérium támogatásával felújított Aradi Emlékpark volt a színhelye a megemlékezésnek. A hagyományok szerint *Deák Ferenc*, a haza bölcse itt ültetett tölgyfákat a kivégzett hősök emlékére. E tölgyfák előtt kőtáblákba vésve olvashatjuk a vértanúk nevét. S mivel az elültetett csemetékből nőtt faóriásokból több kipusztult, a park felújítása során újak kerültek a helyükre.

A *Császár István* püspöki helynök celebrálta szentmise után a vendégeket fogadó Széll Kálmán kastélyból az emlékparkba vonuló meghívottakat, helybélieket a körmendi Batthyány Lovasbandérium, a Rátóti Tűzoltó Egyesület, valamint az OEE zászlajával felsorakozó, díszbe öltözött soproni egyetemisták csapata vezette.

Málics Ferenc polgármester köszöntője után az avatóbeszédet *V. Németh Zsolt*, a Vidékfejlesztési Minisztérium felelős államtitkára, a térség országgyűlési képviselője tartotta. A hazaszeretetre, szűkebb pátriánk megbecsülésére buzdító szavai után *Császár István* felszentelte a parkot, majd *Baranyay László*, az MFB elnök-vezérigazgatója mondott ünnepi beszédet. Ebből idézzük:



Baranyay László beszédét tartja

*„[...] a bála bő érzelmével áldom a vértanúk szent emlékét
bűségükért a Haza iránt, 's a magasztos példáért,
melyet az utódoknak adtamak;
's buzgó imával kérem a magyarok Istenét
hogy tegye diadalmassá a velőktig
bató szöveget,
mely Hungária ajkairól a magyar
nemzetbe zeng. Úgy legyen. Amen!”*

Tisztelt ünneplő Közönség! Barátaim!

Jót tesz a léleknek, erősíti az egységet minden ünnep. Az aradi vértanú emlékezete igaz magyar ünnep: közösséget formáló emléknep. Az aradi vesz-

tőhely innen félezer kilométerre van keletre, az előbb idézett szavakat innen 900 kilométernyire nyugatra, Turinban mondotta el a Magyarok Mózese, *Kossuth Lajos*. Az aradi véres nap 162 éve volt, a turini remete szavai 121 eszten-deje hangzottak el.

Téren és időn átívelő hatalmas lelki élmény: ez a magyarság! Csoda, az összetartozás, az egymásért viselt felelősség embert próbáló, mennyekig emelő édes terhe.

Úgy illik, hogy először is fejet hajtunk azok előtt, akik a legnagyobb szeretetről tettek tanúbizonyságot azzal, hogy életüket adták értünk, a mi szabadságunkért. Kérjük a magyarok Istenének áldását a vértanú tábornokokra, akiknek az aradi várárokban végképpen egybefonódott sorsa szépen példázza, hogy magyarnak lenni nem származás, hanem elsősorban erkölcsi tartás, felelősség tudat.

Voltak a vértanúk közt német ajkúak, horvát, örmény, szerb; Leiningen-Westerburg Károly családja régibb nemességű volt, mint a Magyar Királyság; Poeltenberg Ernő Bécsben született; mindannyian a császári és királyi hadseregben tanulták a katonáskodást. És mégis: mind magyarok voltak, mind magyarrá lettek az elköteleződésben, a felelősségvállalásban.

[...] Nem meghalni akartak ők, hanem példamutató, eredményes munkálkodásukkal érdemelték ki a vértanúk koszorúját.

Mint tudjuk, maga a szabadságharc ellentmondásos körülmények között terebélyesedett ki, nemzeti önállóságunk egy igazi, nagy, megrendítő történelmi tragédia dramaturgiájával fordult vérzivatarba és végződött bitófák borzalmával.

Tudjuk, hogy a kortársak közül nem egy határozottan elítélte a fegyveres konfliktust Béccsel. Közéjük tartozott ennek az emlékligetnek az ültetője, a haza bölcse, *Deák Ferenc* is. Az elvi nézetkülönbségek azonban nem jelentették azt, hogy Deák Ferenc egyetértett volna a bécsi agresszióval, a császári önkénnyel. Deák Ferenc egész ifjú korától példásan élt, ahogyan egy angol kortárs fogalmazott: „Egyszerűsége által meghatározó, nagyszerű jellem” volt.

Deák Ferenc 1833-ban – alig harmincévesen! –, néhány héttel követi posztjának elfoglalása után, kizárólag



emberi erényei okán lett az alsótáblai ellenzék vezére Pozsonyban. Ezt a vezető szerepet azokon az országgyűléseken is megőrizte, amelyeken részt sem vett (ugyanis 1843-ban elvi, 1847-ben pedig egészségi okokból nem vállalta a képviselőiséget), és ő volt az első, akit 1848-ban követség hívott Pozsonyba, miniszternek az új, felelős magyar kormányba.

Deák Ferencnek jutott a történelmi feladat, hogy a bukás után tartsa a lelket a nemzetben, s később összekovácsolja a magyar nemzeti lét kereteit újabb két emberöltőre biztosító államalakulatot, az Osztrák–Magyar Monarchiát.

A mindig békét hirdető Deák Ferenc, aki családtalanul élt, de egész életében az árvák ügyének önzetlen szolgálója maradt, 1855-ben gyámságot vállalt az elhunyt óriás, Vörösmarty Mihály árvái fölött.

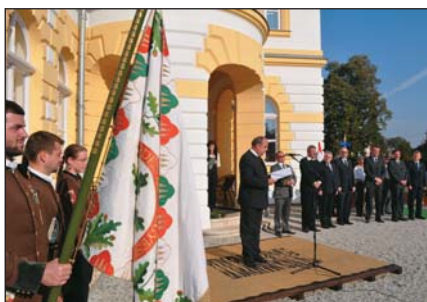
Vörösmarty Ilona 1867. szeptemberben nőül ment a rátóti birtokoshoz, az ifjú pénzügyi tehetséghez, Széll Kálmánhoz, Deák Ferenc kedves fiatal politikai tanítványához. Ezért töltötte utolsó nyarainak jó részét Deák itt, a vendégszerető Vas vármegyében, a családi-as Széll-kastélyban. A hely szelleme Rátóton találkozott a kor lelkével – és az idős Deák itt ültette az aradi vértanúkra emlékező erdőt. Hogyan is írta Arany János?

„Támadni kell, mindig nagyobb körökben,

Életnek ott, hol a mártir-tetem

Magát kiforrija csendes földi rögben:

Légy bű, s bízzál jövődbe, nemzedetem.” (Magányban)*



A megemlékezés koszorúinak elhelyezése után a kastélyparkban folytatódott az ünnepség. *Lantos Csabának*, a Széll Kálmán Alapítvány elnökének köszöntője után elnökünk, *Zambó Péter* megemlékezett az Országos Erdészeti Egyesület fennállásának 160 éve alatt történt fontosabb eseményeiről, megemlítve, hogy az Erdészeti Lapok a jövő évben ünnepli alapításának 150. évfordulóját.

Szöveg és kép: **Pápai Gábor**



Zambó Péter elnök és Lomniczi Gergely főtitkár főbajtása az Emlékfa előtt



Ez alkalommal dr. Seregi János, az MFB ügyvezető igazgatója belépett egyesületünkbe.

Az IPOLYERDŐ Zrt. katalinpusztai beruházásának átadásával nyílt meg a XV. Erdők Hete rendezvénysorozat



A Nógrád megyei Szendehelyhez tartozó Katalinpusztán több mint félmilliárd forintos turisztikai beruházás avatására összegyűlt helyi és országos notabilitások és száznál is több kisiskolás jelenlétében Kiss László vezérigazgató üdvözölte dr. Beer Miklóst, a Váci Egyházmegye püspökét; Balla Mibály országgyűlési képviselőt, dr. Seregi János és Nagy András igazgatókat a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. képviselőjében; a térség településeinek polgármestereit, önkormányzati vezetőit, valamint a nem-

zeti parkok, hatóságok vezető munkatársait.

Köszöntötte Zambó Pétert, az Országos Erdészeti Egyesület elnökét, aki megfelelőnek találta ezt az alkalmat az XV. Erdők Hete rendezvénysorozat hivatalos megnyitására is.

Elmondta, hogy a beruházás négy helyszínen – Szendehely–Katalinpusztán, Diósjenőn, a Börzsöny lábánál a társaság központjához közeli Balassagyarmat–Nyírjesben, a világörökségnek számító Hollókőn összesen 574 millió

forint értékében valósult meg, az Észak-Magyarországi Operatív Program keretében. Az uniós forrást 89 millió forint, saját gazdálkodásából származó önrésszel egészítették ki.

Megköszönte a tervezőknek, elsősorban Vörösne Baracsi Erzsébetnek, hogy a közös elképzelést magas színvonalon fordították le a gyakorlat nyelvére. A kivitelező ÉPKAR Zrt. lelkiismeretes munkáját.

Balla Mibály országgyűlési képviselő kiemelte, hogy az új turisztikai beruházás szorosan kapcsolódik a „Varázslatos Nógrád” üzenetéhez. Hayer Mi-



Kiss László vezérigazgató üdvözli a megjelenteket

bály, Szendehely polgármestere örömmel nyugtázta, hogy a létesítmény a község határában épült. Beer Miklós megyéspüspök emlékeztetett arra, hogy a terület hajdan püspökségi tulajdon volt. Megelégedéssel tölti el, hogy az erdészeknél most is jó kezekben van. Az ünnepi beszédek a váci Árpád Fejedelm Általános Iskola gyermekkórusának előadása színesítette.

Zambó Péter, egyesületünk elnöke az Erdők Hete megnyitásának alkalmából beszédében hangsúlyozta: „az erdővagyon használatáról a világ többi országához hasonlóan nem mondhat le Magyarország sem. Faállományunk olyan érték, mely nemcsak az ökológiai



Balról: Nagy András, Zambó Péter, Seregi János, Balla Mibály és Hayer Mibály

körforgásnak része, hanem a magyar nemzetgazdaságban is fontos erőforrás, a nemzeti jövedelem egy részének alapja. A világon 1,6 milliárd ember, vagyis a Föld lakossága mintegy egynegyedének megélhetése függ közvetlenül az erdőktől. Magyarországon ez az arány kisebb, mégis az erdők munkahelyteremtő képessége, vidékfejlesztésben betöltött szerepe komoly lehetőséget jelent a szegénység felszámolásában. Minderre csak példaként hadd említsem itt az állami és magánerdőben egyaránt sikeres, több ezer főt foglalkoztató közmunkaprogramot vagy a leginkább rászorulóknak számára már tavaly is több ezer köbméter téli tüzelőt biztosító programot.

Az erdők környezeti szempontból is fenntartható kezelése az erdész szakemberek feladata, megóvásukban azonban az egész társadalomnak felelőssége és szerepe van. Az erdők helyes használatát, javainak környezettudatos hasznosítását már a gyermekeknek meg kell tanulniuk, hiszen a több száz évig élő erdőállományok esetében a hosszú távú gondolkodás alapvető követelmény. Magyarországon az erdőgazdálkodás a fenntartható üzem mintája, amelyen keresztül a legteljesebben bemutatható az UNESCO fenntartható fejlődésre nevelés évtizedének „gazdaság-társadalom-környezet” hármas egysége. Az erdőpedagógia módszereit használó erdei iskolák mellett erre nyújtanak kiváló lehetőséget a turisztikai eszköztárat felvonultató ökoturisztikai központok.”

A hivatalos ünnepség után a kisiskolások hada birtokba vette a létesítményt.



A gyermekkórust Fidel Petra konferálta



Szöveg és kép: Pápai Gábor

A szépségkirálynő, Szabó Dóra is belépett egyesületünkbe

X. Stihl fakitermelő verseny, Soponya

Az első verseny 2002-ben volt Tatán. Mint az elsőket általában, azt a versenyt is sok kritika érte. A versenyen a biztonsági előírások mellett nagyvonalúan eltekintettek, így jobbára az időeredmény határozta meg a végső sorrendet. Mind a Stihl, mind pedig a szakma részéről felmerült az igény egy olyan versenyszabályzat kialakítására, mely az Erdészeti Biztonsági Szabályzatot ötvözi a versenykörülményekkel. Továbbá szükség volt egy olyan szakembergárdára, akik mindennapi munkájuk során az EBSZ előírásait szem előtt tartják. Így állandósult egy pontozóbíró-csapat, melynek tagjai zömmel erdészeti oktatási intézmények oktatói, tanárai. A második verseny már új szakmai szellemiségben zajlott. Az Erdészeti Biztonsági Szabályzatra épülő versenyszabályzat sok versenyzőt meglepett. Néhányan reklamáltak, mint kiderült alaptalanul. A pontozóbírók következetesen igyekeztek betartatni az előírásokat, így egy szemléletváltás indult el. Nem az idő, hanem a szabályosság határozta meg a versenyen a sorrendiséget. A további versenyekre egyre kifinomultabb lett a

versenyszabályzat és ezzel a verseny is egyre gördülékenyebben zajlott. Kezdetben egy összetett versenyszám volt, mely két db négyméteres cserrönk gallyazását, választékolását, darabolását, hasítását, sarangolását foglalta magába. Később színesedett a program szereléssel is, ahol a vezetőlemez megfordítása volt a feladat időre. Néhány éve újabb feladattal bővült a verseny, az összetett fő szám kombinált darabolással indult. Egy ferde bakra helyezett rönkből kellett levágni egy adott méretű korongot. Így sikerült egy látványos, izgalmasban bővelkedő nagyszabású versenyt létrehozni, mely még a fakitermelésben kevésbé járatos emberek számára is érdekfeszítő volt. Az évek során érezhető lett, hogy a versenyzők már komolyan felkészültek a versenyekre, egyre kevesebbet hibáztak. Öröm volt látni, hogy egyik fő célját elérte a verseny, egyre szabályosabban dolgoztak a favágók a megmértetéseken. Azzal, hogy ők megtanulták a szakma fortélyait és mindezt szabályosan, joggal nevezhetjük őket az „EBSZ nagyköveteinek”. Hiszen évről évre a

brigádok legjobbjai jönnek a versenyekre, felkészülésük során törekednek a szabályosságra, a brigád többi tagja ellesi a fogásokat, így akarva-akaratlan egyre szabályosabban dolgoznak. Úgy gondolom, jó célt szolgál a verseny. Aki részt vesz benne versenyzőként, rendezőként, vagy nézőként sok-sok élménnyel gazdagodik.

A verseny eredménye:

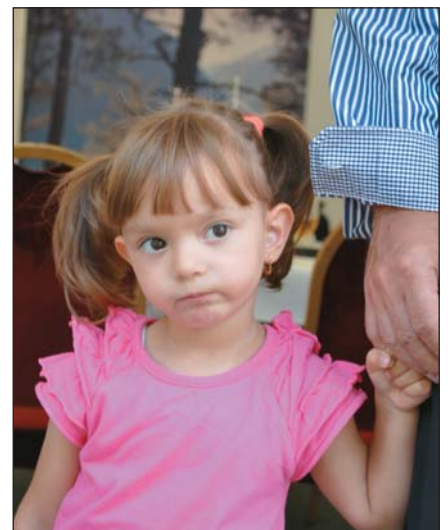
1. Fornax Kft.(Ipolyerdő Zrt.)
2. Karádi Gazdabolt Kft.
3. Fornax Kft.

Öröm a szakma számára, hogy az országban gombamód szaporodnak az erdőhöz kötődő versenyek, rendezvények. Jó példa erre az a bükkzsérci falunap, ahol favágóversennyel színesítették az amúgy is gazdag programot. *Vasas Csaba* polgármester elmondta, hogy azért választották a favágóversenyt, mert a lakosság nagy része az erdőben dolgozik és a környéken ilyen még nincs. Jó kezdeményezésnek tartom.

Marozsán Zoltán

erdész-szakoktató, pontozóbíró

Fotó: **Pápai Gábor**





Csapatok rajtszáma												
5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
616	236	421	135	291	164	265	128	102	155	155	155	155
31	54	20	46	11	11	13	13	13	13	13	13	13
693	230	441	191	316	493	311	266	266	266	266	266	266
4	592	266	305	309	212	111	266	266	266	266	266	266
9	66	53	17	17								
63												



Tanévnyitó totemoszlop- és emléktábla-avatással

Tucatnyi '56-os kanadai erdőmérnök volt jelen a Józsa László sárga cédrusból faragta totemoszlop avatónapságán, melyet Faragó Sándor rektor nyitott meg. A Vancouver–Sopron Alumni ajándéknál látható különböző korú laza-cok – mint azt az alkotó avatóbeszédében mondotta – életritmusa hasonlít az '56-ban elvándorolt, majd most visszatért erdészekéhez. Életük alkonyán visszatérnek a szülőhelyre. Párhuzamot vont a kanadai őslakó indiánok által oly sok helyen emelt totemoszlop- és a magyarok kopjafaállításának lelki indíttatása között.

Grátzer Miklós ünnepi beszédében is jelentős mementónak nevezte ajándékukat, melynek látványa egybecseng a botanikus kertben fellelhető többi – a közös múltat idéző – alkotással.

Hasonló érzéseket kelt a rektori épület aulájában elhelyezett bronz tábla, melyet Új-Fundlandon készítettek Ötvös Imre és Rétfalvi László kollégánk aktív közreműködésével. Náblik András dékán köszöntötte az avatóünnepségen megjelenteket. A táblán látható, egymásba simuló kanadai juhar és a magyar tölgylevelek az egyes kint diplomát kapott évfolyamok levélbe vésett évszámai s végül a körfelirat: „SELMEC–SOPRON–VANCOUVER három város, két alma mater, egy szív”. Újabb maradandó emlék a múlttól a jövőnek. Grátzer Miklós táblaavató beszédének végén Mécsek László Kóborló elődöm című verséből idézett:

*„Lebettünk szétvágva harmincbét batárba,
s bordbattuk a tudást idegen országba,
csak a baza álljon ragyogón kútárva
új batárok felett minden égi tájra.*

*Vonaton, repülön széjjel szalad minden,
csak Alma Materünk maradjon meg hitben,
megújult szívekben megújulhat minden,
szegény magyarokat segítse az Isten.”*



Az ünnepség végén a jelenlévők elénekelték az erdészhimnusz teljes szövegét. Megrendítő volt látni a messziről hazautazott kollégák meghatottságát, az ének kiváltotta emlékezés megnyilvánulásait. Lakatos Ferenc halottainkra emlékezett.



A tiszteletdiplomákat Náblik András dékán fogadta a szenátusi teremben.

Délután nyilvános kari tanácsülés keretében került sor az ünnepélyes tanévnyitóra.

Faragó Sándor rektor ünnepi köszöntőjét Náblik András dékán ünnepi beszéde követte, ebből ragadunk ki néhány gondolatot:

[...] „Az 1848-49-es forradalomban és szabadságharcban a magyar diákok tevékenyen részt vettek. Deák Ferenc színre lépése, a kiegyezés előszele tette lehetővé 1866-tól az erdészetben a magyar nyelvű oktatás bevezetését. Az első világháború és az azt követő trianoni döntés következtében az időközben főiskolává minősített intézmény Selmecbányát kényszerűen elhagyva Sopronba költözött. Döntően a Selmecről befogadott hallgatók fegyveres ellenállásának köszönhető, hogy az 1921-es népszavazáskor Sopron magyar város maradt.”

A megjelent kanadai aranydiplomákat külön kiemelte:

„...Oktattak, segítettek, ahol tudtak, többek között díjakat, alapítványokat is létrehozta legjobb hallgatóink jutalmazására, Botanikus Kertünk ápolására. Hogy most mégis külön köszönetet mondok négyüknek, annak oka, hogy az elmúlt hetekben, hónapokban a Roller Kálmán Ösztöndíj előkészítése és a kanadai kollégáink által adományozott, délelőtt felavatott két alkotás létrehozása kapcsán rengeteg segítséget kaptunk tőlük. Köszönöm tehát Grátzer Miklósnak, Baraskó Jánosnak, Józsa Lászlónak és Ötvös Imrénének mindazt, amit az Erdőmérnöki Karért tettek, rajtuk ke-



resztül pedig az egész kanadai magyar erdőmérnök-közösségnek.”

Az előttünk álló tanévről néhány fontos számadatot tudhattunk meg:

„Az oktatás feltételei adottak, beleértve az itt megjelent, beiratkozott hallgatókat is. A 2011/2012-es tanévben erdőmérnöki osztatlan mesterszakon 73, környezetmérnöki alapszakon 13, környezettan alapszakon 15, természetvédelmi mérnöki alapszakon 18, a vadgazdamérnöki alapszak nappali tagozatán 27, levelező tagozaton 21 hallgató kezd meg tanulmányait. Karunkon már öt szakon folyik mesterképzés. Ebben a tanévben a természetvédelmi mérnöki mesterszak nappali tagozatán 7, levelező tagozaton 13, vadgazdamérnöki mesterszak levelező tagozatán 8 fő, környezetmérnöki mesterszak levelező tagozatán 11 fő kezd meg tanulmányait.”

Prof. dr. Németh Tamásnak, az MTA főtitkárának a Nyugat-magyarországi Egyetem Szenátusa tiszteletbeli egyetemi doktori „doctor honoris causa” címet adományozott.

Ezt követően *Seregi János*, a NFB Zrt. ügyvezető igazgatója a megszokottól eltérő, újszerű gondolatokkal köszöntötte az elsőveveseket:



romban édesapám egy beszélgetésünk alkalmával a következőket mondta:

„Kisfiam, én a vállamat tudom neked felajánlani. Taníttatásoddal megteremttem annak lehetőségét, hogy arra felállva eljuss oda, ahová szeretnél. Ha ezen lehetőséggel élsz, akkor én már boldog apa leszek.”

Akkor csak értettem, mai fejjel megértettem a szavak jelentőségét. A bölcsességét és tudását ajánlotta fel nekem.

Miért is mondtam ezt el Önöknek?

Tudást és bölcsességet fognak kapni e falak között, tisztelt Hallgatók, olyan diploma birtokába jutnak – remélhetőleg – tanulmányaik befejeztével, amit a következővel lehet a legjobban szemléltetni:

A munkájuk során a múltra támaszkodva teremtik meg a jövőt. Tanulmányaik alatt ezt mindig tartsák szem előtt!

Tanulásukat kísérelje alázat, kitartás és szorgalom! Higgyék el, megéri, mert egy-egy jó vagy rossz döntésükkel évtizedekre meghatározhatják nemcsak a természet jövőjét, de azon keresztül akár gyermekeink jövőjét is.

Fogadják meg Albert Einstein gondolatát:

„Tanulj a tegnaptól, élj a mának és reménykedj a holnapban, legfontosabb azonban, hogy ne hagyd abba a kérdezést.”



A totemoszlop-készítő Józsa László átveszi aranydiplomáját

Tisztelt Jubilálók!

Nehéz erről a helyről bármit mondani Önöknek, különösen a Kanadában végzetteknek. Frázisoknak tűnhetnek. Egyet tehetek a gratuláción kívül, megköszönöm, hogy öregbítettek hazánk hírnevét, és minden körülmények közt megmaradtak magyarnak.

Ahogy Tamási Áron is mondta:

„az ember a szíve mélyén örökké odavaló, ahol született.”

Ezután került sor az egyetemi emlékérem, valamint a rubin-, vas-, gyémánt-, arany-tiszteletdiplomák, majd a hallgatói teljesítmények elismeréseként az újonnan alapított Roller Kálmán-, valamint a Grátzer Miklós- és a Köztársasági Ösztöndíjak átadására.

„Pro Silvicultura Natura et Venatoria” Kari dísztört kapott *Grátzer Miklós* professzor.

Nagy Dániel címzetes egyetemi docensi címet érdemelt ki.

Az első évfolyamos hallgatók eskütételével és egyetemi polgárrá fogadásával ért véget a nyilvános kari tanácsülés.

Szöveg és kép: **Pápai Gábor**



Náblík dékán úr megtisztelő felkéréskor – hogy köszöntsem önöket – elgondolkodtam, miről is beszéljek. Beszélhetnék száraz számokról, közjólétről, a vadgazdálkodás MFB-szabályozásáról. Végül úgy döntöttem, beszéljek jövőbeni munkájukról, ami tiszteletre méltó, és amiért köszönet jár. Köszönet, hogy védeni és gyarapítani fogják Magyarország „tüdejét”.

Elmélkedésem közben egy személyes élmény jutott eszembe, engedjék meg, hogy ezzel kezdjem. Hallgató ko-



A magánerdő-gazdálkodás növekvő szerepe a vidékfejlesztésben

A MEGOSZ 2011. évi nagyrendezvénye Szentgálon



A MEGOSZ idei nagyrendezvényére a Veszprém megyei Szentgálon került sor, ami egyben keretet adott a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) pénzügyi, valamint a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM), a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH), az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatósága, valamint a Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságai szakmai támogatásával 2011 szeptemberében megtartandó országos konferenciasorozat első eseményének is. A rendezvény ugyanakkor a „Tiszafa Éve” nyitó napja is volt.

A rendezvény házigazdája *Bodor Dezső Károly*, az Ihartú-2000 Kft. ügyvezetője, a MEGOSZ felügyelőbizottságának elnöke volt, aki családjával és munkatársaival együtt rendkívül színvonalas, gazdag programot állított össze.

A rendezvényt egy, a szentgáli községhatárban megbúvó, festői székelyi erdei tisztáson felállított sátorban *dr. Sárvári János* ügyvezető elnök nyitotta meg.

Ezt követően *Luzsi József*, a MEGOSZ elnöke köszöntötte a zsűfólaság

megtelt rendezvénysátor több mint 250 főnyi közönségét. Előadásában – utalva a rendezvény címbéli mottójára – leszögezte, hogy az ÚMVP erdészeti jogcímei teljes mértékben a vidékfejlesztést, a munkahelyteremtést szolgálják. Az így kifizetett támogatások áfaja az államkincstárt gazdagítja és munkahelyet teremt mintegy tízezer vidéken élő munkanélküli számára.

Az elnök elmondta, hogy a 2011-es esztendő egyik legjelentősebb eseménye volt az ÚMVP Monitoring Bizottságának február 3-i ülése, amely több aspektusból is foglalkozott az erdészeti jogcímeikkel a következők szerint:

Az ülés nagy része az ÚMVP erdészeti jogcímeiről szólt, melynek kerete az eredeti tervek szerint mintegy 110-120 milliárd Ft volt az ÚMVP mintegy 1300 milliárd Ft-os teljes költségvetéséből. Eddig rendszeresen hátrasorolták az erdészeti jogcímeiket, többek között ezért is eddig csak mintegy 10-45%-át kötötték le az erdészeti jogcímeire rendelkezésre álló kereteknek. Ennek felgyorsítása érdekében levelet írt a MEG-

OSZ *V. Németh Zsolt* vidékfejlesztési államtitkárnak, valamint *Büsi Lajos* helyettes államtitkárnak. A MEGOSZ javasolta, hogy az MB keretén belül alakuljon meg az Erdészeti Albizottság, amit a jelzett ülésen el is fogadtak. Nagy megtiszteltetés, hogy az Erdészeti Albizottság elnökét szövetségünk adja *dr. Sárvári János* személyében. Az albizottság az eddigi két ülésen elért eredményekről a Monitoring Bizottság legutóbbi értekezletén adott számot.

Az MB támogatta a Natura 2000 magánerdős jogcím létrehozását és a javaslat továbbítását az Unióhoz. Döntés született arról is, hogy mintegy 9,5 milliárd forintot átcsoportosítanak az Erdő környezetvédelmi és a Nem termelő erdészeti beruházások jogcímeiről az Erdő-Natura finanszírozásra, ami lehetővé teszi mintegy 150-160 ezer hektár magánerdős Natura erdőterület támogatását.

Az erdészeti potenciál helyreállítása jogcím támogatási egységárának felső értékét 873 EU/ha-ról 2365 EU/ha-ra tervezik emelni. Ezt a javaslatot is támogatta az MB.

Az Erdő környezetvédelmi kifizetésekkel kapcsolatos rendelet – ahogy erre már a korábbiakban utalás történt – a mindennapos szakmai gyakorlatól idegen, túlbonyolított, és ily módon túlzott adminisztratív terhet rak nemcsak a támogatást igénybe vevők, hanem a szakigazgatás vállára is. *Luzsi József* tájékoztatta a jelenlevőket, hogy az EKV rendelet módosítására házigazdánknak, *Bodor Dezső Károlynak* a vezetésével külön bizottságot hoztak létre a MEGOSZ keretén belül, amely szövegszerű módosító, egyszerűsítő javaslatait megfogalmazta és eljuttatta a minisztériumnak. A Monitoring Bizottság ezen a jogcímen is javasolta az egységárak jelentős megemelését.

Az elnök elmondta, hogy a Monitoring Bizottság fenti, februári döntésével kapcsolatos programmódosító javaslatait csupán ez év júliusában jutatta el Brüsszelbe, ezért annak elfogadása esetén is még hosszú hónapokat kell várni, hogy pozitív hatásukat ténylegesen kifejthessék.

Hangsúlyozta, hogy a MEGOSZ már évek óta szorgalmazta a magánerdőgazdálkodás bevonását a közmunkaprogramokba, hiszen a magánerdő is számos közjóléti, közhasznú funkciót tölt be mindennapjainkban. Elmondta, hogy az új kormány meghallgatta érvelésünket és nagy örömeinkre az ezzel kapcsolatos munkánk gyümölcse beérett, vagyis 2011 februárjában kiírták a magánerdészeti közfoglalkoztatási program első pályázatát. Ettől kezdve folyamatos versenyfutásban voltunk az idővel, hiszen alig 3 munkanap alatt 10 különböző helyszínen kellett országos rendezvényeket megszervezni és lebonyolítani, amelyek során a potenciálisan szóba jöhető magánerdős pályázókat igyekeztünk megszólítani. A MEGOSZ segítő szerepe itt még nem ért véget, hiszen minden pályázónak konkrét segítséget is nyújtottunk a tervek, költségvetések elkészítésénél, és igyekeztünk megteremteni a folyamatos információáramlást az illetékes hatóságok és a pályázók között a gyakran felmerülő kérdések tisztázása, egységes kezelése érdekében. Az eredményekről *Luzsi József* röviden elmondta, hogy az első körben 74 pályázatot nyújtottak be 900 fő foglalkoztatására, ebből 64 nyertes pályázaton 802 fő közfoglalkoztatásban történő alkalmazására kapott lehetőséget a magánerdős szektor. A második körben további 143 fővel egészült ki ez a szám, ily módon az első évben közel 1000 fő közfoglalkoztatott dolgozik je-

len pillanatban is a magyar magánerdőkben.

Örömmel számolt be arról, hogy a MEGOSZ javaslata alapján az idén megjelent Agrár Széchenyi Kártya felhasználói körébe bevették a magánerdősöket is.

Tájékoztatta a hallgatóságot arról, hogy szövetségünk aktívan részt vett a Nemzeti Vidékstratégia koncepciójának véleményezésében és annak társadalmi vitájában. Hasonlóképpen véleményeztük az Agrárkamrai Törvénytervezetet, a Nemzeti Vidék Stratégiát, illetve az Új Széchenyi Tervet – mondta az elnök.

Felhívta a figyelmet arra, hogy az erdészeti szakirányítók ez évi támogatásának kifizetésére határozott ígéretünk van a tárca illetékes államtitkárától, de ennek megvalósulása még nem körvonalazódik, pedig a hálózat összeomlása maga alá temetheti a vidékfejlesztés erdészeti jogcímeit és a közfoglalkoztatási programot is.

Elmondta, hogy a Vidékfejlesztési Minisztérium koordinálásával tetté alá hozott idei Erdők Nemzetközi Éve Nyílt Napján, a Múzeumok Éjszakája keretében a MEGOSZ standja nagy sikerrel szerepelt a rendezvényen. Több mint 1000 látogatót, érdeklődőt fogadtunk és 311-en töltötték ki a MEGOSZ erdészettel kapcsolatos kérdéseit megfogalmazó kérdőívét.

Végül informálta az egybegyűlteket arról, hogy az állami erdőkkel közösen részt veszünk a „Téli szomszédolás” mozgalomban is, amelynek keretében több településen is kedvezményes tűzifához juttatják a magánerdősök a rászorulókat. Az ezzel kapcsolatos felajánlások összegyűjtése még folyik, de reményeink szerint 1500-2000 m³ tűzifa kiejánlására lesz lehetőségünk a magánerdészet részéről.

A következő előadó *dr. Maácz Miklós*, a Vidékfejlesztési Minisztérium főosztályvezetője, a Monitoring Bizottság alelnöke volt, aki a később kezdődő konferencia levezető elnöki tisztét is elvállalta. Köszöntőjében kiemelte, hogy a vidékfejlesztési programon belül az erdészet várhatóan hangsúlyozottabban szerepel majd. Ismertette az egyes támogatási rendeletekben beállt változtatásokat és a jövőben megjelenő erdészeti jogcímeiket.

Örömet fejezte ki, hogy a Monitoring Bizottság Erdészeti Albizottsága létrehívta azt a rendezvénysorozatot, amely jelentősen hozzájárul az egyes erdészeti jogcímek megismeréséhez és a meglévő támogatások nagyobb mértékű felhasználásához.

Ezután *Istvánfalvy Sándor*, Szentgál polgármestere köszöntötte a megjelenteket és kifejezte afeletti örömét, hogy a magánerdősök éves nagyrendezvénye ismét Szentgálra költözött. Elmondta, hogy a község lakói évszázadok óta az erdőből élnek és éppen ezért megbecsülik azt. Megemlítette, hogy a település határában elterülő különleges tiszafaállományra a település lakói nagyon büszkék, hiszen régen az erdőbirtokosság tagsága gondozta.

Ezt követően *Bodor Dezső Károly* emelkedett szólásra és házigazdaként örömet fejezte ki, hogy ilyen nagy létszámban jöttek el a rendezvényre erdőtulajdonosok, gazdálkodók. Megköszönte mindazoknak az erdő- és földtulajdonosoknak, akiknek a területén zajlott a nagyrendezvény, hogy térítésmentesen átengedték erdeiket, földterületüket az összejövetel megtartásához, valamint mindazoknak, akik hozzájárultak a rendezvény sikeres lebonyolításához. Kiemelte, hogy a rendezvény a Tiszafa Éve ünneppel egy időben került megvalósításra.

A MEGOSZ elnöksége a Szövetség által 2004-ben alapított Rimler Pál-emlékérmet 2011-ben *Jozwiak Bernard* erdőmérnöknek ítélte oda (képünkön) a magánerdő-gazdálkodás terén kifejtett rendkívüli munkája elismeréseként. A lengyel származású kollégát először *Csúcs Nalina*, a Lengyel Kisebbségi Önkormányzat elnöke köszöntötte, majd *Sárvári János* ügyvezető elnök méltatta *Jozwiak Bernard* munkásságát. A díjat *Luzsi József* elnök adta át.



Az ezután megkezdődő vidékfejlesztési konferencia keretében először *Román Gellért*, a VM Agrárfejlesztési Főosztály erdészeti referense az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program II. tengelyének erdészeti jogcímeiről és azok módosításainak notifikációs kötelezettségeiből adódó új eljárásrendről beszélt.

A következő előadó *Lapos Tamás* főosztályvezető-helyettes (VM Erdészeti, Vadászati, Halászati Főosztály) volt, aki az ÚMVP erdészeti jogcímeinek jövőjéről adott tájékoztatást. Majd *Nagy-Boszoki Péter*, az MVH osztályvezetője az ÚMVP erdészeti támogatások kérelemkezelésének folyamatát ismertette.

A sorban *Nagy József*, a Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságának osztályvezetője következett, aki az erdészeti jogcímek ellenőrzése során felmerült problémákról szólt, továbbá javaslatokat tett ezek kiküszöbölésére.

Az érdeklődők az előadásokat teljes terjedelemben a MEGOSZ honlapján olvashatják.

Az előadások után élénk konzultáció bontakozott ki az elhangzottakkal kapcsolatban.

A konferencia *Luzsi József* elnök zárásával fejeződött be.

Rövid szünet után *Németh László*, a Lenzing Aktiengesellschaft szakértője tartott előadást cégének termékeiről, elsősorban a facellulóz előállításáról.

Az ízletes ebéd elfogyasztása után alternatív programokkal szolgált a házigazda. Az érdeklődők meghallgathatták a Digi Terra Silva magánerdős nyilvántartási programot *Nyull Balázs* előadásában.

A rendezvény helyszínén, illetve a környező erdőrészekben terepi gépbemutatóra került sor. A gépeket működés közben, esetleg saját kezűleg is működtetve lehetett megtekinteni, megismerni, kipróbálni.

Ezen program keretén belül az Andreas Stihl Kereskedelmi Kft., a VALKON 2007 Kft., továbbá a KUHN Rakodógép Kft. és a JG-MAX Bt. erdőgazdálkodásban használatos erő- és munkagépeinek terepi bemutatóját tekinthették meg az érdeklődők.

A délután folyamán a Veszprém megyei jogú város Hivatásos Önkormányzati Tűzoltósága is bemutatót tartott az erdőtűz elleni védekezésről, valamint speciális erdőtűzoltó járműveket is megtekinthettek a látogatók.

Az alternatív program keretén belül a vendégek megtekinthették a közelben található híres tiszafást is. A HM VERGA területén található állományt jelenleg a nemzeti park kezeli.

Majer Antal professzor a tiszafást szívügyének tekintette, ezért is állított neki egy emléktáblát a tiszafást átvezető út mentén. Itt *Répászky Miklós* erdészeti szakirányító méltatta a professzor munkásságát, amit az erdészhimnusz eléneklésével tettek ünnepléssé.

Estefelé a veszprémi Dohnányi Ernő Zeneművészeti Szakközépiskola kamarakórusa és rézfúvósai „Az erdő hangjai” címmel rendkívül szép és hangulatos hangversenyt adtak, amit a hallgatóság vastappsal jutalmazott.

Ezt követte a magánerdészek borversejének eredményhirdetése. Az első helyezettet *Debreczeny Zoltán* festőművész Unikornis című alkotásával jutalmazták.

A szarvaspörkölt elfogyasztása után baráti beszélgetéssel fejeződött be a minden igényt kielégítő rendezvény.



A komoly érdeklődést kiváltó, nagy-szerűen megszervezett rendezvényért külön köszönet illeti *Bodor Dezső Karolyt* (képünkön középen), családját és munkatársait!

Dr. Somogyvári Vilmos
fotó: **Ágoston Gyula**

MEGOSZ rendezvények vidéken

A rendkívül sikeres szentgáli nagyrendezvényt még hat konferencia követte országszerte, ahol a magánerdő-tulajdonosok megismerhették az ÚMVP már megnyitott erdészeti pályázati lehetőségeit és tájékoztatást kaptak a közeljövőben megnyíló új erdészeti támogatási programokról. A Szentgáli rendezvényen 250, Szanyban 58, Bükfürdőn 59, Napkoron 112, Somogyzobon 102, Kecskeméten 102, Székesfehérváron 42 magánerdő-tulajdonos és -gazdálkodó, vagyis összesen 725 fő vett részt a konferencián és az azt követő konzultációkon, ahol hasznos informá-

ciókhoz jutottak a témában. Eredetileg mintegy ezer embert szeretnénk volna megszólítani, de úgy gondoljuk, hogy ennek a több mint hetven százalékos teljesítése miatt sem kell szomorkodnunk, hiszen a megkérdezett résztvevők véleménye szerint nagyon hasznos volt ez a tájékoztató körút. Ezúton szeretnénk megköszönni a Vidékfejlesztési Minisztérium, a Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságai, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, valamint az MgSzH Központ Erdészeti Igazgatósága munkatársainak a konferenciasorozaton tartott előadásait és az azt követő konzultációkon adott válaszait, tanácsait. Szintén köszönjük a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat által nyújtott pénzügyi támogatást, ami nélkül az előadói körút nem jöhetett volna létre. Meg kell említenünk, hogy a rendezvényesorozat alapötlete az ÚMVP MB Erdészeti Albizottságától származik. Itt is elmond-

juk, hogy az előadások anyaga a MEGOSZ honlapján, (www.mwgosz.org) elérhető.

Kép és szöveg:
dr. Somogyvári Vilmos

Btk. módosítás ősszel

A büntető törvénykönyv módosításával külön nevesített, akár szabadságvesztéssel is sújtható bűncselekmény lesz az orvvadászat - jelentette be szombaton, a kalocsai országos vadásznapon *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes, az Országos Magyar Vadászati Védegylet elnöke. Az orvvadászat nevesítése mellett *bivatalos személynek* fogják minősíteni a *vadászokat és az erdészeket*, akik így erősebb büntetőjogi védelmet élveznek majd. Kezdeményezik a lőfegyverekről szóló jogszabály módosítását, amely érdemben csökkenti a korábbi értelmetlen bürokráciát. *Semjén* „a vadászat becsületének visszaszerzése” szempontjából fontosnak nevezte, hogy ezután mindenki csak az állami vadászvizsga letétele után vadászhat.

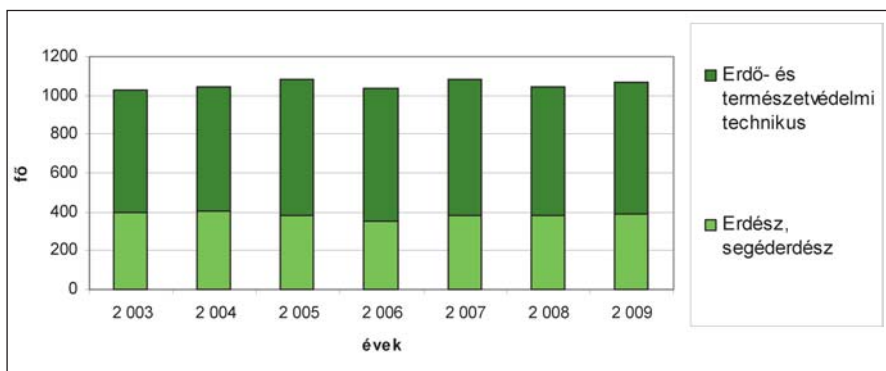


Az erdősztechnikusok foglalkoztatási helyzete és karrierlehetőségei

A Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar Erdővagyon-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézet (EVGI) munkatársai által az Erdészeti Lapokban indított foglalkoztatási cikksorozat második megjelenésében az erdősztechnikusok helyzetével és karrierlehetőségeivel foglalkozunk.

Az erdősztechnikus- (erdősztechnikus-)képzés Sopronban 1950-ben, Szegeden 1955-ben (Debrecen-Pallagról átköltözve) indult meg, és működik kisebb-nagyobb változásokkal napjainkig. Piliscsában 1950-től fogva, változó körülmények között képeztek mező- és erdőgazdasági gépésztechnikusokat. A három iskola, gyakorlatilag az '50-es években létrejött állami erdőgazdaságok számára kerületvezető erdősztechnikusokat volt hivatott biztosítani, ami mellett – a technikusképzés szerzője, de alapvetően műszaki jellege miatt – az erdősztechnikusok az élet számos területén megállják a helyüket (mezőgazdaság, földmérés, természetvédelem, faipar stb.). Az állami erdőgazdálkodásban a '70-es évekig a műszaki vezetők jelentős része is erdősztechnikus volt. A termelőszövetkezeti erdősztechnikusok a '90-es évek elején a magán-erdőgazdálkodás kialakulásában vállaltak fontos szerepet.

Rumpf János közlése szerint az erdőgazdálkodásban, a kívánatos foglalkoztatási piramis eloszlása a 12:3:1 arányt jelenti, a szakmunkás-technikus-mérnök viszonylatában. Előző cikkünkben ezt részletesen elemeztük. A 22 állami erdőgazdaság erdősztechnikusainak száma 2010-ben 1065 volt. Ez azt jelenti, hogy 1065 kerületvezető erdősztechnikus (egy esetben segéderdősztechnikus) számára teremt az állami erdő munkahelyet. Az 1. diagram az ONYF (Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság) adatai alapján, az erdősztechnikusok nyilvántartásáról számol be. Az erdő- és természetvédelmi technikus (FEOR 3125) alapvetően középfokú végzettséghez kötött munkakör, azonban számos esetben az egyébként alacsony végzettséghez kötött erdősztechnikusok (FEOR 6211) munkakörbe vannak besorolva a kerületvezető erdősztechnikusok. A két csoport össze-



1. diagram. Erdősztechnikusokként bejelentettek létszáma 2003-2009 között. Forrás: ONYF, EVGI szerkesztés

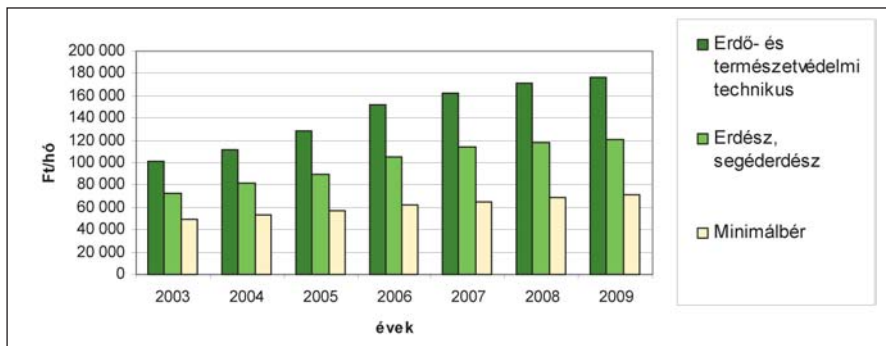
ge gyakorlatilag megegyezik az állami erdőgazdálkodásban alkalmazott kerületvezető erdősztechnikusok számával (1064 fő volt 2009-ben ezeken a FEOR-számokon alkalmazásban bejelentve). Az állami erdőgazdálkodásban alkalmazott erdősztechnikusok száma függ az erdőkerületek számától, ami 1965-ben 2293 volt (átlagosan 474 ha területtel), míg 2010-ben már csak 1064 (átlagosan 1001 ha területtel).

A 2. diagram az erdősztechnikusok keresetviszonyairól tájékoztat. Látható, hogy az erdő- és természetvédelmi technikusok átlagkeresete egyharmaddal nagyobb, mint az erdősztechnikusok FEOR-számra besorolt kollégáiké. Ennek az lehet az oka, hogy az erdőgazdaságok különböző foglalkoztatási stratégiát alkalmaznak a kerületvezető erdősztechnikusokkal kapcsolatban (van, ahol az előző, és van olyan, ahol az utóbbi kategóriába sorolják őket, ami aztán a keresetviszonyokban éles különbségeket jelent).

A 2. diagram mutatja, hogy bár a minimálbérhez viszonyítva nyílik az olló, és minden évben emelkedik az átlagkereset, de még így is a legrosszabbul fizetett technikusok között vannak a nem-

zetgazdaságban az erdősztechnikusok. Az átlagkereset adatait az ONYF külön kérésre adja ki, a KSH rendszeres időközönként a honlapján teszi közzé (előbbi napi bontású adatokat, utóbbi mintavételes eljárás alapján gyűjtött információkat jelent).

Az állami erdőgazdálkodás tehát az erdősztechnikus kollégák foglalkoztatásának egyik legnagyobb szereplője. A másik, hasonló jelentőségű foglalkoztató réteg az erdősztechnikus kivitelező vállalkozások. Az EVGI 2010. évi felmérése alapján 600 erdősztechnikus irányít saját erdősztechnikus kivitelező vállalkozást, mely vállalkozások további kb. 1000-1200 fő erdősztechnikusot foglalkoztatnak műszaki vezetőként, kerületvezetőként, brigádvezetőként. Közülük számos technikus kolléga erdősztechnikus szakmájuként is regisztráltatta magát, mely tevékenységet azonban az esetek döntő többségében melléállásban, másodtevékenységként végeznek. Az erdősztechnikusok az erdősztechnikus integrációs hálózatban, az erdőmérnökknél nagyobb számban vannak jelen. Ennek a hálózatnak a fejlődése/fejlesztése az erdősztechnikusok számára is stabilabb minőségű munkahelyeket, kiszámíthatóbb jövőt jelentene.



2. diagram. Keresetviszonyok az erdősztechnikusoknál. Forrás: ONYF, EVGI szerkesztés

* NYME Erdővagyon-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézet

Soprontól Vancouverig

Az első világháború után a Bányászati és Erdészeti Főiskolának el kellett hagyni ősi székhelyét, Selmecbányát, miután ez a patinás város a ránk erőszakolt trianoni békediktátum eredményeként egy újonnan létrehozott országnak, Csehszlovákiának lett a része. A Főiskola, amit később egyetemi rangra emeltek, erősen megcsónkított hazánknak Sopron városában talált új otthonra.

Az '56-os forradalom leverése a Soproni Erdőmérnöki Egyetem oktatóinak egy részét, és a hallgatóinak tekintélyes hányadát az ország elhagyására kényszerítette, amikor is Kanada segítsége, megértése révén a vancouveri egyetem (UBC) erdész fakultásának lettünk része, mint önálló divízió és „Sopron Division” néven szerepeltünk mindaddig, amíg az utolsó évfolyam is megszerezte diplomáját (1961).

Hálával kell megemlékeznünk *Roller Kálmánról*, akinek – mint a csoportunk vezetőjének, dékánjának – oroszánrésze volt abban, hogy a soproni csoport együtt maradhatott és hallgatóink tanulmányait magyar nyelven fejezheték be.

Visszaemlékezve azokra az időkre, elmondhatjuk, hogy bizony „nagy fába vágtuk a fejszénket”. Új életet kezdeni egy számunkra idegen világban, amelynek sem a nyelvét, sem a kultúráját közelebbről nem ismertük, merész vállalkozásnak tűnik még napjainkban is. De a mi helyzetünk kényszerhelyzet volt, el kellett hagynunk hazánkat, az akkori rendszer bosszúja elől menekültünk. Nem gondolta senki közülünk, hogy utunk végül is Kanadába fog vezetni. Nem várt minket itt se rokon, se ismerős, se egy előre elrendezett állás, csupán a remény vezetett bennünket, hogy erős akarattal megtaláljuk helyünket a szabad világ előttünk ismeretlen társadalmában.

A mi csoportunk csupán kis részét képezte annak a több mint 35 ezer honfitársunknak (más források szerint közel 38-40 ezer magyarnak), akiket '56-ot követően Kanada befogadott, és akik hasonló reményekkel, elhatározással érkeztek a szabad világnak ebbe a természeti kincsekkel megáldott országába.

Többi honfitársunkkal szemben a soproni hallgatóknak könnyítette a helyzetét az, hogy egy csoporthoz tartoztak, fegyelmzett fiatalok voltak, akikre ragadt a nyelv és minden más, ami új volt itt az idegenben. Tanulmányaikat magyar nyelven folytathatták,

mind ismerték egymást, barátok voltak.

A soproni egyetem hallgatóit, a háború utáni évek elejéig, az Ifjúsági Kör fogta össze. Ez a független, politikamentes szervezet a hagyományok tiszteletére, egymás megbecsülésére és segítésére épült, és mint ilyen, szinte egyedülálló volt hazánkban. Tagjai között a szegény sorsú hallgatóktól a jó módúakig minden réteg képviselve volt, ők együtt alkották az Ifjúsági Kört.

A háború utáni politikai vezetőségnek szállka volt a szemében a hallgatók egysége, szoros összetartása, ellenállása a diktatúra által a népre erőszakolt pártpolitikával szemben. Az egyre fokozódó politikai nyomás hatására végül is az Ifjúsági Kör feloszlásra kényszerült, ezt követően pedig megosztották az egyetemet (a bánya- és kohómérnöki karokat elvitték Miskolcra), majd később a megmaradt erdőmérnöki részleget beolvastották az újonnan létesített Nyugatmagyarországi Egyetembe, ahol több más fakultás mellett ma eltöprel az erdészeti részleg, megszűnt a soproni egyetem hagyományos önállósága.

Hallgatóink, itt a messze idegenben, felélesztették a háború után feloszlásra kényszerített Ifjúsági Kört, a hallgatókat összefogó egyesületet, aminek keretén belül, a hagyományoknak megfelelően, mint szakestélyek, valétabálók, évfolyam-találkozók rendezésével, fenntartották egymással a szoros baráti kap-

csolatot. A „selmeci szellem” (egymás támogatása, segítése, megbecsülése) érvényesült a csoporton belül. Ez a baráti összetartás segítette át sokukat azon a nehéz időszakon, amikor a honvágy felütötte fejét közöttük.

Amikor a legfiatalabb évfolyam is megszerezte diplomáját, Kapocs néven évente 1-2 kiadásban megjelenő folyóiratot indítottak el az egykori hallgatóink, ami még napjainkban is tájékoztatja csoportunk tagjait a bennünket érintő eseményekről, legyen az családi vagy szakmai jellegű, ezáltal segíti fenntartani a kapcsolatot a szétszóródott barátok között.

A soproni egyetem Kanadába érkezett csoportjának egységére, egymás iránti tiszteletére felfigyelt a UBC néhány tekintélyes képviselője is.

Dr. Harry Smith professzor megemlékezik arról, hogy az első közvetlen kapcsolata során, amikor csoportunk egyik évfolyamának előadást tartott, nagyon meglepődött azon, hogy a hallgatók felállva fejezték ki tiszteletüket a tanterembe belépő professzor iránt. Ugyancsak meglepődött a szép számú női hallgató jelenlétén, ami akkor az itteni erdészeten ismeretlen volt. Ezzel ellentétben, az 1980-as évek végén már több, mint 20% női hallgatója volt a UBC erdészeti részlegének. Szokatlan volt a kanadaiaknak az is, hogy a nemzeti ünnepeinket fegyelmzett felvonulással ünnepeltük, és évente rendszeres találkozókon jöttünk össze, szemben a UBC erdészeti fakultásán végzetek 5 vagy 10 évenként tartott találkozókkal.

1956-ban – amint az kiderül dr. H. Smith professzor (UBC) 1990-ben megjelent történelmi megemlékezéséből – a UBC Erdészeti Fakultása igen kicsi volt, elhelyezése és felszerelése sok kívánnivalót hagyott maga után. Ilyen nehéz körülmények között ajánlották fel, hogy befogadják a soproni csoportot.

Kezdetben majdnem háromszor annyi oktatója és 50%-kal több hallgatója volt a mi csoportunknak, mint a UBC Erdészeti Fakultásának. A termék hiánya sok problémát jelentett az oktatás, gyakorlatok megtartásánál, amikre főképp a késő délutáni, és az esti órákban kerülhetett csak sor a termék elfoglaltsága miatt. Sokszor este 11-kor, néha éjjélkor fejeződtek be az órák, ami – tévezve az őszi-téli esős időszak nyomasztó hangulatával és a késői órák közlekedési problémáival – nagy próbára tette csoportunkat mind fizikai, mind lelki értelemben. De más megoldás nem lévén, lassan hozzászoktunk

Pintér László

ELISMERÉS

Megkaptam Arany Diplomámat;
Repítnek a büszkeségszárnyak.
Végre itthon is elismertek,
Ideje lesz, hogy megpihenjek.

Sopronnak kitagadott fia
Most újra itt van soraiába';
Egyetemének tagja lettem,
A józanság ítélte felettem.

Sopron utcáin büszkén járok,
Nem sújt már a kádári átok.
Nem hívnak hazaárulónak
Barátság övez biztatólag.

Verseimmel nem volt nagy siker;
Nem mindig nyer, ki indulni mer.
Bár velük sem ért semmi szégyen,
De szakmailag célba értem.

Sopron, 2011. 09. 13.

vagy talán inkább beletörődünk a helyzetünkbe.

Ez az időbeosztás megnehezítette a soproniaknak a UBC diákjaival való érintkezését, ismerkedését, a sporteseményeken való részvételét, ezáltal a kapcsolatok kialakulását, ami félreértésekre adott alkalmat. Az a látszat alakult ki, hogy mi elzárkózunk a UBC-től, nem akarunk velük barátkozni. Szerencsére az 1958/59-es tanévben már zöm-mel a rendes nappali időszakban kerülhetett sor a tantárgyak oktatására, és ez sok problémát megoldott, köztük a kapcsolatok kialakulását is nagymértékben elősegítette.

A UBC hallgatóinak egyes körei féltékenyen figyelték csoportunk eredményeit, fokozatos beilleszkedését a kanadai társadalomba. A népes magyar diákseregben vetélytársakat láttak a végzésük utáni elhelyezkedésük sikerében. A gazdasági helyzet javulásával azonban a munkalehetőségek is megszorodtak, így szinte minden végzett hallgató megtalálta a helyét a szakterületén.

A UBC erdészeti fakultásának akkori dékánja, *G. S. Allen* szerint az erdészet British Columbiában gazdasági probléma. Azt a nézetét fejezte ki, hogy – amennyire képesek vagyunk a jövőbe látni – British Columbiának olcsó és eredményes erdőművelési eljárásokra van szüksége, olyanokra, amelyek költsége arányban áll a kitermelt faanyag értékével. A fatermékek előállítására, tekintet nélkül a felmerülő költségekre, nem elégíti ki a mi igényeinket sem ma, sem az előrelátható jövőben, mondotta *G. S. Allen*. Ezzel világossá tette előttünk, hogy a kapitalista gazdálkodás elvét kell szem előtt tartanunk, ami a mindenkori profiton alapszik.

Amikor még az ausztriai tartózkodásunk idején először szóba került az esetleges kanadai kivándorlásunk ügye, mint erdészek, optimistán láttuk a jövőnket. A hatalmas erdőrengetegek sok erdésznek adnak munkát, megélhetést, gondoltuk. Itt azonban rádöbentünk, hogy éppen a fa bősége miatt szinte alig volt erdészre szüksége a Provinciának. Az volt a felfogás, hogy az erdők maguktól nőnek, csak vágni kell a fákat. A nagy kiterjedésű erdők mindig ellátnak bennünket a szükséges faanyaggal, sosem fogunk kifogni belőle. Nincs szükség erdőfelújításra, erdőművelésre, megteszi ezt maga a természet. Ezt a gondolkodásmódot bizonyítja az a tény, hogy British Columbiában, Vancouverben csak 1922-ben kezdő-

dött meg az erdészeti felsőoktatás, csupán 35 évvel ideérkezésünk előtt. Itt inkább fakitermelőkre volt szükség és a kivágott anyag kiszállításának megszervezésére, annak feldolgozására, értékesítésére. A fatechnológia, papír-, farost- és lemezgyártás viszont fontos szerepet játszott, amit a sokféle épült fűrészüzemek, papírgyárak is bizonyítottak.

Nagy súlyt helyeztek az erdők tűzvédelmére. A nagy kiterjedésű erdők felátatlansága megnehezítette a hatásos tűzvédelmet. A nyári viharok villámcsapásai rendszeresen okoztak erdőtüzet, amit sok esetben magára hagytak a lakott területektől távoli helyeken, főleg a Provincia északi részében, a hozzáférhetőség nehézsége és az ezzel járó nagy költségek miatt. Ezeket a természet maga oltotta el hol korábban, hol később, ahogy az esős időszak megérkezett.

Az én megbízatásom az erdészeti növénytan oktatására (anatómia, morfológia, élettan), és a gyakorlatok vezetésére (növényrendszertan, dendrológia, növényföldrajz) terjedt ki. Ezek a tárgyak lényegükben azonos tartalmúak, akár Európában, akár Kanadában tanítják azokat, így nekem viszonylag könnyű volt a helyzetem. Az itt élő, erdőt alkotó fafajok ugyan mások, mint az otthoniak, de ezekkel a fajokkal (mint exótákkal) Sopronban is megismertettük a hallgatókat, miután ezek a világ más részein fontos szerepet töltenek be erdészeti vonatkozásban, így nem voltak előttem ismeretlenek. Otthon a lomb-erdők uralkodtak, itt a fenyőövben vagyunk, a lombfák (kivéve főleg a nyárfaféléket) csak kisebb mértékben játszanak szerepet az erdőgazdálkodásban, ha ugyan gazdálkodásról itt egyáltalában beszélhettünk azokban az években.

A soproni egyetem mind a biológiai, mind pedig a műszaki tárgyakat illetően olyan alapot adott, amellyel az egyetemet végzettek kis hazánk sokféle erdészeti követelményeinek, sőt, ezeken túlmenően, más kívánalmaknak is eleget tudtak tenni. Ez az erős műszaki alap a UBC erdészeti fakultásának programjából hiányzott. Az oktatás biológiai részét tekintve a növényismeret, a dendrológia, a növényföldrajz és az ezeken alapuló erdőművelés és erdőtelepítés is lényegesen nagyobb súlyt kapott a mi oktatásunkban, mint a UBC erdészeti fakultásán. Ezzel szemben a korábban említett fakémia, papírgyártás, tűzvédelem fontosabb szerepet töltek be az itteni egyetemen. A Soproni

ni Divízió oktatói az itteni viszonyok követelményeinek megfelelően kibővítették a tananyagot, vagy némely esetben, 1959-től kezdődően, pl. a kanadai erdőgazdasági ismeretek és a tűzvédelem tárgyakat a UBC tanárai adták le a hallgatóinknak, angol nyelven.

Az oktatás tartama alatt (1957–1961) nyelvtanfolyamokon keresztül igyekeztünk annyira elsajátítani az angol nyelvet, hogy annak befejeztével a szakképzettségünknek megfelelő munkahelyen tudjunk elhelyezkedni. Az angol nyelv elsajátítása nem volt könnyű még nekünk sem, akik az oktatói gárda fiatalabb részéhez tartoztunk. Néhányan az idősebbek közül nem is tudtak megbirkózni ezzel a feladattal ebben az időintervallumban. Az oktatással kapcsolatos lekötöttségünk mellett bejártunk néhány előadásra a UBC erdészeti fakultására, hogy tájékozódjunk az itteni viszonyokról, az erdészeti követelményekről.

A Soproni Divízió kapujának bezárása után a volt oktatók zömének is állás után kellett nézni. Néhányan megszerzték közülünk a Master fokozatot, később pedig a Phd-t. Az oktatói karunk két tagját átvette a UBC, mások Kanada keleti részében találtak oktatói vagy kutatói állást, néhányan a BC Erdészeti Minisztériumában helyezkedtünk el, mások egyéb provinciák erdészeténél kaptak megfelelő munkát. De voltak, akik az USA-ban és Dél-Amerikában találtak munkahelyet, néhányan pedig más szakmai területen helyezkedtek el. Alaposan szétszórt bennünket az élet, de meg kellett elégedni azzal, hogy munkát kaptunk és dolgozhattunk azokban a nehéz gazdasági években.

Hallgatóink, diplomászerzésük után ugyancsak szétszóródtak, Kanada számos provinciájában találkozhattunk velük. Többen egyetemi tanári pozíciót töltenek be kanadai vagy USA-beli egyetemeken, mások erdészeti vállalatok vezető emberei lettek, vagy az élet más területén alakítottak ki maguknak egzisztenciát, bizonyítva a soproni egyetem képzésének alaposágát és sokoldalúságát.

Végeredményben büszkeséggel mondhatjuk el, hogy az Újvilágban a nehézségek ellenére is megálltuk helyünket. Az itt mindeddig kevésbé ismert Selmeč–Soproni Erdészeti Egyetem neve széles körben ismertté vált, és a jól képzett diplomásainkat előszeretettel alkalmazták az erdészet különböző szakterületein, ezzel is öregbítve Egyetemünk jó hírnevét.

Szy Ferenc

A VI. Nemzetközi Erdőpedagógiai Konferencia tanulságai

2011. július 25-27-én 6. alkalommal rendezték meg az erdőpedagógiával foglalkozó erdészek és pedagógusok európai találkozóját Freising városában (Bajorország).

Az első konferencia 2006-ban Sopronban Magyarországon volt *Thomas Baschny* osztrák erdőmérnök kezdeményezésére az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály (elnök *Ormos Balázs*) közreműködésével. Az idei konferencián a szakosztályból 3 fő (*Dénes Margit, Lampert Bálint, Szabó Lajos*) vett részt.

Azóta sorrendben Ausztriában, Luxemburgban, Svájcban, Finnországban volt európai találkozó. Az érdeklődés idén már túlnyúlt Európa határain, hiszen ázsiai és latin-amerikai ország is képviseltette magát. Míg az első soproni összejövetelen cca. 40 fő vett részt, addig most Freisingben 155 résztvevő volt. Ez jelzi a téma, az új szakterület fontosságát, dinamikus fejlődését is.

A konferencia hivatalos fő szervezője a Bajor Erdészeti Hivatal és a Német Erdők Védszövetsége SDW (civil szervezet) volt, és harmadikként bekapcsolódott az FCN, Erdészeti Kommunikációs Hálózat is.

A konferenciát a Bajor Élelmészügyi, Mezőgazdasági és Erdészeti Minisztérium (a konferencia fő támogatója) kabinetfőnöke, *Georg Windisch* nyitotta meg, aki kihangsúlyozta a konferencia és az erdőpedagógia fontosságát a földi élet megőrzése szempontjából. A konferencia Bajorország kiemelt rendezvénye az Erdők Nemzetközi Éve alkalmából.

Kiemelem a bajor minisztérium részéről *Dirk Schmeckel* erdőmérnök



szervezési, moderátori és összefogó tevékenységét a konferencián.

A németországi diskurzus fő tanulságai

– A jól hangzó mottó: „Global denken – lokal handeln” (Gondolkozz globálisan – cselekedj lokálisan) ma már elavult! Mára olyan mértékűek lettek a környezeti problémák, hogy nem elegendő helyi szinten cselekedni!

– A földi élet fenntarthatósága megkívánja, hogy egyensúly álljon fenn a *gazdasági, társadalmi* célok, valamint a *környezet* iránti felelősségérzet között. Ezen hármas egység megvalósulása alap gondolata a **Fenntartható Fejlődésre Nevelés Évtizede** UNESCO programnak. A korábbi környezeti nevelési irányzatokból hiányzott a gazdálkodás megfelelő szerepének kihangsúlyozása.

A konferencián *Prof. Ute Stoltenberg* előadásában a gazdaság, a társadalom és a környezet mellett megjelent egy negyedik dimenzió is: a kultúra, a művészet. Ez teljesebbé teszi a fenntart-

hatóságra nevelés (Bildung für Nachhaltige Entwicklung) modelljét.

– Az erdészeti erdei iskolák jó úton járnak, amikor az erdőgazdálkodást a fenntartható gazdálkodás példaként mutatják be. Az erdő tevékenységünk kiváló színtere, mely módszertani és tartalmi szempontból is meghatározó. Az erdőpedagógiától nem idegenek a gyerekszempontok számára szervezett egy- vagy félnapos programok. Nem szabad csak többnapos programokban gondolkodni. Fontos a gyakorlatban dolgozó erdész megjelenése.

– A konferencián megjelentek összetétele (pedagógus, erdész, nemzeti parkos, környezetvédő, kormányhivatalnok) megmutatta, hogy a fenntarthatóság, az erdőpedagógia ügye mindenkinek fontos. A szektorok közötti pillanatnyi érdekérelmeken fölül kell emelkedni. A közös célok eléréséhez mindenki tudására, aktív közreműködésére szükség van. Egyedül nem megy, összefogás szükséges.

– Az erdőpedagógia kiemelten fontos része az erdészeti kommunikációnak, tájékoztatásnak.

– Jó dolog, hogy az OEE képviselte Magyarországot a nemzetközi konferencián, de a jövőben meg kell szerezniünk a megfelelő kormányzati felhatalmazást, támogatást is a többi európai országhoz hasonlóan.

Szabó Lajos
erdőmérnök



OEE állásfoglalás az erdészeti szakképzésről

Az Országos Erdészei Egyesület felmerte az erdészeti szakoktatás helyzetét. A felmérés eredményei és megoldási javaslatai alapján a legfontosabb stratégiai pontokban az alábbi véleményt fogalmazza meg:

1. Meg kell őrizni az erdésznevelés értékeit, a hagyományrendszer, a szakmai identitás beépülését a szakemberképzésbe.
2. Újra meg kell teremteni a szakma befolyását a szakképzésre. Szakképzési intézmény, új szakma (erdészeti, vadászati) indításához a szakképzésért felelős miniszter engedélye legyen szükséges.
3. A szakma munkaerő-szükségletét kormányzati szinten tervezni kell, az államilag finanszírozott oktatási létszámkereteket ennek megfelelően kell megállapítani.

4. Az erdészeti, vadgazdálkodási szakmunkásképzés és technikusképzés csak iskolarendszerben képzelhető el. A felnőttképzésben és tanfolyami rendszerben is oktatható elágazások, rész-szakképesítések és ráépülések vizsgáztatása kizárólag a szakképzésért felelős minisztérium, ill. az agrárkamara által akkreditált vizsgaközpontban történhessen.
5. A szakmai igényeknek a jelenleg is meglévő három szintű erdész-képzés felel meg a legjobban (szakmunkás, erdésztechnikus, erdőmérnök).
6. Az erdőmérnökképzésben meg kell őrizni a kizárólag Sopronban működő osztatlan 5 éves képzést.
7. Az erdei munkák színvonalas elvégzése érdekében a szakmun-

kásképzést foglalkoztatási szabályokkal (pl. erdőtörvényben) is támogatni kell.

8. A gyakorlati képzést szolgáló tannerdők működési feltételeit a 2. pontban meghatározott intézmények számára, a képzés minden szintjén meg kell teremteni és egységes keretek között kell működtetni.
9. A szakmacsoportos alapozás és az erre épülő érettségi vizsga az erdészeti szakmának megfelelő akkreditált tanterv szerint folyhasson a technikus- és szakmunkásképzésben egyaránt.

Az Egyesület minden rendelkezésére álló eszközzel képviseli az erdészeti szakképzés fejlődését és az állásfoglalásban megfogalmazottak megvalósítását.

Budapest, 2011. július 20.

Országos Erdészeti Egyesület

Az állásfoglalást kapták: *dr. Ángyán József, dr. Czomba Sándor, dr. Hoffmann Rózsa, Pokorni Zoltán.*

Tegyük a klímaváltozásra... még egy lapáttal

Reményfy László, mint mindig, most is élvezetesen megírta szösszenetével (E. L. 2011. júl.-aug.) kapcsolatban érdemes összehasonlítani a cseres-kocsánytalan tölgyes állomány üzemtervből kiírt adatait a rideg valóság egy szeletével (a

fotót dr. Gálhidy L. 2006-ban készítette, azóta a helyzet nem javulhatott). A képet domináló méretes fák csertölgyek. A jórészt kidőlt kocsánytalan tölgyek viszont már csak a talaj humusztartalmát gyarapíthatják, ha a változó feltételek

miatt nem gyorsul a lebomlás. A gyarapodó fakészlet fennmaradó részét Reményfy László százféle elegyfajából legnagyobb részét a mezei juhar adja, ránevezést köbcentimétereket jelentősen meghaladó térfogattal.

Erdőnek kétségtelesen erdő, sőt diverz. Neveletlen. Arra azért nem árt ügyelnünk, nehogy egyre eredményesebb saját propagandánk hatására végleg kiírjuk magunkat a természeti erőforrások feletti diszpozícióért versengő szereplők közül. Katasztrofális lenne.

Mátyás Csaba



Egy világbajnokság hátterében

1984-ben Szilvásváradon rendezték meg a 7. négyesfogathajtó világbajnokságot, melynek házigazdája az Egri Erdőgazdaság (akkori nevén Mátrai Erdő-és Fafeldolgozó Gazdaság) volt. Többekben felmerülhet a kérdés: hogy került egy erdőgazdaság a nagyszabású lovas világvérseny középpontjába, hiszen mindaddig nem sok köze volt a lovasok külön világához, kizárólag az erdészetben használatos igáslovakkal való dolga.

Ennek külön története van. Az 1950-es években a világhírű lipicai ménest Bábolnáról Szilvásváradra, az eredeti környezetének legjobban megfelelő Csipkékútra telepítik, ezzel megalapozzák a ma már külföldön is jól ismert, mai nevén Szilvásvárad Állami Ménegazdaságot.

1953-ban létrehozzák a Szilvásvárad Állami Gazdaságot. Ebben a formában működik közel 30 éven keresztül, legfőbb feladata a lipicai ménes értékes génállományának megőrzése. A ménes mellett a gyenge minőségű szántók és a juhászat nem mondható jövedelmező tevékenységnek, mindvégig állami támogatásokkal tartották életben. Fennállásának utolsó húsz évében Kovács Mihály személyében egy tehetséges, igazán belevaló igazgató került az állami gazdaság élére, aki komoly beruházásokat valósított meg. Az ő nevéhez fűződik a Lipicai Szálloda, a Lipicai Vendéglő (amely kezdetben a község mozi-ja is volt egyben), a lovaspálya, a lovarda és még jó néhány kisebb-nagyobb építmény. Szilvásvárad határában megyes telepített (itt ma lakótelep van), létrehozott egy díós ültetvényt, baromfitelepet létesített. Ezeket természetesen állami pénzekből lehetett megvalósítani. Kovács Mihály igazgató szerteágazó kapcsolatokat épített ki magas állami és pártszervek hatáskörrel bíró személyeivel, Szilvásvárad és Csipkékút igen alkalmas volt a reprezentálásra.

Ez a rendszer 1981-ig működött, amikor a Heves megyei Népujságban megjelent egy rövid hír „Papírbirkák” címmel, és ez a gyenge adottságú gazdaság eredményének kozmetikázásáról tudósított, nem létező birkákat számoltak el. Vizsgálat kezdődött, ami a kapcsolatrendszer kártyavárként való összeomlásához vezetett. Tipikusan az történt, ami már másutt is előfordult, hogy amikor egy ügy kirobbant, az addigi jó „barátok” – beleértve miniszter-

riumi személyeket is – kihátráltak a do- logból. A magára hagyott igazgató nem tudta feldolgozni az eseményeket, és bár többen állítják, hogy nem tudott az ügyletekről, öngyilkosságba menekült.

Ez az a pont, amikor a Mátrai Erdő-és Fafeldolgozó Gazdaság belépett a lovasok társadalmába. Minisztériumunk, a MÉM úgy látta, hogy a kialakult helyzetben a legjobb megoldás az állami gazdaság felszámolása és az erdőgazdasághoz való csatolása. Így történt, hogy 1982-től az állami gazdaság teljes létszámával és vagyonával átkerült hozzánk, és a cégünk mezőgazdasági üzemeként működött tovább 1992-ig. Az akkoriban sokat hangoztatott „vertikális integráció” kiterjedéssé vált, elérte a csúcst, az erdőgazdaság most már nem csak komoly faiparral rendelkezett, kezelője lett Szilvásváradon szállodának, vendéglőnek, lovardának, lovaspályának, a megszünt gazdaság földjeinek, teljes gépparkjának, és ami a legfontosabb: „tulajdonába” került a lipicai ménes a lótarás épületeivel, felszerelésével. A közel 3200 fős dolgozói létszám az összevonás után szintén cégen belüli rekordnak számított (ma a teljes állomány alig több mint ennek tizedrésze). Dr. Kovács Jenő igazgató vezérigazgatói címet kapott, korábban csak a nemzeti vállalat vezetőjét titulálták így 1949-ben. Hamarosan a cég nevének hosszúsága is kifejezte a rangot, tekintélyt, Mátra-Nyugatbükki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság elnevezésével már az élvonalba került ebből a szempontból.

A Mezőgazdasági Üzem vezetőjének Egri Zoltánt nevezik ki, aki Bábolnáról érkezik, vérbeli lovas szakember. Benne fogalmazódik meg az alap gondolat, hogy a soron következő négyesfogatos világbajnokságot Szilvásváradon lenne célszerű megszervezni, ahol egy ilyen nagyszabású világvérsenyhez minden feltétel adott. A másik kulcsembert Váczai Ernő, a fogathajtók szövetségi kapitánya, akivel Egri együtt dolgozott Bábolnán, természetesen szintén magáévá tette a gondolatot. A minisztériumot nem volt nehéz meggyőzni, mert dr. Papócsi László miniszterhelyettes volt a Magyar Lovasszövetség elnöke – korábban szintén Bábolnán volt –, érthetően teljes vállszélességgel mellé állt.

A házigazda szerepét betöltő dr. Kovács Jenő vezérigazgató – amikor ezzel az elképzeléssel felkeresték – azonnal felkarolta az ügyet, és Papócsi Lászlóval

egyetemben a megalakult szervezőbizottság társelnöki tisztét vállalta el. Teljes támogatásáról biztosította a rendezvényt a megyei pártbizottság, valamint a Heves megyei Tanács, és ezzel a kérdés eldőlt, 1983 végén a gépezet beindult, a nagyon sokakat megmozgató világvérseny szervezése elkezdődött.

A szervezők alakuló ülése az erdőgazdaság nagy tanácsstermében volt (ma a könyvtár épülete), a nagyszabású rendezőgárda a termet teljesen kitöltötte. Az ülések ezután *Bágyi Imrénének*, a Heves megyei Tanács elnökhelyettesének elnöklésével havonta ismétlődtek, minden részterületnek volt felelőse, mindenkinek rendszeresen be kellett számolnia. Magam a Műszaki Osztályon és az Építésvezetőségen dolgozó kollégáimmal együtt a műszaki feladatokért feleltem, a lovas stadion, az istállók, a kisvasúti állomás, a Villanegra, a belső utak és az összes épület, építmény felújítását szerveztük. A maratonpályát Egri Zoltán és munkatársai tervezték és építették. Azt hiszem, életemnek legfeszítettebb időszakát éltem át akkor, és ha visszagondolok azokra a hónapokra, még ma is egy kis izgalom fut végig rajtam. Az, hogy mégis túléltek, annak a derűnek volt köszönhető, amit a zsúfolt napok apró humoros és ma már mosolyognivaló történetei szolgáltattak.

Az üléseken a részletekig menő beszámoltatások sokszor már passzírozásjelleggel öltöttek, de tanulságokkal is szolgáltak. Az egyik tanácsi ember, aki a népi táncosok felelőse volt, tele volt panasszal, problémák sokaságával állt elő, ennek az lett a következménye, hogy rászálltak, miért nem intézkedett időben, miért most szól stb. Megtanultam, hogy nem szabad panaszkodni, a lényeg, hogy minden a legnagyobb rendben van. Egyszer megkérdeztek tőlem, hogy áll a térvilágítás, azt válaszoltam, nagyon jól halad, pedig addig szóba sem került, hogy erre is szükség van. A szünetben villamos emberünket, *Hangrád Bélát* kérdeztem, aki szintén nem tudott ilyesmiről, de természetesen időre elkészültünk. Az ehhez hasonló, menet közben beugró ötletek nehezítették a munkánkat. A szervezőmunkát úgy jellemezhetem, hogy tervszerűség és a pillanatnyi ötletek sajátos keveréke érvényesült. A nagy munkákra szigorú ütemtervet állítottunk össze, a részletekbe viszont sokan beleszóltak. Egy apró epizód maradt meg bennem: a büfé épí-

tésének befejező munkáit végezte a vállalkozó, a frissen felszabadult fia boldogan jelentette apjának, végzett a lépcső simításával, az apa válasza: jól van fiam, akkor kezdjed a bontást, máshol lesz a bejárat. Egy másik vállalkozó kissé moró-zussá vált, amikor harmadszor kellett át-helyeznie a zászlókat tartó alapokat.

Az egyik ülésen komoly vita alakult ki a világbajnokság plakátja felett, mert a feliratot így írták: „Wellcome Szilvászvárad” (Üdvözljük Szilvászváradon). Az angolul tudók rosszállásuknak adtak kifejezést, amiatt, hogy két l-lel írták az üdvözlést, a másik tábor viszont azzal érvelt, hogy a Wellcome egy gyógyszer-gyártó cég logójában szerepel, és így reklámértéke van. Az elnök *Bágyi Imre* így zárta le a vitát: „legalább tettétek volna idézőjelbe”. Ez a vita azonban eső utáni köpönyeg volt, a plakátot már ki-nyomtatták és széles körben terítették.

Utólag már csak mosolyogni tudok azon a jeleneten, amikor a formai dolgo-kért felelős *Domán Imre* nagy fontos-kodva előterjesztette a világbajnokság szignáljára készült variációkat a szerve-zőbizottság döntését kérve. Az első válto-zatot lejátszották négyszer egymásután, amikor *Bágyi Imre* elnök – akít már a kö-vetkező feladatok foglalkoztatták –, így szólt: „döntsetek, melyiket fogadjuk el!”

Tavasszal az események felgyorsul-tak, a munkálatok teljes gőzzel folytak, volt időszak, amikor egy időben húsz-huszonöt vállalkozó dolgozott a létesít-ményeken. Közben egymás után ké-szültek a reklámkiadványok, ismertető füzetek. Szilvászvárad az érdeklődés kö-zéppontjába került, megjelentek a mé-diaszakemberek, egyre gyakoribbak voltak a riportok, mindezek sokszor már hátráltak.

A minisztérium *Kellermayer Sándort* küldte le azzal a feladattal, hogy a sokfé-le feladatot összehangolja, és mint „mi-niszteri biztos” a szervezés folyamatát el-lenőrizze, a külső feltételeket biztosítsa.

Mozgósították a honvédséget, hama-rosan katonák sokasága érkezett Szilvász-váradra, építkezésekhez, földmunkákra, tereprendezésre osztottuk be az egysé-geket. Kovács Jenő vezérigazgató ez ügyben felhívta a Honvédelmi Miniszté-riumot, és amikor bemutatkozott, a vonal végén egy magas rangú tiszt azonnal je-lenteni kezdett. Azt hitte, hogy Kovács Jenő altábornaggyal beszél.

Szilvászváradon bejelentették, *Darányi Miklós* vezérőrnagy érkezik a hely-színre, ellenőrizni szándékozik az ott tevékenykedő katonákat. Azt a megtisz-telő feladatot kaptam, hogy fogadjam a



Jábn Ferenc a kollégákkal (fotó: Wágner Tibor)

tábornokot és mutassam be a munkate-rületeket. Amikor ezt közölték velem, a rám jellemző naivitással megkérdez-tem, hogy ez a Darányi rokona-e a Da-rányi miniszterelnöknek. Az ott lévő nagy emberek egyikének válasza: „ez kérdezd meg tőle, de számíts rá, hogy úgy fenéken billent, hogy csillagokat látsz”. Azt hiszem, nem pont ezeket a szavakat használta.

Amikor a vezérőrnagy megjött, úgy mutattak be neki, mint műszaki igazga-tót, ez a titulus jobban illett a piros csí-kos pantallóhoz, mint az akkori osztály-vezetői beosztásom. Azzal nyertem el szimpátiáját, hogy a vele érkező két hölgy közül első látásra nem tudtam el-dönteni, melyik a felesége és melyik a lánya. A szemle eredményes volt, a látottakat meglelégedettséggel nyugtázta.

Nem mondhatom, hogy jó szájjal emlékezem egy másik – szintén a tábor-noki karhoz tartozó – tisztel, *Kerék-gyártó Bélával* való találkozásomra. A gyöngyösi parancsnok *Pallagi Béla* ve-zérigazgató-helyettessel állt kapcsolat-ban, gyakori vendég volt az erdőgazda-ság vadászházaiban. Egy újabb alakulat bevetése ügyében jött Pallagihoz, aki lehívatott irodájába, közölték a felada-tot. Egy kérdésemre a parancsnok azt válaszolta, hogy itt ő kérdez. Néhány tőmondatban rögzítettük a katonák lét-számát, jelentkezésük helyét idejét, majd mondták, hogy elmehetnek. Ez a kis epizód jól jellemzi *Pallagi Bélát*: ő mindenkit, aki nála alacsonyabb beosztásban volt, alattvalónak tekintett.

Pallagival ellentétben *Jábn Ferenc* – szintén vezérigazgató-helyettes – mentes volt minden hatalmi gögtől, tudott szigo-rú lenni, de mindig emberséges volt. A

VB előkészítésekor gyakran kijött Szil-vászra, segítőkész volt, mindig előrevitte a dolgokat. Az itt bemutatott fotón éppen megbeszélést tart a lovaspályánál.

A képen balról: a katonák parancs-noka, *Egri Zoltán* (háttal), *Jábn Ferenc*, *Lippay Ferenc*, aki az építési munkákért felelt, *Hangrád Béla*, a villamos témák felelőse.



Hárman a szervezők közül

A világbajnokság szervezői részére készült formaruhában láthatjuk *Egri Zoltánt*, *Kozicska Jánosnét* és *Wágner Tibort*. *Egri Zoltán*, amellet, hogy a szil-vászvárad verseny szellemi elindítója volt, *Váczi Ernő* szövetségi kapitánnyal és *Borontai István* ismert lovas szakem-berrel együtt a fogathajtás szakmai fela-datait irányították. *Kozicskáné* kiemel-kedő szorgalommal végezte a színpalak mögötti nem látványos munkálatokat.

Egy hónappal a verseny előtt *Papócsi miniszterhelyettes* bejelentette, hogy *Ván-csa Jenő* miniszter helyszíni szemlét fog tartani, eligazított bennünket, hogy a hely-színeken minden legyen a legnagyobb rendben. Ahol még a munkálatok nem fe-jeződtek be, oda természetesen nem visszük a miniszter elvtársat, mondta. A



Fülöp herceg

szemle végeztével a miniszter a Villanegra közelében lévő esőbeállóban szűkkörűen tartott értékelést, megelégedettségének adott kifejezést és megkérdezte, miben lehet a segítségünkre. Ami ezután következett, számomra szórakoztató volt. Az emberek nagy igyekezettel villogtak, fontosságukat mutatták, kirajzolódott előttem az érvényesülés természetrajza.

Kellermayer Sándor miniszteri megbízott létrehozta a „válságtábot” – ahogy ő fogalmazott –, és naponta tartott megbeszélést este hét órakor. Röpködtek az utasítások, ezeket mi alfaparancsoknak becéztük. Kellermayer kissé idegesen hozzám fordult: „Wagner Tibort kérdezem, mikor lesznek teljesen készen a munkálatok?” Válaszom: 17-én háromnegyed nyolckor. „Nem fogadom el – mondta ingerülten – 17-én nyolckor kezdődik a műsor.” Korrigálok – mondtam – 17-én fél nyolcra elkészülünk. Természetesen, amikor a bábolnai harmonások kora reggel végigvonultak a falun jelezve, hogy elindul a négynapos program, már minden a helyén volt.

A kilenc ország 45 benevezett versenyzőjének egyike volt Fülöp herceg, az angol királynő férje, aki szerénységé-



Bárdos György

vel kivítva az itteniek szimpátiáját, mentes volt főúri allűröktől, mindenféle gögösségtől. Személyzetével együtt a Villanegrában kapott szállást, amelyet erre az alkalomra teljesen felújítottunk. A Villanegráról tudni kell, hogy az országban talán a legszerényebb vadászház volt, akkori méreteivel nyolc fő elhelyezésére volt alkalmas (azóta már jócskán megnagyobbítottuk). Amikor a herceg megtekintette, teljesen meg volt elégedve ezzel, csupán annyi kérése volt, hogy egy kis íróasztalt tegyünk be szobájába, hogy levelezéseit le tudja bonyolítani.

Becsületére válik, hogy a versenyt nagy kitarással végigvitte, még a maratonthajtást is, pedig az akadályok nehézségi foka ugyancsak próbára tette a versenyzőket. A középmezőnyben végzett.

Szilvásváradon hagyománya van a fogathajtó sportnak; az 1976-ban aranyérmet szerzett *Abonyi Imrét* sokáig a világ legjobbjai között tartották számon. Az 1984-ben a Szilvásvárad színeiben induló *Bárdos Györgyre* nagy teher nehezedett, ő már két ízben lett világbajnok (1978, 1980), most is esélyes volt az aranyra. A háromszoros bajnoki cím egyedülálló teljesítmény lehetett volna, de kétszer hi-

bázott, így „csak” ezüstérmes lett a túlzott elvárásoknak köszönhetően.

A soproni egyetemisták egy csoportját látjuk a következő képen. A hallgatók az utolsó napi akadályhajtásnál segédkeztek, az elegáns egyenruhában – waldenben – emelték a rendezvény színvonalát.

A 27 évvel ezelőtti fiatalok ma már az 50 év körüli idősebb korosztályhoz tartoznak. Valószínű, hogy többen felismerik magukat és a társakat, és talán jó szívvel emlékeznek majd Szilvásváradra.

Az utolsó fotón a „vezérkart” látjuk már lényegesen oldottabb hangulatban. Az arcokról az tükröződik, hogy a hamarosan véget érő verseny jól sikerült.

A képen balról: *Váczai Ernő* szövetségi kapitány, *Borontai István* (háttal), az ÁGKER főosztályvezetője, *Bágyi Imre*, a Heves megyei Tanács elnökhelyettese, *Kellermayer Sándor* miniszteri megbízott, és két fő a sajtótól.

A zsúfolt nézőtér előtt lezajlott zárőnnepély maradandó élmény volt. Számomra felemelő jó érzés volt, hogy hosszú hónapok izgalma, feszültsége után a lovas pálya közönsége az Il Silencio hangjai mellett lassan elhagyta a helyszínt.

Wagner Tibor



Egyetemisták a bírói torony előtt



Oldott hangulatban

Andor József

(1930–2011)



Gyászol a zalai erdésztársadalom, s gyászolnak azok a magyar erdészek, akik ismerték és tisztelték dr. Andor József Bedő Albert-díjas, aranydiplomás erdőmérnököt, az egykori Zalai Erdő-

és Fafeldolgozó Gazdaság nyugalmazott műszaki vezérigazgató-helyettesét, egyetemünk címzetes egyetemi tanárát. 2011. augusztus 5-én, életének 81. évében váratlanul eltávozott közülünk a pályáját az OEF-korszakban kezdő és már akkor kiteljesítő, nagy formátumú gyakorlati szakember, aki a magyar erdészetnek évtizedeken át egyik emblematikus alakja volt.

1930. október 8-án született Zalalövön. A nagycsalád szeretetében felnőve már gyermekkorában rabul ejtette a környező Alpokaljai erdők varázslatos világa, megérezve a fenséges természet mindenhatóságát. Így nem volt véletlen, hogy zalaegerszegi gimnáziumi éveinek befejeztével útja egyenesen vezetett az erdészeti felsőoktatás soproni fellegrárába, ahol 1953 végén az Erdőmérnöki Főiskola végzős hallgatójaként vehette kezébe diplomáját. Szíve visszahúzta szeretett szülőföldjére, Zalába, a zalai erdőhöz, hogy azután egész életében azok hűségét szolgálataiba szegődjön.

Az akkor még nem sejtett nagy ívű életpályája első állomáshelye a Lenti Állami Erdőgazdaság Lenti-csömödéri vasútüzeme volt, ahol 1954. január 2. és 1956. április 20. között üzemvezetőként dolgozott. Ezt követően a jogutód Dél-zalai Állami Erdőgazdaságnál szakfelügyelői munkakört töltött be. Felügyelve szakmai felkészültségére, munkabíráására és határozottságára, a fiatal szakembert 1957. március 30-tól kinevezték az erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnökévé, a vállalat második számú vezetőjévé.

1970. január 1-jétől az újabb jogutód, a Zalai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság műszaki igazgatóhelyettesévé, majd 1985. december 5-én műszaki vezérigazgató-helyettesévé nevezték ki, s e munkaköréből vonult nyugállományba 1989. december 31-én. Műszaki irányításával korszerűsítették a '60-as évtizedben a csömödéri, majd a '70-es évtizedben a lenti fűrészüzemet. Hasonlóan fontos szerepe volt a '60-as évtizedben a nagykanizsai műszaki erdészet és az új nagykanizsai fafeldolgozó üzem létrehozásában, az országos hírű, nagyüzemi bajcsai csemetekert és a budafai arborétum, valamint a zalalövői Borostyán-tó kialakításában. Nevéhez fűződik a '70-es évek elején vállalatánál a programozott termelésirányítási rendszer bevezetése és sikeres működtetése.

Az általa irányított és az erdőgazdálkodás szinte valamennyi területén megvalósult nagy ütemű műszaki fejlesztéssel jelentősen elősegítette, hogy a ZALAERDŐ Zrt. jogelődjének, a Zalai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságnak a központja az 1967-ben épített –

ma is ilyen funkciót betöltő – székházba kerülhetett.

Húsz éven át tagja volt az Erdőmérnöki Kar Államvizsga Bizottságának, s egyetemünkön három évtizeden át meghívott előadóként is tevékenykedett. A fiatal kollégák pályakezdését – egykor e sorok íróját is – nagy ügyszeretettel támogatta.

1983-ban az erdőmérnöki karon címzetes egyetemi docensi, majd 1990-ben címzetes egyetemi tanári kinevezést kapott. Egyetemi doktori (dr. univ.) fokozatát 1986-ban szerezte meg.

Huszonegy éven át dolgozott az OEE elnökségében, s 1972-től huszonkét éven át vezette az Erdőhasználati Szakosztályt, melynek 1994-től örökös tiszteletbeli elnökévé választották. Öt éven át az MTA Erdészeti Bizottságának munkájában is részt vett.

Kezdeményezésére indult útjára a nagykanizsai Nagy-Magyarország emlékműnél az a nemes gondolat, hogy ültessünk 7 emlékfát H betű alakban az egész Kárpát-medencében, minden magyar helység hősi emlékműjénél vagy templománál, 1100 éves történelmünk hőseink tiszteletére.

Nem mindennapi gazdag szakmai és közéleti életútját Bedő Albert-emlékéremmel, MTESZ-díjjal, Munka Érdemrend ezüst fokozatával, több miniszteri kitüntetéssel, Nagykanizsa Megyei Jogú Város Díszpolgára címmel, Zalalövőért-díjjal és Zala Megye Fejlesztéséért-díjjal jutalmazták.

Dr. Andor József hamvait 2011. augusztus 11-én – akaratának megfelelően – a Zalalövő–mindszenti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Búcsúzzunk tőle Reményik Sándor versoraival:

„Öreg erdőm, hiszen mi elmegyünk,
Én is, Te is.

Csak a Rítmus marad.

A Lélek örök, rejtett rítmusa.

Nekem Te adtad, én átadtam másnak.

Öreg erdőm, hiszen mi elmegyünk,

És fittyet hányunk mégis a halálnak!”

Dr. Baráth László

Ferenc Károly

(1960-2011)



Ferencz Károly 1960. április 26-án született Vácán, idősebb Ferencz Károly és Pintácsi Ilona első gyermekeként.

A természet iránti szeretete apai nagypapjától, Ferencz Pali bácsitól származott, aki, mint mezőőr, 2 éves korától vitte magával és mutatta meg neki a természet szépségeit.

A nyolcadik osztály elvégzése után a soproni Roth Gyula Erdészeti Szakközépiskolába jelentkezett, ahová kiváló tanulmányi eredménye ellenére sem vették fel helyhiány miatt. Egy év gimnáziumi tanulás után ismét felvételt kért Sopronba, ezúttal viszont sikerrel járt és 6 év múlva erdészeti szakmát végzett.

1979. augusztus 1-jén erdészgyakornokként kezdett dolgozni a Budavidéki Állami

Erdő- és Vadgazdaság Gödöllői Erdészeti-nél. 1982-től már a Göd-Főt erdészkerületet irányítja, majd később a Mogyoród–Kerepes erdőtümbben lett kerületvezető erdész. Az elmúlt két évben pedig az acsai erdészkerületet kellett felügyelnie és irányítania.

Az erdő iránti szeretetét és ragaszkodását mi sem bizonyítja jobban, hogy bár a munkahelyének a neve többször változott, de ő majd 32 évet dolgozott megszakítás nélkül ugyanott, a Gödöllői Erdészethez tartozó erdőben.

Jó szervezőképességét főnökei hamar felismerték, ezért önálló külső munkákkal is megbízták az ország más területein (Az M7-es autópálya, a Megyeri-híd nyomvonalának fakitermelése, az M3-as autópálya fásítása, a Fővárosi Vízművek erdeinek kezelése a Szentendrei-szigeten, és még sorolhatnám a helyszíneket, ahol az erdészkerülete mellett dolgozott.)

Szakmai felkészültségét jól példázza, hogy a Pílisi Parkerdő és más erdőgazdaság által szervezett szakmai versenyeken számos dobogós helyezést ért el.

A Pílisi Parkerdő Zrt., a Gödöllői Erdészet valamennyi dolgozója, kollégái, barátai, vadászársági tagtársai, sportlövő társaid nevében búcsúzzunk tőled Karcscika, nyugodj békében!”

Gyenes István

Bödöcs László

(1941-2011)



Bödöcs László 1941. szeptember 20-án Káldon, a Farkaserdő szívében született, 18 évesen vette át erdésztechnikusi oklevélét a soproni Erdészeti Technikumban.

Munkáját a Sárvári Állami Erdőgazdaságnál beosztott erdészként kezdi, de már 1962-

ben kinevezik kerületvezető erdésznek, 1964-től 1976-ig erdőművelési műszaki vezető (ezt közben egy évre a gépesítési műszaki vezetői feladatok szakítják meg), ezt követően fahasználati műszaki vezetőként, illetve előadóként dolgozik 1981-ig. Ekkor lesz a Káldi Erdészet tervező-programozója, majd 1989-től a jelenlegi Sárvári Igazgatóság tervezésvezetője 2003-as nyugdíjba vonulásáig.

1961-ben és '76-ban munkáját Kiváló Dolgozó kitüntetéssel ismerik el.

Időközben 1961-től 2 évre a honvédség „invitálja” meg, innen tizedesként térhet vissza a szeretett szakmájához. Leszerelése után az Őrségbe kerül, de a '68-as év már otthon találja a Káldi erdészetben.

1969-ben nősül, a következő két évben megszületik Piroksa, majd Katalin lánya, akik két-két unokával teszik boldogabbá életét.

Ezek a „szikár” tények Laciról, hisz 30 éves barátságunk alatt mindenkinek Laci volt!!

Ezt egyenes, igaz emberségével, szókimondásával és barátságos, derűs, közvetlen természetével, bölcsességével érdemelte ki!

De ismerjük meg az Embert a sorok mögött: a legfontosabb dolog életében családja szeretete volt, felesége, két lánya, majd unokái mindenek felett álltak!

Nagy álma teljesült amikor erdésztechnikus lett, hivatását kiemelkedően jól végezte, akár művelésről, fahasználatról vagy gépesítésről volt szó. 1989-től a Szombathelyi Erdészeti Zrt. Sárvári Igazgatóságának tervezésvezetőjeként tervezte a legnagyobb területű, 13 500 hektáros egységet, azonban kedvence a farkaserdei 5500 hektáros erdőtomb volt, hisz itt született és itt élte életét! Sokan sokszor próbálták már kisajátítani a Farkaserdő legjobb ismerője címet, és most már leírhatom: ez a titulus Bődöcs Lacit illeti! Erdőrezsletszinten ismerte a területet, szabadidejének tetemes részét is – ha tette – itt töltötte. Szerénységére jellemző, hogy egyik több ezer köbméteres becslése köbméterre egyezett a kitemelt ténnyel, erre szokásos mosolyával megjegyezte: „ennyi év után egyszer én is eltalálhatom.”

Állandóan képezte magát, egyik kedvenc szórakozása a focin kívül az olvasás volt, főleg a történelmi témájú műveket szerette. Boráskodott is, pár éve aranyérmes lett Káldon a vörösbora, „hát én szőlőt is tettem bele” hártotta a gratulációkat.

A káldi gazdakör és polgárorség aktív tagja volt.

Nyugodt szerénysége emberi bölcsességet takart, de ez sem védhette meg a csapástól, melyet 8 éves unokájának súlyos, halálal végződő betegsége okozott.

Augusztus 2-án hajnalban agyvérzést kapott, és végül a szíve adta fel a küzdelmet, ő egy pillanatra sem, harcolt és vesztett a betegsége elleni küzdelemben, 16-án eltávozott közülünk!

Halála ürt és fájdalmat hagyott családjá, barátai, kollégái körében.

Végezetül engedtessek meg nekem egy személyes megjegyzés: Laci, harmincéves barátságunk NEM szakadt meg, csak egyoldalúvá vált, hiányozni fogsz barátom!!

Bejczy Péter

Lóránt Miklós

(1936-2011)

Elhunyt Lóránt Miklós aranyokleveles földmérő mérnök, nyugalmazott bányaigazgató, akinek meghatározó szerepe volt a bányász-erdész-kohász-találkozók szakestélyeinek sikerében és 2004 óta az Országos Erdészeti Egyesületnek is tagja volt.

1959-ben végzett Sopronban, és első munkahelyén, Borsodnádason lett a bányamérési csoport vezetője. 1974-ben került Miskolcra, ahol előbb osztályvezető, majd a Lyukóbánya igazgatója. 1990-től a Bükkaljai Bányüzem igazgatója. A Borsodi Bányavagyon Hasznosító Kft.-től ment nyugdíjba.

Lóránt Miklós (alias Gyökér) személyiségét mi erdészek akkor ismertük meg, amikor Bics István és Bartucz Ferenc kezdeményezésére az OMBKE Rudabányai és az OEE Sárospataki Helyi Csoportjai 1974. szeptember 27-28-ra „Közös Egyesületi Ankétára és Barátsági Rendezvényre” hívták az egyesületek tagjait Telkibányára, amin a vendégeken kívül 44 bányász és 27 erdész vett részt.

A miskolci szénbányászok közül Lóránt Miklós kapott meghívót és a Podányi Tibor bányász és Madas András erdész által felváltva vezetett „frenetikus” szakestélyen ő volt a cantus praeses.

A rendezvény keretében az ipartörténeti gyűjteményben megnyitottuk az erdész-történeti kiállítást, a Kisházi Zoltán által korábban kiépített Király-kúton felavattuk az Erdész-Bányász Barátság Pihenőt és az emléktáblát. Ezt tekintjük az első bányász-erdész-találkozónak.

1982. szeptember 24-én, az OMBKE 90 éves fennállásának tiszteletére, borsodi résztvevőkkel, újra Telkibányán volt a II. Bányász-Erdész-Kohász Találkozó.

1987. október 30-án ismét Telkibányán jöttek össze a III. Bányász-Kohász-Erdész Találkozó résztvevői.

Az 1990. évi 0008. sz. Invitáló Cédula szerint „Ki tudja merre, merre visz a végzet?”, 1994-ben pedig a Tucatodik Legborsodibb Szakestély az összhangra emlékezteti a Szénbánya Nélküli Bányász Szakestély résztvevőit.

1996. október 4-5-én, Miskolcon és Telkibányán Millecentenáriumi Rendezvényként tartott IV. Országos Bányász-Kohász-Erdész Találkozóról az Erdészeti Lapok is részletesen beszámolt (1996. 346-347), fényképpel is szemléltetve, hogy „Jelcin elnök úr (alias Lóránt Miklós...) is ott volt Telkibányán” és természetesen előző este a miskolci szakestélyen.

2004-ben az a megtiszteltetés érte az OEE Miskolci Helyi Csoportját, hogy Lóránt Miklós belépett az Országos Erdészeti Egyesületbe.

A személye iránti tisztelet és szeretet megnyilvánulásaként bányász, kohász, erdész barátok hatalmas tömege vett részt a hamvasztás utáni búcsúztatáson 2011. június 23-án Miskolcon, a Szentpéteri kapui temetőben. A búcsúbeszédet dr. Reményi Gábor tartotta és a bányászhimnusz halk zenéjével ért véget a szertartás.

Isten Veled Miklós! Nyugodjál békében! Emlékedet megőrizzük!

Dr. Járasi Lőrinc

Markovics László

(1929-2011)



Markovics László erdőmérnök, a Mezőföldi Állami Erdőgazdaság igazgatójának halálhíre váratlanul ért és megdöbbentett mindenkit. Tudtuk, hogy az utóbbi időben visszavonultan élt, kevesebbet mutatkozott, de szűk hazája, Fejér megye és a Vadex Zrt. nagyobb vadgazdálkodási eseményein még idén is megjelent.

Azon kivételes egyéniségek közé tartozott, aki alkotói korában a lehetetlent nem ismerte, mindig a jobbat kereste, szerette és értékelte a szépet, és a gazdaság egy-egy újabb sikeres fejlődési stádiumának nyugdíjasként is úgy tudott örülni, mint mi aktívak, mondván: „te legény, alighanem ti még jobban csináljátok!”, és szokása szerint dicséretként, biztatásként jól hátra vágta a keze ügyében álló kollégát.

1929 januárjában született Székesfehérváron, ahol középiskolát is végzett. 1949-ben

került Sopronba az Erdőmérnöki Főiskolára, ahol 1953-ban erdőmérnöki diplomát szerzett. 1954-től '57-ig a Balatonfelvidéki Állami Erdőgazdaság Zirci Erdészetiének vezetőhelyettese, majd erdészvezetője volt. 1957–68 között a Mezőföldi Állami Erdőgazdaság erdészvezetője, 1969 novemberéig vadászati csoportvezetője, majd húsz éven át – nyugdíjba vonulásáig – a gazdaság igazgatója.

Munkálkodásának első 15 éve az erdő- és vadgazdálkodás teljes körét átfogó erdészvezetői ténykedéssel telt el, amelynek során szerzett gyakorlati, szakmai, szervezési ismeretek jól megalapozták későbbi vezetői munkáját. Megkülönböztetett figyelmet szentelt a vadgazdálkodásnak, mely nemcsak egyik legfontosabb szakmai feladatát, kötelességét, hanem szenvedélyét is jelentette, azzal foglalkozhatott, amit a legjobban szeretett. Ritkán ért haza napnyugta előtt, mert még egy délutáni budapesti értekezlet után is kinézett valamelyik vadászterületre, nem éheznek-e vadjai, minden rendben van-e.

Egyéni adottságai – az igényesség, a kapcsolatteremtő képesség, az egyszerű kifejezőmód, a céltudatosság, az emberszeretet, a becsületesség – szakmai ismeretei és hite, a lehetőségek és tennivalók gyors felismerése, bátorsága nagyszerű vezetővé tették!

A lendülete, szép és új iránti lelkesedése, vállalkozói kedve magával ragadta beosztottait is, és a két évtizedes vezetése az erdőgazdaság legdinamikusabb fejlődési szakasza volt.

A jelentős vadászati, vadgazdálkodási fejlesztések, az intenzív vadföldgazdálkodás az ő idejében kezdődtek. Vadászházak, szolgálati lakások, üzemi feltároló utak létesültek, felépült a szárnyasvad-tenyésztő telep és a külső volierek. Az apró- és nagyvadfeldolgozó üzem létrehozásával pedig megvalósult a teljes vadas vertikum. Kialakult a sokszínű tevékenységi kör, a termékek és a szolgáltatások nemzetközileg is elismert színvonala.

Az apróvad vadászátat mindig szívügyének tartotta, a fácánvadászatok kiváló szervezője, házigazdája volt. A vadászvendégek örültek a társaságának, hiszen a legrosszabb lövőt is fel tudta vidítani, és estére a legjobb vadásszá nevezte ki.

Munkáját több alkalommal kitüntetésekkel ismerték el, melyek közül kiemelkedik az Erdészeti Kiváló Dolgozója (miniszteri), a Munka Érdemrend (ezüst), a Haza Szolgálatáért (arany), és 1987-ben az Állami Díj.

Kedves személyedet, cselekedeteidet mi, az erdőgazdaság dolgozói még sokszor felidézünk, emlékedet tisztelettel megőrizzük.

Balsay Miklós

Honlapjaink:

www.oec.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.forestpress.hu

www.erdo.hu

www.mgszh.gov.hu

Újságírók a tolnai erdőben

Ez évben a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. fogadta az újságírókat a szokásos évi szakmai bemutatóra. Ismerkedhettünk az erdőművelés helyi problémáival és eredményeivel, a közjóléti létesítményekkel. Alapos eligazítást kapott a tucatnyi újságíró a zrt. vadászati ágazatának működéséről is. Ozorán a gyönyörűen felújított Pipo-várat tekintettük meg. A vendéglátó gyulajiak jelenlétükre hozták az erdészek munkájának kedvező megítéléséhez. Hogy mennyire, azt olvashatjuk a Magyar Rádió két sztárriportérének írásában.

Zöld erdőalja – tobzódó természet

Az évtizede jól összeszokott, vidám sajtós csapat kalandokra és információkra éhesen érkezett meg a Tolna megyei, Tamási székhelyű Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. területére. Az első állomás a Lengyel melletti Szentkút volt, ahol az erdészet – közjóléti szerepét betöltve – felújított egy régi parasztházat, amelyben erdei iskolát alakított ki. A hófehérre meszelt, muskátlis vályogház tetején napkollektor-táblák sorakoznak, mellette szélkerék hasznosítja a természet adta energiát. A ház szennyvízkezelését pedig a természetközeli, abszolút szagtalan, sőt kifejezetten szép nádgyökérszűrő szennyvíztisztító tó oldja meg. A vendéglátók kemencében frissen sült langallóval és saját készítésű bodzaszörppel kínálták az újságírókat. Miközben falatoztunk, megtudtunk egy s mást az erdészetről is.

A Hőgyézi Erdészet klimatikus viszonyai különlegesek.

Ez a Tolnai hegyhát legdélebbi része, amely 100–120 méterrel magasabban helyezkedik el, mint a pár kilométerre lévő Kapos-part. A kis szintkülönbség elegendő ahhoz, hogy a Mecsek felől ér-



kező felhőket felnyomja, és a magasság-emelkedés miatt kicsapódik a csapadék. 100 milliméterrel több eső hullik itt évente, mint 3 kilométerrel arrébb.

A többletcsapadék pedig garantálja, hogy a tölgy és a bükk jobban érzi magát, jobban nő, zöld az erdő alja. Ha valaki itt, a páradús levegőben kiterítené vizes ruháját, nem biztos, hogy megszáradna.

Az erdőfelújítás – a hosszú távon gondolkodó erdészek művészete

A falatozás és a fák árnya alatti pihenés után megkezdődött a szakmai program.

Gál László, a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. erdőművelési és közjóléti ágazatvezetője egy olyan erdőrészt mutatott meg, ahol a tarvágás helyett a szálaló erdőfelújítást választották a gyulajosi erdészek. Ez költségesebb, de garantálja a folyamatos erdőborítást.

Fokozatos felújító vágást végeznek a vékony gallyfa elégetése nélkül. Úgy néz ki az erdő, mintha rőzseggyűjtő asszonyokra várnának a kis rőzsehalmocskák. Ezeket nem szedi össze és nem viszi ki

senki az erdőből, sajátos funkciójuk van. A területen ott kell hagyni bizonyos mennyiségű holt fát, ami majd ott elkorhad. Ezzel növelik a talaj humusztartalmát, jobb lesz a vízmegtartó képesség és csökken az erózió, ahogy évtizedek alatt lebomlik a rőzsehalom.

A mintaterületen – mintaterületen a különböző a karvastagságú fától egészen a pár centis csemetéig minden megtalálható. Miért?

Egy ilyen vágásra igaz, hogy játék a fénynyel. Ha túl sok fényt adunk a talajnak, elburjánzik a gyomnövényzet, a sarjak nem tudnak megerősödni, ha viszont megtaláljuk az optimális fényviszonyt, a csemete megfelelően tud növekedni.

A kis fák, amelyek itt maradtak, szintén az árnyékolást segítik. Nem akartuk, hogy a csupasz területen a nap hirtelen megégesse a bükk- vagy a tölgycsemeteket, de azért kapjon mégis egy kis fényt. Erre pont megfelelő a pár darab fa visszahagyása. Az a cél a Gyulaji Erdőgazdaságnál, hogy hosszú távon ter-



Balról: Czifra Szilvia, P. Kiss Zsuzsa és Göbölös Péter



Erdőfelújítás természetesen



Deák Kupás Zoltán eligazít a térképen



Jegyzet, fénykép, memória...

meljék le az erdőt és mindig legyen szép, egyenletes eloszlású újulat.

Mit jelent a több korú erdő?

Sokszor látjuk, hogy egy nagy tömbben vannak a fafajok, amit csak egy időben, tarvágásként lehet letermelni. Mi megpróbáljuk a feladatot úgy végrehajtani, hogy szakaszokra bontjuk a területet, és csak kisebb területrészeket vágunk egyszerre. Ez több munkával jár és sokkal költségesebb, de hosszú távon megéri. A végeredmény sokkal elegyesebb erdő, sokféle fafajjal és a laikusnak is érthetőbb, élvezhetőbb lesz, hogy a fák nem tűnnek el egyszerre a területről: mire a legöregebb fát kivágjuk, már felnőtt pár 20-30 éves példány.

A lábunknál lévő tölgy-, hárs-, gyertyáncsemete felnövekvő versenyében ki lesz a győztes? Ez már most megjósolható?

A hárs évi növedéke már elérte az ötven centit, míg alatta a tölgyсарj 10 centiméteres sincs. Idővel vissza kell tehát vágni a hársat, mert elnyomná a másik fafajt, de a növekedési különbségből lesz még ereje, akár magból, akár sarjból újra kelni, és utolérni a kis tölgyfát. Együtt nőnek majd fel. Ez az erdőművelés művészete, fény, dinamika és időben kell lépni a természetformálási tevékenységgel.

Kupás Deák Zoltán, a Hőgyészi Erdészet vezetője a 90%-os állami támogatásból megvalósuló erdészeti közmunkáról beszélt

Az erdészet minimális létszámmal működik, néhány fizikai állományban lévő ember, vadászházi gondnok, kíségető, fűtő kivételével az erdészek, erdőmérnökök szellemi, irányító, erdőgazdasági tevékenységet végeznek. Míg 20 évvel ezelőtt 200 fő fizikai dolgozónk volt, most hat van. Majdnem minden fizikai

munkát vállalkozókkal végeztetünk. Ezt a munkaformát segíti részben az erdészeti közmunkaprogram. Ezen a speciális munkaerőpiacon nagy a kínálat a térségünkben, sorban állnak az emberek az erdészeti munkáért, tudunk válogatni, 35 főt vettünk fel éves közmunkára. Jó részüknek nincs szakvégzettsége, de jó szándékú, dolgozni és alkotni akar. Munkájuk az erdőápolás a fiatal erdősítésekben. Géppel vagy sarlóval kaszálják a csemete védelmében a konkurens sarjakat, iszalagot, gyomokat. A közjóléti tevékenységgel kapcsolatosan a parkerdei utak karbantartása, a szemét összegyűjtése a feladatuk.

Lengyel–Annafürdő, a csodatévő víz

A Gyulaj Zrt. az elmúlt években szépen rendbe hozta a legendás Lengyel–Annafürdő környékét is. Valamikor, az Apponyi grófok idejében komoly fürdőélet volt Lengyelben, ahol a korabeli fényképek tanúsága szerint a fák alatt, kis erdei asztaloknál, padokon üldögéltek a kalapos, nagybajuszú urak és a hosszú szoknyás hölgyek, aki ivókúrára

érkeztek az Anna-forráshoz. Úgy hitték és tartják még ma is, hogy pl. reumatikus és emésztési panaszok kezelésére jó a forrás hús vize, ami egész évben nem apad el.

Gál László elmondta, hogy a romantikus erdőalji területet az elmúlt években megnyitották a nagyközönség előtt és bárki bármikor annyi vizet vihet a forrásból, amennyit csak akar. Elárulta azt is, hogy a lengyeli pék rendszeres vendég a szépen foglalt forrásnál, mert csak annak vizét hajlandó a torkán leengedni.

Másnap kora reggel Gőbölös Péter, a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. vezérigazgatója az Óbíródi Vadászház melletti mezőn, egy vadetető mellett mesélt a gyulai vadállományról

(Előző este a vadászházi teraszról csodáltuk, ahogy két dám tarvad és két csapos bika legelészett szinte karnyújtásnyira.)

A négy közül az egyik jelentős vadászterületünk a Gyulai dámrezervátum, ahol nagyon komoly vadtakarmányozás folyik, mert egy kerítéssel körbezárt területről van szó, koncentráldik rajta a vadlétszám. Jelentős vadföldgazdálkodásunk és mezőgazdasági tevékenységünk van, ill. nagy kiterjedésű legelőrendszereket tartunk fent. Kullisszákkal szakaszoljuk a vadföldeket és fokozatosan engedjük rá a vadat, hogy ne csak egy helyre váltsanak ki az erdőből a dámok táplálkozni és tapossák bele a takarmánynövények tövét a talajba. A már hosszabb ideje legeltetett szakaszok újbóli lezárásuk után, a vadtól elzárva ismét regenerálódni tudnak. Ez a vadászterületünk egy óriási zárt vadrezervátum, ahol a területnagyság miatt sem látszik a befoglaló kerítés, ill. mert egy hegy-völgyes, gyönyörű erdős terület. A vadaskert 7500 hektár kiterjedésű,



erdő, rét, legelő, csodaszép tavakkal, vízfolyásokkal. Gyakorlatilag úgy vadásztható, hogy a vendégvadász nem is érzékeli, hogy egy zárt területen van. A dombok és völgyek között szépen lehet cserkelni, hatalmas élményt nyújt Gyulajon a cserkelő és lesvadászat, a téli vaddisznó hajtóvadászatokról már nem is beszélve.

A felgyorsult élettempóval változtak a vadászati szokások is. Ma már sajnos nem egy hétre költöznek ki a vadászok az erdei vadászházakba, hanem egy-két napra jönnek és gyors vadászsikert várnak. Ehhez kell a szolgáltatásainkban, vadállományunkban, erdőismeretben és a vendégszeretben is alkalmazkodni.

De miért pont a dámszarvas a fő vadfaj Gyulajon?

Itt jól érzik magukat a dámok, szeretik ezt a dombos, erdős-legelő területet. A dámállományunk történetét bizonyosan az Esterházy uradalomig vezethetjük vissza, akik nagyon szakszerűen gazdálkodtak vele. A gyulaji dám volt az alapja Tolna megye méltán híres dámállományának. Az élővad-értékesítések útján hazánk, sőt Európa számos országa híres dámós vadászterületének képezi

az alapját a gyulaji dám, vagy az ottani törzsállományok genetikai összetételét gazdagították ezzel a vérvonallal. Ez a kiváló genetikai tulajdonságú állomány négy világrekord trófeát is adott! A dámot igazából az emberi jelenlét nem nagyon zavarja. A vadászati idényen kívül a dám egészen közelről bevárja az embert, és nagyon jól megél az ember által is járt környezetben. Szemben a gímszarvassal, amelyik sokkal stresszesebb, féltőbb vadfaj, mely szintén szép számmal él ezen a területen.

Itt, az Óbíródi Vadászházban szenzációs kompozícióban látunk dámszarvasok agancsaiból készült csillárt. Óriási trófeák vannak a falon

A szarvasfélék évről évre új agancsot növesztenek. Van az elejtett vad trófeája és a megtalált, hullajtott agancs. A hullajtott agancsgyűjtés gondot okoz, mert a lakossági agancsgyűjtők ebben az időszakban megszállják az erdőt és az folyamatos zavarás alá kerül. Arra is van szabály, hogy kié az agancs ilyenkor, de ezt nehéz betartatni, a gyulaji területünk közelében lévő kisebb települések szociológiai viszonyai miatt. Az agancsgyűjtési tevékenységet úgy terel-



Vendéglátás Óbíródon

jük mederbe, hogy előzetesen azonos összegért agancsgyűjtési jegyeket adunk ki, kontroll alatt tartva, hogy kik járhatják az erdőt. Kollégáim szigorúan szemlézik az összegyűjtött agancsokat, és ami szakmai érdekesség, netán jövőbe mutató agancsfejlődési tendenciáról árulkodik, tehát érdemes a gazdáját, a bikát megkeresni és figyelemmel tartani – azokat az agancsokat begyűjtjük és felvásároljuk. Ezzel az állomány fejlődését nyomon tudjuk követni.

A kétnapos, élményekben gazdag kirándulás megkoronázása az erdei lovas kocsikázás volt, melynek során a tolnai erdők lankáin, nem egy dámrudlit láttunk fel-, illetve eltűnni a fák alatt...

Czifra Szilvia-P. Kiss Zsuzsa

Fotó: **Detrich Miklós,**

Pápai Gábor



fagazdaság, asztalos-, bútoripar, belsőépítészet, építőanyagipar

faipari információs lap

megjelenik havonta

Vállalkozásaihoz szakmai információ • **S**zolgáltatás • **A**dás-vétel • **P**artnerkeresés



Szerkesztőség

Budapest XIII., Klapka u. 11.
1400 Bp. 7. Pf.64.

Tel./Fax: 342-2776

Telefon: 462-8003, 462-8000/126

E-mail: hírfa@hírfa.hu

**HIRDETÉSFELVÉTEL
A SZERKESZTŐSÉGBEN
Levélben, faxon
vagy személyesen**

www.hírfa.hu



Ismerje meg a valódi teljesítményt!

Az őszi hónapokban több munka vár minket a kertben. Mindig jól jön a segítség! A STIHL termékeivel könnyen megbirkózik bármilyen feladattal. Legyen szó kertápolásról, tűzifa darabolásról, kerítés- vagy fészerezésről, biztos lehet benne, hogy a STIHL gépeiben több van, mint gondolná!

Az akció időtartama:
2011. szeptember 1 – október 31.

www.stihl.hu
Látogasson el honlapunkra!

